

GDY (27547) *cn i pron*

cn (27400), *pron* (137).

gdy (27540), **kdy** (6), **hdy** (1); *gdy* : *kdy* : *hdy* *OpecŻyw* (445 : 4 : 1), *RejKup* (259 : 2 : -).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

I. Spójnik (27400)

1. Wprowadza zdanie wyrażające okoliczności towarzyszące orzeczeniu zdania nadrzędnego (26095) :

A. Wprowadza zdanie czasowe (17899) :

a. Zdanie czasowo-uprzednie; *quando Vulg, PolAnt, JanStat; ut Vulg, PolAnt; cum, dum, postquam, ubi Mącz, Cn; postea quam Modrz* [w tym: w antepozycji (6188), w postpozycji (821), w interpozycji (950)] (7959) : *yako yą maczyeya gromv sbyl gdym y zashł wesgodzye [lege: we szkodzie] swey wgayv ZapWar 1511 nr 2095 (19); gdi fzye wroczyzye do pana fłwego powyeczye. przyafzn samfzyeckam od Ieo Kro. mczi panv Voyewodzye LibLeg 11/183 (36); PowUrb +3v; MetrKor 38/502 (5); March¹ A4; March¹ Wiet A2; Liłzká potym k domu przyydzie/ A gdy fwych liśiat nie naydzie: Porozumiálá orlą zdrádę BierEz H3; A gdy fie z łowu wroćili: Zwierzyny wiele nábyli: Tám Więc lew ofłowi mowił BierEz K4 (108); za fie ona gwiazda która ijm gdy do Ieruzale^m przyfłli zginęła/ przed nimi fłła OpecŻyw 24 (158); OpecŻywSandR nlb 2 (2); OpecŻyw Cv; Gdy knim zeydzie/ fpołem fie przywitaia/ ij ijmą go żędacz od pana Swewolé [...] aby knim przyfzedł ForCnR B2 (9); PatKaz I 12v (3); PatKaz II 66 (12); PatKaz III 98v (9); HistJóz Av (36); TarDuch A3v (4); gdy ftich zioł ftłuczonych vczyniřz czopek przycziniwłzi knim prochu s kołci floniowey/ włoż gi tham do macicze FalZioł I 83b; gdi vřchnie ftaie fie barzo białą FalZioł III 3v (122); BielŻyw 5 (40); Czemu nie kiedy ludzie chorzi bierzą zdrowie gdi zakufzą pokarmow ktorich fie im zachce w niemoci. GlabGad K7v (22); March² Dv (4); MiechGlab 7 (24); KlerWes Av (2); March³ V4 (2); WróbŻołt H8v (24); gdy zořtał Baccařarzem w naucze S. piřma wzięt na kařnodzieyski ftolec do poznania. WróbŻołtGlab A4 (3); RejPs 24 (34); ComCrac 13; A gdi thento madeyczik rano wfthall na zaczyęgu panřkim afch do południa byll LibMal 1543/72 (23); RejRozpr A3 (5); ConPiotr 34; SeklWyzn b4 (8); Kiedym pomniał na on fwoy řen czom gi o řnopkoch miał Z oczu mi fie łzy rzuciły gdym to naiawi znał RejJóz O7v (27); Karał pan Bog řrogo zydy/ gdi byli řobie za boga ćielca vczynili SeklKat E (15); RejRozm 401 (3); RejKup b4v (55); HistAl A (64); KromRozm I M4 (4); Gdym przyiaciół do Legátá/ tamem řię wiary (nieřtetys) odpryřiakł MurzHist N2 (40); MurzHistSekl ktv; A gdy odprawił řřelře [Et absolvens turbas]/ wřzedł na gorę ofobno modlic řię MurzNT Matth 14/23 (28); MurzNTSekl A2; A gdy był przyřfedł Cephás do Antyochiey/ řprzeřiwilech mu řye w twarz KromRozm II q2 (9); KromRozm III C4v (11); Diar 41 (9); DiarDop 118; MrowPieř A4; BielKom G4v (7); Niechby wtem nářładowáli oracřow/ ktorzy nářiawřly zbořa/ nye zaráz gdy wznidzye onego řną álbo fiekę GliczKřiqř I4v (37); LubPs A3v (22); A gdy iuř obwiniony právem będzie przeřyřkan/ řędřia Exekucyą nád nim cřyni. GroicPorz Cv (23); KrowObr C (9); W dobryć teř był obycřay to Saul chciál dzyřłác/ Gdy wzyřł miářto Sycelek/ ofiáry zápalác. RejWiz 182v (51); A gdy řye náiedli y nářili [et post cibum et potum] wfřhawřly ráno/ przyřyęgli řobie zobopolnie Leop Gen 26/30; A gdy iuř zlicřon był lud/ ruřzyło Dawidá řerce iego [Percussit autern cor David eum, postquam numeratus est populus] Leop 2.Reg 24/10 (318); OrzList c2v (4); UstPraw G3 (3); KochZuz A4v; RejFig A5*

(17); *RejZwierz* 2v (46); Gdy to poznał wżytek lud/ podobáło fie iem [*Et omnis populus cognoverunt et placuit*]/ á wżytko cokolwiek Krol vczyńił/ wdzięczno przyjmowáli. *BibRadz* 2.Reg 3/36 (201); *Goski* A4v (7); *OrzRozm* N2v (13); Temu to Tárquiniufowi gdy do Rzymá przyźedł/ Orzeł ziął czapkę z głowy *BielKron* 102v; Ale przyiechawłzy z Rzymá/ gdy począł w Mołkwi kázác á rozwodzić y náuczác członkow Krześcijánłkiey wiáry/ poimáli go. *BielKron* 388 (1428); *GrzegRóżn* A2 (6); *KochSat* A4; *KwiatKsiąż* E2v (3); *Mącz* 137a (15); *OrzQuin* B2v (5); *Prot* A3v (4); *SarnUzn* A2 (5); Náđ tho iáiec kurzych gdy ie kápłuniá náfułzyć/ thákże y prosięćich/ kiedy ie kleśnią *SienLek* 112 (65); *LeovPrzep* Fv (3); *RejAp* CC (145); *GórnDworz* C4v (93); *GrzepGeom* B (3); trzeciéy nocy gdym cie poczęła łzedł odemnie do źiemie świętey á tákżem go niewidála. *HistRzym* 82v (51); A gdy fie thy rzeczy dzyac poczną/ pátrzaycie á podnoście głowy wálze/ ábowiem iuż bliłko iełt odkupienie wálze. *RejPos* 4v (286); *RejPosWiecz*³ 98 (3); *BiałKat* 66 (18); *BielSat* L4v (8); *GrzegŚm* 9 (13); Lecż gdy y ten [*wor*] wyiáwłzy podano przed pány/ Wyłypą na stoł áżci w nim bite licżmany. *HistLan* Fv (6); *KuczbKat* 130 (4); Olimpia Alexándrá wielkiego mátká/ gdy iey powiedziano o iednym dworzáninie zacnym Alexándrowym iż fie také z miłości á nierozmyłnie ożenił/ [...] powiedála: Iż fie ten tylko oczymá ożenił *RejZwierz* 31v (127); *BielSpr* 3 (51); *KochMon* 31 (2); *WujJud* 159v (6); *WujJudConf* 63v (3); *RejPos Rozpr* b3v; *RejPosWstaw* [21³] (8); á gdy rok wyłzedł [*et in fine dierum*] vprofiłem fie v krolá. *BudBib* 2.Esdr 13/6 (78); *HistHel* B (4); *WierKróc* A3; *BiałKaz* G3v (8); A gdy oni połzli [*His autem euntibus*] náczął Iezus mowić tłuniom o Iohánie. *BudNT Matth* 11/7 (47); Głófniey też Flákce lirá łtokróć twoiá brzmiála/ Gdy fie v Mecenałá wdzięczną być poznála. *StryjWjaz* A2v (10); A ták fie wprzod rođdzielone domy ze dwu bráciey/ to iełt Náátáná y Sálomoná złączły /gdy na mieyłce potomłtwá Sálomonowego náłtąpił potomek Náátánow Ioás *CzechRozm* 151 (34); *PaprpPan* Q3 (35); Ale potym z domu onego bálwierzá/ ábo będąc gwałtem wywlecżony/ ábo gdy łam dobrowolnie wyłzedł [*seu sponte discedens*]/ na vlicy zábit. *ModrzBaz* 31 (41); *SkarJedn* 28 (47); *KochPs* 154; gdy na to mieyłce przyłzła/ vyrzy á ono rzeká wezbrála *SkarŻyw* 192; Gdy tedy przywiedzioná iełt przed Sędziogo: zbieżeli fie oni nieczyści/ ktorzy iá widzieć dawno chćieli á niemogli *SkarŻyw* 341 (436); *ZapKościer* 1579/2 (12); *MWilkHist* C (7); A Połoczánie (gdy fie w tym Hlebie ołtáteczny potomek Xiążąt Połockich z Litwy zámknął/ bo bez potomłtwá vmárl/ poczęli łobie po łtáremu wolno żyć *StryjKron* 275 (100); Ktora rzecz/ ábo ráczey fundáment wiáry X. K. iáko iełt zły/ to fie potym pokaże: gdy fie kilká dowodow/ ktorymi rzecz śwá wywodzi/ na plác wyłtáwiá *CzechEp* 226 (33); *CzechEpPorz* **3v (2); *KochJez* A3 (2); *NiemObr* 23 (17); *KochFr* 7 (4); *KlonŻal* C3v (5); *KochDz* 106; *KochPhaen* 2 (3); *KochSz* A4 (2); *KochWz* 136; *ReszPrz* 58 (2); *ReszHoz* 124 (5); *ReszList* 167 (3); *WerGość* 216 (17); *WerKaz* 282 (3); gdy godzinká minie: Ná zad fie powtore nigdy nienáwinie. *WisznTr* 35 (7); *BielSen* 9; *BielSjem* 18 (4); A gdy czás przydźie ołtátniey potrzebie/ Ledwé fye naydźie/ kto ciáło pogrziebie *KochPieś* 17 (2); *KochSob* 66 (2); *PudłFr* 21 (4); Toż też Zydowie zeználi/ ktorzy v grobu leżeli/ gdy do Miáłtá przybieżeli *ArtKanc* F3 (42); *BielRozm* 24; zgodá/ miłość miedzy ludźmi goręłtza/ niźli iá widźimy teraz/ gdy práwo piłáne náłtáło. *GórnRozm* Ev (15); *Paprup* C3 (12); *ZawJeft* 19 (4); *ActReg* 7 (20); *GostGosp* 24 (14); *GrochKal* 10 (2); *Phil* C (33); Aza vbłagam Gréki/ gdy furiia minie *GórnTroas* 48 (22); *GrabowSet* Cv (7); *KochAp* 11; *KochFrag* 30 (2); *OrzJan* 14 (9); *LatHar* +5v (38); *KołakCath* A4v (4); A gdy fie z niego nágráli/

zwlekli go z purpury/ y oblekli go w szaty iego *WujNT Mar 15/20 (293)*; *WysKaz*)?(2 (11); *JanNKar C2v (3)*; gdyśmy z Bożkiego zrządzenia z błędów Pogánfkich/ y z ciemności do światłości [...] byli przywieźieni: y gdy potym nas Pan Bóg ná Królewki stopién wládzić raczył/ do tegośmy pilność fwą przyłożyli *SarnStat 195 (117)*; *SiebRozmysl F3v (22)*; *GrabPospR N4*; Wybrány zá Xiążę roku 780. gdy napierwey do flupá przybieżał/ ná którym była czapka Xiążęca położoná. *KlonKr B (5)*; *KmitaSpit A3 (16)*; Także też gdy przed tyśiącem lat Aryánka lektá krześciánstwo była iákmiarz opánowáká: rozumiano póspolicie/ że iuz wiárá kátolicka záginác miáká. *PowodPr 55 (31)*; A gdy Pan IEZVS w niebo wstąpił/ a pińaney ięszcze Ewángeliey nie było/ kogoż ludzie fluchác mieli? *SkarKaz 118a (48)*; Pozno dom zły gośpodarz wpiera gdy vpádnie. *CiekPotr*)?(3 (10); *CiekPotrOstr*)?(3; *CzahTr D4 (6)*; *GoslCast 20 (2)*; *PaxLiz E3v (5)*; *SkarKazSej 668a (28)*; *KlonFlis D3 (17)*; *SkorWinsz A3v (2)*; *SapEpit A2*; *KlonWor 7 (19)*; *PudlDydo A3v*; on w pierwszey oyczyźnie/ Gdy moc błąd wziął bezbożny/ fam sie opárł/ iż nie Zgálłá powfzechna wiárá *SzarzRyt C2v (4)*.

Połączenia: »gdy ... a« (16): Theż gdy vczynifzkurzenie z Maiorany/ z bylicze/ to iest vwarzywfy thi zioła fpołem a nad oná pará ma sie pani naporzac/ ábowiem macicę czifci *FalZioł I 84a*; Też gdy ktho polná drijakiew ftłucze z babką przymieszawfy do nich wodki rożaney ftrochá ocztu á ftiego vczyní plaftř/ który iest dobri na bolączkę Antrax *FalZioł I 136c (11)*; A gdy niektorzy z nich przyiácháli do miáftá Edyfy/ a nie znáiac go dawáli iemu iálmuznę miedzy innymi vbogimi *HistRzym 123v (2)*; Też gdi był Pan Bog podnioł frogá plagę swoię nád ludem onym fprzećiwnym woley twoiey/ ktorzy fzemráli przeciwko Pánu swoiemu/ thák iż ich iuz było czternaście tyfięcy zginęło: á ná próbę Aaronowę wnet przeftálá pomftá Páńka oná. *RejPos 202 (2)*; *BudNT Luc 14/1*.

»gdy ... ali(ć) (a. alizci, a. alifci, a. azci)« (15): Gdy poźrzał ku południu/ álizci pan drugi/ Też takież rofprá- wuie rozmáite flugi. *RejWiz 166 (4)*; A gdy sie nalepiey vpokoil/ áli záfię wielkość Thátárov przez wieści przyfzłá do Sędomierzá *BielKron 361 v*; Cum haec maxime scriberem ecce tibi Sebolus, Gdym sie ná tym pilnie zábáwił álic przifzedł Sebolus *Mącz 99a*; *RejAp 135*; Ale gdy gi wykonał: ázci iuz też vftál. *CzechRozm 191 (3)*; *PudlFr 22 (2)*; *WujNT Luc 7/12 (2)*; *WysKaz 9*.

»aż gdy« (53): *GlabGad C7*; *MiechGlab 56*; *RejJóz G8*; *LubPs Y5*; *RejWiz 37v*; *BibRadz 1.Reg 6/6*; Stara to nauka v nich/ ale Krześciánom niedawno obiáwioná iest/ áz gdy nawykli pífmá żydowfkie⁸⁰ dobrze. *BielKron 46*; áz gdy sie Krześciány ftali przez przypędzenie Kárłá wielkiego/ toż sie pífmá vczýć poczęli *BielKron 281v (12)*; *SienLek 42*; *RejAp 76v (4)*; *RejPos 54v (5)*; *RejZwierc [121]v (2)*; *ModrzBaz 116v (2)*; *SkarJedn 165 (3)*; Afz gdy go ftárfzy fpyta: co fię ftáło/ czemu fię fráfuiefz? Rzecze *SkarŻyw 183 (14)*; *CzechEp 233*; *GórnRozm H*; *ActReg 3v*; *KolakCath C5*; Aż gdy miłość mocna/ y tá co wfzytko przemoże/ sfstąpiłá z niebá: dopiero fię ten cud ziáwił. *SkarKaz 159a*.

»gdy ... (tu, to) dopi(e)ro(ż) (a. dopi(e)rko), (tu) dopi(e)ro gdy, dopiro ... gdy« (30 : 6 : 1): *BierEz K2 (2)*; *FalZioł V 41v (2)*; *RejJóz I4v*; Tu dopiero gdi obaczil Yfz sie wten błąd tak wdacz raczil Stoy patrzy wierczy piętá *RejRozm 403*; A gdy o infzych rzeczách powiedaiąc/ do rozumu człowieczego przyfzedł/ toć dopiero miary niemá wokazowaniu przeciwko człowiekowi łafki bożyi *MurzNT 103v*; *GliczKsiqz H8*; *LubPs A4*; Żydowie prętko iedli Báránká/ wy go záfię pierwey tztherzy niedziele w flupie chowacie/ á gdy zwietrzeie/ tofz go dopierko iecie? *KrowObr 183v*; *RejWiz 190*; Cierpcie mię niechać mowie/ á gdy sie námowie dopieroż sfzydźcie. *BibRadz Iob 21/3 (2)*; Apud

aram consultare. Prover. Dopiero się radzić/ gdy się już rzecz poczęła. *Mącz* 13b; *RejAp* 3v (5); *GórnDworz* Rv; nakoniec gdy już dokończył wszystkich spraw zbawienia ludzkiego/ [...] tu dopiero y nąd przyrodzenie raczył okazać dziwną możność Bośtwá swoiego *RejPos* 5 (9); *RejZwierc* 187; y dopiero gdy już słońce weszło/ przyszedł Lot do Zoár *CzechRozm* 42v (2); *SkarŻyw* 558; *StryjKron* 467; *CzechEp* 233; *GórnRozm* H; każdy z was niech odkłada v siebie/ chowając co mu się podobá: áby niedopiero gdy przyjdę/ składania były. *WujNT* 1.Cor 16/2; *SkarKaz* 159a.

»gdy ... i« (16): *ZapWar* 1532 nr 2414; Też gdy wzrzał iednego młodzieńca na twarzy szkaradego, ale obyczajow dobrych y rzekł, dobrota duże iego wiele krafi, iego twarzy przydawa. *BielŻyw* 74 (3); *RejPs* 168v; Gdy wylaná iest sporká na książętá: y dopuścił im błdzić na niedrożnych miejscách [*Effusa est contem- ptio super principes et errare fecit*] *Leop Ps* 106/40 (2); Kámbizes gdy wzrzał/ Y sam z nim zapłakawszy/ łaskáwie gi chował. *RejZwierz* 33v; *BielKron* 64v; A ty gdy to vbaczył/ wyiawłszy twoy miecz/ y zetni iego głowę. *HistRzym* 103v; *RejPos* 149v; *RejZwierc* Aaa (2); A gdy przyszedł Chufzái [...] do Awfzálomá/ y rzekł Chufzái do Awfzálomá/ żyw krolu *BudBib* 2.Reg 16/16 (3).

»naonczas (a. natenczas) gdy, gdy ... natenczas, natenczas (a. naonczas) ... gdy« (12 : 4 : 2): *LubPs* E marg; Ná on czásł gdy już dorósł Moizełz/ wyszedł do bráciey swoiey: y wzrzał nędzę gich *Leop Ex* 2/11; A gdy wlyłszył głos odrážający się ná wierzchu grufzek/ ná then czás vderzył ná nie *Leop* 2.Reg 5/24 (3); Toć się ná then czás okaże/ gdy grzech będzie zglądzon/ y śmierć zwyciężoná *BibRadz* II 88a (4); á day mu ią pić ná ten czás/ gdy łye práwie nabárziew rofpali *SienLek* 139v; *RejPos* 259 (4); *BudBib* 1.Par 21/28; *HistHel* B; bo się ná on czás nie wypełniły/ gdy żydowie z Bábilonu przyšli *CzechRozm* 118; *Paprup* B4; *LatHar* 330.

»gdy ... natychmiast, natychmiast gdy« (30 : 4): *OpecŻyw* 71 (2); Iezu ienżes y piotrowi gdy się począł pogręzać natychmiast rękę podał. *TarDuch* B3v; Gdy się już narodzi niemowiętko, Natychmiast mu pępek obrzezać *FalZioł* V 34v (4); Natychmiast gdy dziecę vpádo ná ziemię stáło się okrutne grzmienie j gromy *HistAl* A6 (15); *LubPs* hh4; *KrowObr* 134; *Leop Mar* 14/45 (2); *BibRadz* Mar 4/45 (2); *BudBib* 2.Mach 7/10; A gdy wyszli z łodzi/ natychmiast go poználi *WujNT* Mar 6/54 (4); *WysKaz* 9.

»gdy ... (a) oto« (20): *OpecŻyw* 164; Bo gdy Heród zmarł/ oto Angiół [*Desinente autem Herodo ecce angelus*]: pańki vkázál się wélnie Iosephowi *MurzNT* Matth 2/19; *Leop* YY4v; *BibRadz* 3.Reg 19/6 (2); *RejAp* 85v (4); *RejPos* 35 (2); A gdy przeštał mowić/ a oto synowie krolewscy przyšli/ y podnieśli głófy łwe á plákáli *BudBib* 2.Reg 13/36 (4); *BudNT* Matth 2/19; *WujNT* Matth 2/1 (4).

»potym gdy, gdy ... potym, potym ... gdy« (252 : 31 : 27): *PowUrb* +3; *BierEz* C4 (8); *OpecŻyw* 37v (6); *PatKaz* III 153v; *HistJóz* C3v; gdy już przecedził/ potym oczukruy czukrem bieluchnym *FalZioł* II 21c (25); *BielŻyw* 5 (6); *GlabGad* K8v; *March*² D3; *MiechGlab* 16 (5); *LibLeg* 7/31 (2); Potem gdy ich doległo rozliczne ociążenie/ vciekli się znárzekaniem ku pánu łwemu *RejPs* 159v; *ComCrac* 16; *LibMal* 1543/74 (4) *RejJóz* H8 (3); *SeklKat* D; *RejKup* c8v (4); *HistAl* Ev (8); Pote^m się do niei gdy się łtobá źle stánie choc by rád niewrocziz *MurzHist* M3; *MurzNT* 103v; *MrowPieś* A4; *GliczKsiąż* M5v (2); *GroicPorz* i3 (3); *RejWiz* 39v (3); *Leop Gen* 22/1 (9); *RejFig* Aa 3v (3); Ten gdy Perły poráził/ Poz Mácedony/ Szukał prętko przymierza *RejZwierz* 26v (7); *BibRadz* Gen 5/10 (32); Ale potym vpádoł gdy się Pan Kryłtus národził *BielKron* 135 (46); *OrzQuin* T2v; *SienLek* 146

(7); *RejAp* 1v (4); *GórnDworz* F7v (8); *HistRzym* 30 (3); Ták iż potym gdy fzedł miedzy zyemie á miedzy miáltá ony/ lámý mury pádály *RejPos* 175 (20); *GrzegŚm* 60; *HistLan* A3 (2); *KuczKat* 50; *RejZwierc* 7v (8); *BielSpr* 5v (3); *RejPosWstaw* [41⁴]; *BudBib* 1.Mach 5/30 (5); *CzechRozm* 8 (7); *PaprPan* Qv (2); A potym gdy fię Krolá vpornie domagáli/ dał go im z gniewem *ModrzBaz* 75v (3); *SkarJedn* 182 (3); *SkarŻyw* 188 (7); *StryjKron* 26 (17); *CzechEp* 207 (2); *NiemObr* 25; *KochWz* 137; *WerGośc* 242; A gdy iuż był ták okrutnie ná fwym cíele zrániony/ potym z Krzyżow był podniešiony *ArtKanc* D18 (4); *ActReg* 148; *GostGosp* 114; *Phil* C3; Potym Kálchás wielczek gdy pytan był, coby zá przyczyná dzierzáła okręty Gréckie, powiedział *GórnTroas* 6; *LatHar* 350; *WujNT Matth* 4/2 (5); *SarnStat* 584; *SiebRozmysł* [A4]v (3); *CiekPotr* 59; *KlonFlis* G3v (2); *KlonWor* 73; *PudłDydo* A3 (2).

»gdy ... tedy (ć, -ź) (a. teda), tedy ... gdy, tedy gdy« (604 : 5 : 5): *March*¹ A2; *BierEz* C4 (4); *OpecŻyw* 55 (5); *PatKaz II* 43v (7); gdy kwiatek opadnie/ thedi nanim iagody zielone zoštaią. *FalZioł* I 114a (67); *BielŻyw* 2 (5); *GlabGad* B2v (15); tedy gdy w będný vderzą, ony zwierzęta poczną wciekać przełeknąwízy fię *MiechGlab* 24 (19); gdy się rofzgnyéwał thedy tho mowyl Czo mv zlyna do vsth przynýosla. *LibLeg* 7/97v (21); tedy więc dopiro będę nafyczon gdy fię vkaże chwála twoia. *WróbŻółt* 16/15 (3); *RejPs* 66 (3); *ComCrac* 18v; *LibMal* 1543/68v (21); *RejJóz* F8v; *RejKup* bb2v; *HistAl* D2 (3); *MurzHist* C; *KromRozm II* k4v; *Diar* 39 (3); Tedy yęzyk moy prawdę twą opowyedác będzie/ Gdy ná gruncye rofkazánya twoyego záliędzye *LubPs* ccv (5); *GroicPorz* 1v (3); *KrowObr* 28v (6); *RejWiz* 35 (4); *Leop Ex* 19/13 (12); *UstPraw* A4 (13); *RejZwierc* 6v (5); Tedy ftąpił Duch Boży ná Saulá gdy ty fłowá vftyfzał *BibRadz* 1.Reg 11/6 (61); *BielKron* 26 (10); *KwiatKsiąż* N (2); *SienLek* 64 (3); *RejAp* 3 (16); *GórnDworz* C3v; *HistRzym* 2v (5); *RejPos* 1 (81); *RejPosWiecz*² 93; *BialKat* 176; *GrzegŚm* 42 (2); *HistLan* B2 (5); on ftárzec Symeon fwięty gdy pozbał zbáwicielá fwego ná ręku twoich/ tedy prošł Páná áby go iuż opušcił *RejZwierc* 167v (30); *BudBib* bv (50); *MycPrz* II B3; A gdy wzełlá trawá y owoc vczynilá/ tedy iáwił fię y ftokłos. *BudNT Matth* 13/26; *CzechRozm* 16v (18); *KarnNap* B4 (2); *ModrzBaz* 28v (6); *SkarŻyw* 62 (9); *ZapKościer* 1580/17 (6); *StryjKron* 6 (4); *CzechEp* 24 (12); *WerGośc* 238 (3); *WerKaz* 282; *ArtKanc* G12v (2); *GórnRozm* A3 (2); *ActReg* 45 (2); *GostGosp* 82 (2); Iešus tedy gdy wziął ocet/ rzekł: Wykonáło fię. *WujNT Ioann* 19/30 (20); *SarnStat* 19 (8); *PowodPr* 13 (3); *CzahTr* K4.

»gdy ... to(ź)« (17): *PatKaz II* 61; *FalZioł* V 107; *LubPs* Y5; Więc gdy Iáliek dorošcie á ktemu Hánušká/ To wełnę by z báraná drą s páná tátušká. *RejWiz* 57 (3); *BielKron* 180v (8); *RejAp* 112v; *RejPos* 225v; Lecź gdy iuż k látom przydzie á iż fię obaczy/ To iuż teź iego miłość cífzey kroczyć raczy. *RejZwierc* 29v.

»gdy ... wnet(ki) (a. hnet(ki)), wnet gdy, wnet ... gdy« (107 : 3 : 1): *BierEz* M4; gdy fię matki fłodko oblapily/ hnedki dzieeiatko wzywocie Elzbiety fwięte/ obrocilofwe obliczee ku żywotowi matki fwee *OpecŻyw* llv (3); *FalZioł* I 117d; *BielŻyw* 14 (2); *LibMal* 1552/167; Wnetem ia Mátułfu tułfył Gdy go skoro zá lás rułfył Iže nam trudno miał vćiec *RejRozpr* H2v; *RejJóz* A3v; *RejKup* Qv (2); *MurzHist* C4 (2); *MrowPieš* A3v; *GliczKsiąż* D4v (3); gdy można ręká twoiá ná moczará tego/ Sciągnioná ieft/ wnet teź zyemiá z możnofciami iego Požárłá *LubPs* gg3 (3); *RejWiz* 86v (8); *Leop Dan* 14/17 (2); *RejZwierc* 12 (2); *BibRadz Mar* 4/29; *OrzRozm* Cv; na Słuźbie ftał ánthwos z wodą y ręcznik/ bo on vmywa ręce wnet gdy przywita cudzoziemce *BielKron* 435 (8); *KochZg* A2v; *KwiatKsiąż* C3v;

SarnUzn B7; *SienLek* 70v; *RejAp* 106; *GórnDworz* A2 (4); *HistRzym* 88; *RejPos* 57v (10); *BiałKat* 248v; *HistLan* E; *RejZwierc* 45 (2); *BielSpr* 64; *RejPosWstaw* [21²]v; *WierKróc* A2v (2); *StryjWjaz* A2v; *CzechRozm* 235v; *PaprpPan* Hh3; *ModrzBaz* 111; *SkarŻyw* 30 (6); Ale Glinfki Michał/ gdy mu Mofkiewski Smolenfkie Xięftwo ze włyzytkimi przyległościami podać obiecał/ iefliby go dostał/ wnet fię vdał ná Práktiki z Zołnierzámi *StryjKron* 737 (10); *ReszHoz* 125; *ArtKanc* A9 (5); *GrabowSet* R4; *KochFrag* 40; *WujNT Matth* 3/16 (5); *KmitaSpit* A3; *KlonFlis* E2v.

»gdy ...wtenczas, wtenczas (a. wonczas) gdy, wtenczas (a. wonczas) ... gdy« (8 : 6 : 6): gdi vmarl Stephan Woyewoda wten czas niektorzi lotrowie zebrawłchi sye y wtargnely wpanstwo ye^{go} Czes. Mczi *LibLeg* 10/66v; Częgo fię w ten czás dowiećie/ Gdy mię gárdły záplácićie. *BierEz* H; *GliczKsiąż* Ov; *LubPs* N4v (2); *KrowObr* 31v; *RejWiz* 159 (2); *OrzList* b2; *BielKron* 70 (5); Ale w ten czás iuż gdy dokończy tey fwiętey íprawy fwoiey/ á gdi fię iuż wypełni liczbá przebranych iego/ iuż położy pręth fwoy żelázny *RejAp* 97; Iáko y w on czás gdy Mánáfles on zły krol zgwałcił był włytkę chwałę Páńfką [...] powiedział wnet Pan prorokom iego *RejPos* 50v (2); *RejZwierc* 179; *SkarŻyw* 206.

»gdy ... wtym« (2): *PowUrb* +3; Potym walczył z Zoroáltrem krolem Báktryáńfkim/ á gdy go zwyciężył w tym vmárł *BielKron* 10.

»zaraz gdy« (1): Niechby wtem nálládowáli oraczow/ ktorzy náfiawfzy zboża nye zaráz gdy wznidzye onego żná álbo fieką. *GliczKsiąż* I4v.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (732) : *March*¹ A4; *BierEz* D3v (12); *OpecŻyw* 8 (17); *ForCnR* Bv; *PatKaz I* 2v; *PatKaz III* 97 (2); żydowin ktoremu gdych my fny powyedzyeli wyłożył ye nam *HistJóz* Bv (3); *FalZioł* I 150c; *BielŻyw* 6 (7); *GlabGad* B2; *MiechGlab* 16 (5); *BierRozm* 10; The íprawe gdichmi włyzely od Hethmana náłchego [...] rofkazalyfzmi do Staroíth nálich [...] pyśfacz *LibLeg* 11/136 (11); *RejPs* 53v; *LibMal* 1543/67v (4); *ConPiotr* 33v; *RejJóz* E2 (2); *RejKup* y7v; Then líft gdy przyniešion przed Dariuša záłmućil fię *HistAl* E8 (15); *KromRozm I* K3 (2); *MurzHist* E4v (2); Co gdy vczniowie vsłyfzeli [*Et audientes discipuli*] vpadli na oblicze fwoie *MurzNT Matth* 17/6 (4); Tę [kartę] gdy Biskup przeczytał, adhortował długiemi słowy pošy *Diar* 51 (4); powiedział o tym bárzo dobrze ieden vczony/ ktorego gdy pytano coby napotrzebniey powinni czynić rodzicy płodu fwemu/ odpowiedział *GliczKsiąż* A3 (9); *LubPs* Sv (2); *GroicPorz* q2v (3); *KrowObr* 86; *RejWiz* 95 (2); Ten też gdy vmárł [*Hoc quoque mortuo*] Krolował po nim Adad *Leop Gen* 36/35 (41); *RejFig* Aa8 (2); *RejZwierz* 13v (19); *BibRadz Gen* 14/13 (41); *OrzRozm* A4v (2); Allexánder gdy wzywał Milezią/ iego Rycerze chcieli kościoł złupić *BielKron* 25 (94); *OrzQuin* Ov; *SienLek* 7 (2); *RejAp* 38v (4); *GórnDworz* C3v (19); *HistRzym* 84v; A tám gdy iuż położył Heliafz ofiárę fwoię/ kazał iá vlač obficie wodą *RejPos* 10v (14); *HistLan* C (4); *RejZwierc* Bv (5); Tytánią miáłtho w Hiłzpániey gdy obległ Brutus bronili fię dobrze w mieście *BielSpr* 39 (4); *WujJud* A6v; *BudBib* bv (15); *HistHel* C2 (2); *Strum* A3v; *BiałKaz* M2 (2); Płocki Biškup gdy fkończył rzecz Ciceronowę/ Bibrák Kánclerz Krolewłki záczył fwoię mowę. *StryjWjaz* B4 (3); *CzechRozm* 69 (2); *PaprpPan* R4 (7); *ModrzBaz* 55; *SkarJedn* A4 (13); *Oczko* 2v (2); Táką iego w Bogu śmiáłością y czuynymi pošćepki gdy zemdleli Heretycy/ rzućili fię do iney rády *SkarŻyw* 373 (100); *MWilkHist* H2v (2); A Lubárt Fiedor ná chrzcíe rzeczóny Xiążę Włodimirfkie gdy prošil łáfki/ niechćiał ná to pozwolić Krol *StryjKron* 447 (24); *CzechEp* 141 (2); *NiemObr* 52 (5); *KochWz* 139 (2); *ReszPrz*

31; *ReszList* 167 (2); *WerGość* 217 (5); Nam gdy raz młodość minie/ Iuż ná wieki wiekom ginie *KochPieś* 16 (2); *ArtKanc* C17 (5); *GórnRozm* H (3); *KochWr* 34; *ZawJeft* 12 (2); *ActReg* 50 (2); *Phil* C (14); *GórnTroas* 6; *KochAp* 7 (2); A do Pána IEzula gdy przyźli [...] nie złamáli goleni iego *LatHar* 736; *KołakCath* A4v (2); *WujNT Matth* 2/3 (15); *WysKaz* 8; *SarnStat* 56 (11); *SiebRozmyśl* Gv (2); Temu nieplodna gdy żoná powiła Syná ślepego: tá rzecz go trapiła. *KlonKr* B4v (2); *KmitaSpit* C4 (2); *PowodPr* 39; *SkarKaz* 314b (2); *CiekPotr*)?(2; *CzahTr* D4v (3); *SkarKazSej* 676b (3); Ná Sokal woyłká gdy iuż płáčliwego Ošťátek vwiodł [...] wolny ferce niełękliwe Odkrył *SzarzRyt* C.

Połączenia: »gdy ... a« (3): *RejZwierz* 18; Máćko Borkowicz [...] był poiman [...] ktorego gdy przyniełyono ná Olfztyn zamek/ á tam głodem vmorzon. *BielKron* 375v (2).

»aż gdy« (1): on choć ignarus reru^m iedno zapieniądze y iuż z Bucella az gdy Practikę wziął. Iakosz za 1000 Czerwonych złotych namowił Krola ze Cło wziął w Litwie *ActReg* 157.

»gdy ... (tuż) dopiero(ż)« (4): *BierEz* O; *GlabGad* F5; Oczym gdy fię Abrámiuż dowiedział/ dopiero mył iego vćichlá *SkarŻyw* [236] (2).

»gdy ... i« (5): *BielŻyw* 1; *LibLeg* 11/154v; Jan s. gdi iuż krzcíl [...] Y przyśzedł potym do niego niemáły Poczét ludzi *RejPos* 242v; Auguřtus Cefarz wielki Rzymfki gdy był profzon od iednego pána fwego áby też v niego w domu był/ á vczynił mu tę poćciwość. Y był v niego Auguřtus *RejZwierc* 81v (2); *SkarŻyw* 180.

»gdy ... natychmiast« (5); To gdy z domu obaczono/ Nátychmiałt mu otworzono *BierEz* Sv; *OpecŻyw* 156; Wktoryito niełtychanyi nędzy/ duřny i cieleřny/ gdy go oni przyiáćiele iego virzeli/ [...] natych miáłt [...] ięli tego z wielką żálością vżywáć *MurzHist* E (2); *Leop Tob* 5/3.

»gdy ... potym, potym gdy« (2 : 1): *GroicPorz* i2; PŁolomeus gdy mátkę Hirkanowi był wzyáł/ [...] Hirkan potym przyciągnáł *RejZwierz* 46v; Potym ná brzegu gdyć iuż ftánie řzkutá/ Vdychtowána y dobrze okuta/ Ieřcže nie zaráz żyto fyp ná máty Kupcže bogáty. *KlonFlis* E4v.

»gdy ... tedy« (43): żYdowie gdy iuż Iezula vmarłęgo odeřli/ tedy panna czyřtá dla filněgo řmutku pod krzyřem padla *OpecŻyw* 151v; *FalZioł* I 11b (3); *MiechGlab* 18 (3); *LibLeg* 7/32v; ona gdy odpowedyala nyemam bo dopyro ponye ydą Thedi za gardlo yá vchwiczywłchi na zyámą yá yeřth porzuczył *LibMal* 1544/93v (2); *LubPs* L4; *GroicPorz* 1v; *Leop* *2v; *UstPraw* E (2); *RejZwierz* 7v; Słowá ty gdy vřlyřzał pan [...] Thedy fię bárzo rozgniował. *BibRadz Gen* 39/19 (8); *RejAp* 196v; *RejPos* 123v; DIogeneřá onęgo řlawnego Philozophá gdy pytáli ktore ieřt nářzkodliwře řwirzę na řwiecie/ tedy powiedziáł iř pochlebcá *RejZwierc* 49v (2); *BudBib Iudic* 15/14 (5); *CzechRozm* 86 (5); *CzechEp* 233 (2); *SarnStat* 190 (2); *CzahTr* D4.

»gdy ... wnet(że) (a. hnet)« (29): *OpecŻyw* 137v; *LibLeg* 10/114; To gdy mi duch powiedziáł hnet mi zdruęieí řtrony ciało w rozmýřlách moich temi słowi krzyřąc rzekło. *MurzHist* M3; *GliczKsiąř* B8v (2); *LubPs* gg2v (2); *Leop Gen* 46/29 (2); *BibRadz Act* 23/7; Ktorey gdy modlitwy Pan Bog wyřłuchał/ wnet męřá řwego Báráchá zá kfiąęę álbo wodzá wybráła *BielKron* 49v (2); *HistLan* E4v; *RejPosWstaw* 44v; *HistHel* C4; *CzechRozm* 67; *PaprPan* Hh5; Woyćiech S. przeřęgnány chleb/ gdy iemu podał: wnetže řtrácona chuć do chlebá/ choremu fię wroćiła. *SkarŻyw* 354 (4); *StryjKron* 447 (2); *CzechEp* *2v; *ZawJeft* 14; *GrabowSet* P3; *WujNT* 39; *SiebRozmyśl* F3v; Co gdy vczynił/ wnet fię iedność wiáry řtárgáła *SkarKaz* 40a.

»gdy ... wtenczas« (1): *ci poślowie gdy napierwey do Moskwy przyiecháli W ten czas Zygmunt Krol Polfki/ obległ Opoczkę Moskiewskiemu y dobywał iey BielKron 435v.*

[Przykłady, w których występuje czas terażniejszy lub przyszły w jednym a czas przeszły w drugim ze zdań spojonych spójnikiem „gdy”, zostały wszystkie zacytowane.]

b. Zdanie czasowo-równoczesne; *et, quando, ut PolAnt, Vulg; cum, dum Mącz; [w tym: w postpozycji (3317), w antepozycji (3057), w interpozycji (830)] (7204) : ZapWar 1510 nr 2062 (25); BierRaj 20 (6); PowUrb +3v; March¹ A4v (3); March¹ Wiet Av; A gdym niebył fen ią wpił BierEz E2 (135); Gdy fie tako modlil/ aniol fie iemu vkázál ij począł go wefelitz OpecŻyw 5v; HDy przez pewny czas z Iozefem panna mieffkala/ a dzieciątko náfwiętffeé Iezus mily w zywoce rofl/ bączątz Iozeff pannę brzemienną/ wielmi fie zařmucil OpecŻyw 13; a bylo w łobotę gdy mily Iezus vczynil bloto ij otworzył iego oczy. OpecŻyw 63 (124); OpecŻywPrzedm C3v; OpecŻywSandR nlb 5v (2); OpecŻywList C2; ForCnR D3 (2); MetrKor 57/115 (6); PatKaz I 6v (5); PatKaz II 22v (21); PatKaz III 97 (14); telko pámiętay na mię gdytz fie będzie dobrze dzyało HistJóz A4v (12); TarDuch A6 (2); MVcha iest robak lotny ktori iako y pfczoła bęczy: gdy leci. FalZioł IV 29a; Gdy fie iuz lato dokończawa a czas fie iuz iefienny przybliża/ tego czařu narichley fie poczyna mor FalZioł V 72; Maią być zbierany gdy miefiącza przybywa, Bo gdy iuz miefiącz z chodzi: w nich też mocz ginie. FalZioł V 118 (67); Iaki chceřz być gdy fie Bogu modliřz, takowy zawždy bądź. BielŻyw 130 (19); BielŻywGlab nlb 12 (2); Iako Więć mowią Cięřzka boleřć gdy fie chce ieřć. GlabGad G2v (32); March² D2v (5); vtonął gdy przez rzekę plony gnał z Wałach. MiechGlab 74 (29); BierRozm 27; KlerWes A2; LibLeg 7/34v (16); March³ T6v (2); wřzytko to było gdy pan bog dawał przykazanie Moyfeřzowi na gorze Synai. WróbŻołt V7v; wzgardzon iest pan Iefus od řydow gdy był na tym řwiecie, gardzą im y teraz fałřzywi krzeřciani gdy liedzi w niebie WróbŻołt Z6v (42); rozřtepowáli fie rzeki gdy przez nie przechodzić mieli RejPs 155v (37); ComCrac 12v; Item zeznal yřch paniey yedney thu na Rynku nyedawno seřcz knaflikow řrebrnich vrznal gdi oliwą, kupowala LibMal 1546/113; Brala nawyączyey wkrakowye skalyeth pyenyadze pacholkom gdi řfny sipyali LibMal 1547/130 (64); RejRozpr Cv (6); LudWieř A4 (2); oładzili mię w niebytnořci moiei/ gdy m był na pořlvkach krolewřkich być heretykiem SeklWyzn g4 (6); RejJóz K4v (22); SeklKat F2v (18); RejRozm 398 (2); A řać było mało natym. Cřos mię dręczył gdys tu mieřkał RejKup s7 (40); Gdy było około iedennařtej godziny na dźień/ počęło z łářow wychodzić niezliczona wielkořć řloniow HistAl I2 (64); KromRozm I Mv (7); MurzHist E (28); Powiedzćie iřz go vczniowie iego/ wnocy przyřzedwřzy/ gdychmy řpali [nobis dormientibus]/ řą vkradli MurzNT Matth 28/13 (28); MurzOrt B2 (3); KromRozm II yv (3); KromRozm III E8 (6); Diar 50 (5); Poki řydzci w pracy byli/ W grzechoch hániebnych nie řyli/ A gdy řwiát mieli k řwey myřli/ Dla złořci w niewołą wyřzli BielKom D7 (11); robotnicy/ gdy co około roboty zączynąy/ mową yedno/ w imyę Boże. GliczKsiąř K3v (43); Rádował řye wřlytek Egipt gdy řye od nich bráli LubPs Yv (44); tego widźiano gdy z gáiu wyřkoczył gđzie ćiało zábitego leżało GroicPorz hh3v (14); SeklPieř 19 (2); KrowObr 34 (20); A nálepiey ich řłuchác gdy fie ieden řmieie Z drugiego/ bo w tych řmieřzkoch wřzytko wypowiedzą RejWiz 68v (77); Gdy Fáráo řćiga Izráhelity/ á po řulřy w morze wřzedřly ze wřzyřtkiem ieznimi y z woży vtonął. Leop Ex 14 arg; vmyią w niey Aáron y řynowie iego ręce y nogi řwoie/ gdy będą mieli wnidz do Przybytku řwádectwá/ y gdy będą mieli*

przytępić do ołtarzá/ żeby ná nim offiárowáli wonne kádzidlá *Leop Ex* 30/20; A gdy Ezechiafz z Izáiafsem prorokiem Pána Bogá proflá/ Angioł Boży rozpędził woysko Senácherybowe *Leop 2.Par* 32 *arg*; Gdy Tobiafz młody fłuka towarzysiflá [...] tráffil fie z nim Angioł Rápháel *Leop Tob* 5 *arg*; Gdy Afwerułowowi Krolowi pánien fzukáią między inemi przywiedziono było Hefter *Leop Esth* 2 *arg* (204); *OrzList* f4v (5); A on co go pozową będzie bliższy przyfiadz ná onę fzkodę co iá oni ofzácuia/ gdy iá oględowáli. *UstPraw* E2; *KochZuz* A4v; *RejFig* Bb4v (30); to práwo mamy/ Iż dárow nie bierzemy/ gdy pófły bywamy. *RejZwierz* 35 (62); Modlitwá vtrapionego kiedy ieft w vćifku/ á gdy fię przed Pánem żalobliwie vfkárza. *BibRadz Ps* 102 *arg*; Gdy go pytáli Fáryzeufzowie o iego zwierzchności/ pyta ich o krzeft o krzeft Ianow. *BibRadz Mar* 11 *arg* (192); *Goski* A10v (5); *OrzRozm* F (23); Gdy thy powieści po woysce chodzą/ wieść przyfzłá pewná/ że iuz część woyská Cefarzá Tureckiego Draw rzekę przebyłá *BielKron* 306v; á gdy było v Dłubniey rzeki/ obaczył Henrik wielką moc przeciw łobie *BielKron* 357v (631); *GrzegRóżn* C3v (5); *KwiatKsiąż* A2v (19); Refectus sum cum tua lego, Serce mi fie wefeli gdy twoye xięgi czitam. *Mqcz* 116b (66); *OrzQuin* D2v (10); Godnym daway Vrzędy záras gdy wákuiá *Prot* D3v (4); *SarnUzn* C8 (7); á nie wżędy fá Aptekárzé/ v których by iá gothowá náleść mógl/ gdy iey komu potrzebá *SienLek* 163v (39); *LeovPrzep* a4 (20); *RejAp* BB2v (48); *GórnDworz* S7 (34); Ia gdym był dziecięciem nie ine⁸⁰ niepamiętam/ iedno że moj namileyfzy oćiec był hetmánem *HistRzym* 131 (28); Iákaż tho v nich byłá radość/ iákaż to v nich byłá pociechá/ gdy fie póspołu fchodzili/ gdy łobie ty wdzięczne nowiny znošili *RejPos* 111v; pomni/ iż fie był y krol y páni náfádzili ná zginienie fwiętego tego/ a wždy nie przyfzłó áż s czáfem/ á gdy byłá wola á przeżrzenie Páńfkie *RejPos* 323v (255); *RejPosWiecz*³ 98; Ludzie chrześciánfcy ftárożytni/ czego fye ftrzegli gdy ciało páńfkie przyymowáli. *BiałKat* 278v *marg* (34); *BielSat* B4v (11); *KwiatOpis* A2 (8); *GrzegŚm* [A2]v (17); *HistLan* A4 (8); *KuczbKat* a2 (7); Bo iáko nas nie nie boláło gdychmy nie byli/ thákże nas theż pewnie nic boleć nie będzie kiedy nie będziemy. *RejZwierz* 115v; Bogacz nie gdy chce idzye álbo iedzye/ Lecż tám kędy go potrzebá powiedzie. *RejZwierz* 226v (120); *BielSpr* b4 (61); *WujJud* 5 (11); *WujJudConf* 9 (9); *RejPosRozpr* b4v (6); *RejPosWstaw* 21v (6); *BudBib 2.Reg* 13/28 (143); *BudBibKaw* A2; A gdy był bliško miáfłá/ áż ku bronie przydzye Vyrzy vbogá wdowę *HistHel* B2 (9); *MycPrz* I B4v (5); *BiałKaz* 133 (12); Mágdalená przyfzłá ráno/ gdy iefzcze ciemność byłá [*tenebris adhuc existentibus*]/do grobu. *BudNT Ioann* 20/1; Gdy tedy obiedwáli/ mowi Symonowi Piotrowi Iefus. *BudNT Ioann* 21/15 (55); Ktory zá Achillefá/ gdy żył/ ftał Oyczyźnie *StryjWjaz* A2 (11); *CzechRozm* 19 (56); *PaprPan* A3v (17); *KarnNap* B3 (2); Nieznošna ieft w tey mierze piekárzow y fzynkarzow przewrotność/ ktorzi po teyże cenie y chleb y piwo gdy zboże tanie przedawáią/ iáko y kiedy drogo. *ModrzBaz* 33v (48); Bog będąc iuz do narodu ludzkiego łáfkáwfy/ dodawáci rády gdyš to piłá. *ModrzBazBud* ¶5v; *ModrzBazStryj* ¶2v (4); *SkarJedn* 81 (22); *KochOdpr* D2v; Iefzcze iedli/ iefzcze im w gębie mięło tkwiáło/ Gdy fie páńfkie przekłęctwo ná nich okazałó. *KochPs* 116 (17); A gdy częśćto do onego kłáfztoru przychodzil o nabožnięfzych fię zakonnikách pytáiąc [...] vřlyfzy iřz w onym kłáfztorze powiádáią o iednym brácie *SkarŻyw* 15; Gdy m był w Gázie v grobu S. Cyrá y Ianá/ tá pánienká przypádnie mi do nog *SkarŻyw* 99 (374); *ZapKościar* 1582/8v (10); *KochTr* 18; *MWilkhist* A3v (16); *StryjKron* A3v (72); Między pńzenicą a kákołem/ gdy fá trawá/ á iefzcze zdbłá nie wypuřzczá/ máłá ieft rožnicá. *CzechEp* 40 (65); *KochJez* B4 (3); *NiemObr* 4 (14); Obá ci hetmánili/

gdy ná Olfzánicy Ná głowę porażeni Tátárowie dżicy. *KochEpit* A3v (3); Niebepieczno fię wozić/
gdy mrok pocznie pádác. *KochFr* 89 (9); *KlonŻal* A4v (8); *KochPhaen* 20; *KochWz* 138; *ReszPrz* 68
(4); *ReszHoz* 129 (2); *ReszList* 162 (6); *WerGośc* 220 (5); *WerKaz* 304; *WisznTr* 2 (7); *BielSen* I2 (4);
BielSjem 2 (6); *KochPam* 80 (3); Orphoeowych łtrón łfuchály Srogié iędze/ y plákály/ Gdy miłością
vtrapióny Y pod ziemią łzukał żóny. *KochPieś* 25 (7); GDy łfóńce Ráká zágrzewa/ A łłowik więcey
nie łpiewa: Sobótkę/ iáko czás niešie/ Zápalono w czarnym lešie. *KochSob* 55 (2); *KochTarn* 76; A
rozum práwie znácznie odemnie odchodzi Od ognia/ który wemnie Mużę rołpaliły/ Gdy o twoich
przymiotách ták wielé mowily. *PudłFr* 72 (12); *ArtKanc* A3v (49); Nie bywały tu pierwey takie
czály głodne/ Gdy łtráwę kupowano zá pieniądze drobne. *BielRozm* 15 (10); *GórnRozm* A3v (14);
KochProp 8; *PaprUp* C2v (7); *ZawJeft* 11 (4); Gdym zAndrzeiowa odiezdzał prawie na wsiadaniu
przyszedł do mnie Siska. *ActReg* 89 (30); *GostGosp* 8 (19); *GrochKal* 12 (4); *Phil* H (14); *GórnTroas*
10 (26); *KochPij* C2v; DAłz wiele dobrá/ gdy fię nie łpodźieię *GrabowSet* D4v (70); *KochFrag* 26 (2);
OrzJan 56 (9); *OstrEpit* A2; *WyprPl* A3 (5); *LatHar* +8v (68); *KołakCath* A4 (6); *KołakSzczęśl* Av (4);
nieczuć było woyny/ Gdy bukowy ná łtole łtał kuffel niełtroyny. Gdy Zamkow/ Murow/ Wáłow
nie było y słychác/ Człek z bydłem w gołym polu śmiał łobie oddychác *RybGęśli* B2 (8); A będąc
(*marg*) A gdy byli. N L.S. (-) w domu [*cum domi essent*]/ pytał ich *WujNT Mar* 9/33; niewiećie
kiedy Pan domu Przyidzie: z wieczoráli/ ábo w pułnocy/ ábo gdy kury poia/ ábo z poránku *WujNT*
Mar 13/35 (306); *WysKaz* 20 (2); *JanNKar* C2v; *JanNKarGórn* H; *SarnStat* 10 (82); *SiebRozmysł*
[A4]v (31); *WitosłLut* A3 (3); *GrabPospR* M2v (2); *KlonKr* A3 (11); *KmitaSpit* A2 (7); *PowodPr* 10
(22); Kiedyż fię to sftáło? Gdy ciáło łwoie dał do pożywánia/ y krew do napoiu domownikom łwoim.
SkarKaz 158b (87); *CiekPotr* 13 (8); *CiekPotrHerb*)?(3); *CzahTr* Cv (8); *GosłCast* 9 (13); *PaxLiz*
ktv (2); Gdy był w poimánium/ nieprzyaciéle go do domu/łłowu iego dufáiąc/ puścili *SkarKazSej*
669a (36); *KlonFlis* B (21); *SkorWinsz* A2v; Przed trzydziéftą lat byłem w Cześkim Kromołowie Gdy
zdybano iednego ná tákowym łowie *KlonWor* 16 (24); *PudłDydo* A4; *ZbylPrzyg* A4v (4); Y ktołz ták
będzie łzczęśliwy/ Kto ták w cnotách vtwierdzony/ Gdy przyidzie ná łład prawdziwy/ By nie miał
być potępiony? *SzarzRyt* Bv (4).

Połączenia: »gdy ... a« (11): *TarDuch* E; *RejJóz* M7v; *LibLeg* 11/172v; Záthym gdy fie thá rzecz
dżiałá w Melchinie/ á Krol Apollon pływáł po morzu dziewięć lat żóny záłuiąc. *HistRzym* 21v (2);
gdy fie wielką tłuźczá cińnęłá do niego/ áby łfucháli łłowá *Bożego*/ á on łtháł ná brzegu iezyorá ktore
zwano Genázaret: A vřrzał dwie łodce ktore łtály przy iezyerze *RejPos* 173v (3); Gdym bel na ten
slugá v pána bernata Syedlecłkyego: a tam przy mnye pán bog raczyel skaracz pána łzyedlecłkyego
ZapKościer 1589/86; *WujNT Mar* 2/23 (2).

»gdy ... ali(ć), (a. aliści, a. ažci)« (11): A gdy [*cumque*] iuż wftępował Dawid ná wierzch gory/ ná
ktorey miał czynić modłę Pánu: álić [*ecce*] fie łnim potkał Chułai *Leop* 2.Reg 15/32 (3); Gdy fie to iuż
ták dzyeie/ áli w krotkim czálie/ Przyłzłá znouw przygodá/ drugi kłopot záfię. *HistHel* B2v (2); Lecz
gdy on ták z łobą to rozmyłáł [...] áżci go w tym Anioł Páńłki przez łen nápomionáł *CzechRozm*
161; *MWilkHist* 13; *CzechEp* 371; A gdy [*cumque*] pilnie pátrzáli zá nim do niebá idącym; áliści
[*ecce*] dwa mężowie łtánęli przy nich w białym odźieniu *WujNT Act* 1/10 (3).

»aż gdy« (9): *GlabGad* O4v; aż gdy Papięstwo wákowáło/ wżyfcy iednoštáynemi głófy ná nię wotowáli áby byłá Papięzem *BielKron* 171v (4); *SkarŻyw* 56 (3); Ale ich niechciał pokázác nikomu/ [...] Aż gdy miał vmrzeć: ná ten czás tám wíkazał Po Philozophá/ y temuż vkazał One fwe xięgi *KochFr* 63.

»(aż) dopiero gdy, dopiro ... gdy« (2 : 1): Abowiem ięst ich zdániem rzecz máło [!] przyštoyna. Dopiro fłác do Węgier y dáley po Konie/ Gdy widzim przeciw łobie iuż dobyte bronie. *Prot* B4; Bá wiele nas/ cochmy ich przedtym niewidáli/ Aż dopiero gdy násze fNOPKI wytrzáłáli *WyprPl* A2; *PowodPr* 10.

»gdy...i« (14): *PatKaz II* 58; A gdy brácyca iego pállác bydło byli ná myęscu ktore zwano Sychyem/ y rzekł do nyego Izrael *HistJóz* A2; Gdy iednego czáfu Ariřtipus fzedł mimo Diogeneša á on płókał fzałatę, y nálaiał Ariřtipowi Diogenes *BielŻyw* 57 (4); *RejZwierz* 11v; *BielKron* 72; *HistRzym* 33v; A gdy było Noemu [*Et fuit Noach*] pięć fęć lat/ y fplódził [*et genuit*] Semá/ Chámá/ y Iafethá. *BudBib Gen* 5/32; *SkarŻyw* 308; Gdyfzmy napyerwy yeřdzeli do zyczimyna Raycz tę brutkę na Imyę Katarzinyę. y ya fšam pomagál raycz *ZapKóścier* 1585/60 (3).

»naonczas (a. natenczas) gdy, natenczas (a. naonczas) ... gdy, gdy ... natenczas« (136 : 72 : 8): gdi Mikolai bil v rzepy swoye na then czas zdworu pana Marczina Dworzenskigo zoborzili ssia nany przyaczielie *ZapWar* 1558 nr 2686 (3); *MiechGlab* 35 (2); *LibLeg* 11/173v (2); *WróbŻóltGlab* A2; *RejPs* 59v; *ComCrac* 18v; *LibLeg* 1546/123v (3); *ConPiotr* 31; *Diar* 66; *DiarDop* 103; *LubPs* B3 (11); *GroicPorz* c3 (2); *KrowObr* 74v (2); ABowiem otho w one dni/ y ná on czás /gdy náwrocę więzienie Iudfkie/ y Ierozolimfkie: zgromádzę wżyřthkie národy y zwiodę ie do padołu Iozáfát *Leop Ioel* 3/1 (10); Ná then czás było mu fšefnáfcie lat gdy zořtał Krolem *BibRadz* 4.Reg 15/2 (30); ten był ięfcze w więzieniu ná then czás gdy był Herberřtain w Mořkwi *BielKron* 428v (10); Dicam tibi tum demum quando usus poscet, Na tenći czás dopiero przypomnie/ gdy czas będzie potrzebował. *Mącz* 81c (3); *Prot* A4 (2); *SienLek* 141v; *RejAp* 161; *GórnDworz* P4 (6); *RejPos* 18v (21); *HistLan* F5v; *RejZwierz* 228; *BielSpr* 69 (2); *WujJud* 198; *BudBib* 2.Par 36/5 (8); *BudBibKaw* A2v; *MycPrz* II C2v; tych słow na on czás ięfcze w Greckich kfęgach nie było/ gdy Nowy teřtáment na Laćinfki ięzyk przekłádano. *BudNT przedm* b6v (7); *CzechRozm* 22v (25); *PaprPan* Ggv (2); *ModrzBaz* 113; *SkarJedn* 128 (2); *KochPs* 173; *SkarŻyw* 141 (3); *MWilKHist* H2; *CzechEp* 254 (4); *NiemObr* 106 (2); *KochFr* 99 (2); *ReszPrz* 83; *ActReg* 21 (3); *GórnTroas* [3]; *KochCzJan* A2v; *OrzJan* 39; *LatHar* 635 (2); *KólakCath* A4; *WujNT* 237 (7); *SarnStat* 577 (12); *SiebRozmyřl* K; *SkarKaz* 548a (3); *CiekPotr* 76; NA ten czás gdym fšczęřzliwy ia w fšczęřściu nie vfam *CzahTr* B; *SzarzRyt* Dv.

»gdy ... natychmiast, natychmiast gdy« = *ut primum, simul atque, vixdum Cn* (7 : 3): GDy tak kfiążęta kaplańcy ij licemierniey otym gádali/ natychmiáft opętał zlydych ferce Iudáfłowo *OpecŻyw* 83; *FalZioł* V 20a; *HistAl* [13] v (2); *BielKron* 323; *BudBib Sap* 18/17; A nátychmiáft gdy ięfcze on mowiał [*et continuo adhuc loquente illo*]/ kur zapiał. *BudNT Luc* 22/60; *WujNT Mar* 1/42 (3).

»gdy ... (a) oto (a. owaciem)« (27): A gdy fię táki zámęť sřtał/ Owaćciem pofęł przybieżał *BierEz* F; *MurzNT Matth* 17/5 (2); *Leop* 4.*Esdr* 11/29 (2); á gdy przychodźili ku winnicom/ oto lwię zábieżáło mu rycząc. *BibRadz Iudic* 14/5 (10); *RejPos* 220v (2); A gdym fię przypátrowáł rogom/ á oto rog infzy máły wyrařtał miedzy nimi *BudBib Dan* 7/8 (3); *WujNT Matth* 1/20 (7).

»podtenczas gdy, podonczas (a. podtenczas) ... gdy« (2 : 2): wŕpominał páná Iana Kóchánowŕkiego/ ktorego wirŕze pod then czás gdy go ia wŕpominał iefzcze fie byŕy nie wŕlawiŕy *GórnDworz* B6; Xiążę Maximilian [...] więszego woiska dla pokrzepienia sposabiaŕ/ y oczekiwáŕ, pod on czas prawie gdy Derguth Czaus do Krakowa doStanow Koronnych y do Kr. IM iachaŕ. *ActReg* 121 (2); Co y pod ten czás Polŕki nie minęŕo, Gdy w niey drugi raz dwánaście rządzilo. *KlonKr* A4.

»przez ten czas gdy« (1): Dum calciantur. Przes ten czás gdy fie przyobuwayá. *Mqcz* 97c.

»gdy ... (a) tedy(ż) (a. teda), tedy(ć) ... gdy, tedy gdy« (374 : 22 : 7): *ListRzeż w.* 8; *PowUrb* +3v (2); Iakom ya go tedy sbyŕl gdy my sya wgayv nyedaŕl wziacz zmoyey skody *ZapWar* 1521 nr 2216 (3); *OpecŻyw* 1 (12); *MetrKor* 40/822 (2); *PatKaz I* 17 (2); a Gdy fyá przyblyzal czaŕŕ ŕmylouanya bozego, a tedy znatchnyenya y pobudzenya ducha ŕzwyátego Wzyáŕŕ ŕymeon [...] ty kfyágy *PatKaz II* 60 (3); *HistJóz* B3; Gdy dobri czás krew puŕzczać: Tedy teŕ dobrze bańki fthawiać. *FalZioŕ* V 59v (31); w then czás czŕlowiek przyrodzoná ŕmierciá vmiera gdy fie ciaŕo od duŕze dzieli, á tedy drugá ŕmierciá teŕ vmiera, gdy wŕzitkie cieŕelne ŕádze mądroŕciá potepiaiac [!] á ie od fiebie zamiata *BielŻyw* 81 (5); *BielŻywGlab nlb* 12 (2); *GlabGad* A7v (12); *MiechGlab* *4v (5); *LibLeg* 7/100v (3); *WróbŻoŕt* K6 (7); gdi Chilka Zyakubkyem kraŕczcz wlyezli do Makowky theda on na strazy stall. *LibMal* 1553/174 (14); *RejKup* k5v (4); *HistAl* H7 (2); *MurzHist* P4; *Diar* 93; *LubPs* B5v (7); *GroicPorz* 13v (3); *KrowObr* 16v (7); *RejWiz* A6 (10); *Leop Iudic* 9/39 (8); *UstPraw* C4 (7); *RejFig* Bb2; *RejZwierz* 9v (5); A ná ten czás gdy byŕ nawięcey vtrapion/ thedy iefzcze tym więcey grzeŕzyŕl przećiw Pánu *BibRadz* 2.Par 28/22 (29); *Goski* *v; *BielKron* 35 (11); *KwiatKsiąŕ* A4v (4); *Mqcz* 46b; *SarnUzn* E5v; *SienLek* 65v (2); *LeovPrzep* D3v; *RejAp* 52 (10); *HistRzym* 40v (6); *RejPos* 5v (56); *RejPosWiecz*³ 97; *GrzegŕSm* 11 (4); *HistLan* Cv (3); *KuczbKat* 285; *RejZwierc* 10 (21); *BielSpr* 12v (2); *WujJud* 236; *WujJudConf* 253; Tedy [*Tunc*] odchodzil duch ich od niego/ gdy [*quando*] to mowiŕ. *BudBib Iudic* 8/3 (40); *HistHel* Cv; *BudNT Gal* 4/18 (2); *CzechRozm* 19 (15); *ModrzBaz* 106; *SkarŻyw* 329; *StryjKron* 380; *CzechEp* 90 (4); *WisznTr* 26; agdy ich odprawować będą tedy PP. Pieczętarze powinni będą Instructiá przed radami przeczytać *ActReg* 43; *GostGosp* 52 (3); *WujNT* 92 (10); *SarnStat* 159 (4); *PowodPr* 18 (2).

»teraz (oto) gdy, teraz ... gdy, gdy ... teraz« (16 : 4 : 1): *FalZioŕ* V 20a; *RejRozpr* I2v; *ConPiotr* 30; *RejKup* c6; *MurzHist* R2; *Diar* 37; A teraz oto gdyŕ odchodzil/ [...] przeczeŕeŕ moię Boŕki pokradŕ? *BibRadz Gen* 31 /30; *LeovPrzep* F; áby theraz ná Rzymiány podnioŕŕ rękę zbroyná/ gdy fámi miedzy ŕobá walczá *BielSpr* 39v; A przeczeŕeŕ przyŕzliŕcie do mnie teras/ gdy trudnoŕc ná was? *BudBib Iudic* 11/7; *CzechRozm* 173; *SkarŻyw* 306; *CzechEp* [387] (2); [*ŕwiat*] gdy ŕobie nie tuŕzy/ theraz fie ŕtára o duŕzy *ArtKanc* O4v; *ActReg* 42; *OrzJan* 38; *PowodPr* 46 (2); *SkarKaz* 635b; *PudŕDydo* [B5].

»gdy ... to« (8): A teŕ gdy iefŕ Electia To ieden drugiego mija *RejRozpr* C3; *RejKup* r8 (2); *RejWiz* 150v (2); gdy pánowie weŕeli á ŕzynkarká im winá donafza/ to bárzo iey zá to powinni *RejZwierc* 101 (3).

»gdy to« (3): rzecze weirzáwŕzy na Iezufa gdyto on chodzil [*Iesum ambulantem*] oto baranek boŕy *MurzNT Ioann* 1/36 (3).

»tymczasem gdy« (5): Thym czáŕem gdy fie Krol gothowaŕ/ liŕthy częŕte przychodzá/ że fie [...] Turek przyblyŕza *BielKron* 305v (2); *SkarŻyw* 89 (2); *KlonFlis* E2v.

»gdy ... wnet (że), wnet (a. hnet) ... gdy, wnet potem gdy« (19 : 2 : 1): *RejRozpr* E2; Boć tam wnet wlfifto [!] zdawayą Gdy pierwszy raz zawoływają. *RejKup* t2; *WNet* Potym gdy miał ciągnąć/ wżytko s fkarbu rozdał *RejZwierz* 4v; *BielKron* 308 (2); *LeovPrzep* B4v; Przeto owi/ co fie miećą/ łaią/ wyzywaią/ grożą/ przed bitwą/ poſpolicie hnet złożą/ y ofłabieią/ gdy ku rzeczy przydzie *GórnDworz* K4; *BialKat* 321; *GrzegŚm* 2; *RejZwierz* 218; *BielSpr* 44; *HistHel* D2v; Gdy fie k Zamku przybliżał wnet z dział vderzono *StryjWjaz* C; *SkarŻyw* 20 (2); *StryjKron* 492 (2); *ArtKanc* D19; *GórnRozm* K2; *WujNT Luc* 12/54; *CzahTr* H4v; GDy wzgóre myśl fwą oczy przypátrzone Podnoſzę z zemie/ ná páłace oné/ Sliczného niebá wnetże vpátruię Wielką niepewność *GostCast* 68.

»wtenczas (a. w tych czasiech, a. wonczas) gdy, wtenczas {a. w tym czasie, a. wonczas, a. w ony czasy) ... gdy, gdy ... wtenczas« (135 : 69 : 26): *BierEz* S3v (4); O iaką boleſcią ferce dziewicze w ten czas bylo ziętę/ gdy fłyſſala fyna wolaiącego/ pragnę. *OpecŻyw* 149v (7); *FalZioł* I 11a (6); *BielŻyw* 81; *KlerWes* A2; *WróbŻołt* [E7]v; *RejPs* 149 (3); *LibMal* 1553/179; *RejKup* f5 (2); *DiarDop* 103; *GliczKsiąż* B3 (12); gdi fie zda nam opuſzczenie Páńſkie/ w ten czás fie możem naprętfze⁸⁰ nádzyewać rátkunku. *LubPs* V3v *marg* (4); *GroicPorz* y3 (5); W on czás gdy iefzcze Moizelz tu ná fwiecie bywał. Miał brátá Aaroná káplaná zacnego *RejWiz* 159v (3); *RejZwierz* A5v; wten czás gdy fłonce záchodziło vmárł. *BibRadz* 2.Par 18/34 (6); *OrzRozm* F4v; A w tym czáfu przyiecháli poſłowie Tureccy do Krolá gdy był w Segiedziniu *BielKron* 389v; A w tych czáfiech gdy Krol s Turki czynił w Węgrzech/ Słężacy czynili wielkie ſzkody *BielKron* 390 (23); *KwiatKsiąż* N3v (5); *Mącz* 61c (5); *OrzQuin* S4v (2); *SarnUzn* E (2); *SienLek* 60 (2); iuz dáley czás nie będzie przedłużon/ ále w ony czáfy Anyoła fiódmeo gdy pocznie w trąbę trąbić/ iz fie iuz wypełnią táiemnice Boże *RejAp* 84 (5); *GórnDworz* D8 (3); *RejPos* 9 (12); *BialKat* 126 (7); Mieli náſzy fynowie/ w on czás ſwięte czáfy/ Gdy moię wino pili/ po piędzdu Máłsy. *BielSat* G [*idem* *BielSen* 13] (2); *KuczKat* 135; *RejZwierz* 81 (2); *BielSpr* 21v (4); *HistHel* B4v (2); *PapPan* V2v; *ModrzBaz* 7 (6); *SkarJedn* 175 (2); *KochPs* 152; *SkarŻyw* 294 (7); *KochTr* 16; *MWilcHist* [F4] (2); *StryjKron* 782 (2); *CzechEp* 376; *NiemObr* 71 (2); *KochFr* 80 (2); *KochSz* A3v; *BielSen* 5 (3); *KochPieś* 19; *PudlFr* 54; *GórnRozm* G (2); *KmitaPsal* A5v; *ActReg* 11 (2); *GostGosp* 4; *Phil* F (3); *GórnTroas* 32; *GrabowSet* C2v (5); *KochFrag* 53; ci pſi wſćiekli/ puftofzyli owczárnią Páná Kryſtułową w ten czás/ gdy Krzeſćíanſcy krolowie z Aziiéy łami ná fię/ y ná fwe mieczá dobywali. *OrzJan* 27 (11); *LatHar* 289; *WujNT* 392; *WysKaz* 24; *SarnStat* 73 (9); *SiebRozmyśl* [A4]v; *WitosLut* A4; *GrabPospR* K4v; *PowodPr* 14; *SkarKaz* 2b (2); *CiekPotr* 13 (2); *CzahTr* I3v (4); *SapEpit* A2; *KlonWor* 60.

»wtym gdy, gdy ... wtym« (1 : 1): a wthym gdy pan iefus thy ſzłowa mowyl roſzdzyelyla ſzye duſcha moya fczyale^m mogym. *PowUrb* +3v; a gdi pan kordem nan ieft czyall, wtym na yego myecz rąka ſzyą natracziel *LibMal* 1545/103.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (265) : [*Jeleń*] nogi gdy oglądał/ Záfmučenje nieiákie miał *BierEz* Kv (10); *OpecŻyw* 31 (12); *MetrKor* 57/118; *PatKaz* II 29v; *BielŻyw* 71; *GlabGad* L6; *LibLeg* 10/70 (4); *LibMal* 1551/163; *MurzHist* L3; *GliczKsiąż* G4 (2); DO Páná mego gdym wołał wyſłuchác mię raczył *LubPs* cc2; *KrowObr* 31v; *RejWiz* 6 (5); Co gdy widzieli wſlyfcy/ ſfemráli *Leop Luc* 19/7 (3); *KSiążę* iedno twárdego gdy zamku dobywał/ Rzekł *RejFig* Dd7v (3); *RejZwierz* 3 (15); *BibRadz* *Gen* 11/22 (5); *OrzRozm* A3v; *Pogrzeb* Hektorow gdy był záłoſciwy/

pátrzył nań Achilles *BielKron* 58; W obozye gdy leżeli/ iáwne złości y niewfytdliwe vczynki takież opilltwa łami przełożeni czynili *BielKron* 398v (38); Sonipes [...] Koń/ hinłzt bárzo brzmiący/ bárzo gdy nogámi idzie. *Mącz* 402b; *OrzQuin* F3v; *Prot* E; *SarnUzn* B3 (5); *SienLek* 56v; *RejAp* 39v (2); *GórnDworz* Bb8 (2); *RejPos* 10v (4); *HistLan* C2v; *KuczbKat* 45; Antigon on wielki krol gdj w miełcie ładził krzywdy poddánych łwoich/ przyłzedł do niego człowiek ieden *RejZwierc* 55v (12); *BielSpr* 38v (2); *BudBib* 2.*Mach* 4/30; *Strum* A3v; *BiałKaz* I4; *BudNT Ioann* 8/20 [30]; Na co/ gdym też chciał odpowiedzieć/ łłuchác niechcieli *CzechRozm* 73; *PaprpPan* Lv (3); *ModrzBaz* 97 (2); Swieciłá [Leliwa] Witołt gdy Tátary gromił *ModrzBazStryj* ¶ 2v; *SkarJedn* A4v (2); *Oczko* 8v (3); o czyni gdy rozmawiaia/ Kruk przyleciał *SkarŻyw* 51 (31); *StryjKron* 375 (6); *KlonŻal* A4; *BielSen* 12; *ArtKanc* K20v; *GórnRozm* B4 (3); *GostGosp* 162; *Phil* C2 (3); niełporo Grekom port opuścić/ Y z domu/ y do domu gdy łię máia puścić. *GórnTroas* 16 (2); *OrzJan* 12 (3); *LatHar* 81 (2); *WujNT Ioann* 8/30 (6); Ohyda lepak owá ktorá w nas rodzą te rzeczy/ ktorých gdy po wielkim požądaniu dołtępujemy/ też nas do wzgárdy ich wzywa *WysKaz* 10; *SarnStat* 1287; *SiebRozmyśl* F2v; *KlonKr* Dv (2); *SkarKaz* 313b; *CiekPotr*)(2 (2); *GosłCast* 31 (2); *KlonFlis* B2; *SapEpit* [B2]v; Prze twoie towarzysłtwo/ co łtobá cirpieli/ Wiele złego/ przeciwny gdy wiátr/ łobie mieli. *PudłDydo* B4v; *SzarzRyt* A3.

Połączenia: »gdy ... i« (1) : Nabrał białých y czárnych owiec, kthore gdy z miałta ku ofiarowaniu gnał y patrzył gdzie łie która łkłoniła *BielŻyw* 25.

»gdy ... natenczas« (3): *GliczKsiąż* N7v; Oczym gdy łię łtárały ná ten czás iedna głowá łpokoiem łtoiająca/ która była wpołrodku/ ocucila łię *BudBib* 4.*Esdr* 11/29; *CzechEp* 162.

»gdy ... natychmiast« (2): On gdy chciał przykazanie páná łwego wypełnić/nátychmiałt go złý duch zbil z drzewá *HistAl* K7 (2).

»gdy ... oto« (1): Tego gdy Iudás ielzcze domawiał/ oto łię ich vkazála część z gory. *BibRadz* 1.*Mach* 4/19.

»gdy ... tedy« (22): *GlabGad* C; *MiechGlab* 55; *LibMal* 1545/102; *LubPs* Y5; *RejWiz* 90; *RejZwierc* 25v (2); Co gdym ia wam opowiedał/ tedyłcie mię łłuchác nie chcieli *BibRadz* *Deut* 1/43 (4); *BielKron* 121v; *LeovPrzep* G3; *RejPos* 318v; Ano Ligurgus gdy Spártany wpráwował w práwá y w pocziwe obyczáie/ tedy łie im to trudno s przodku zdało. *RejZwierc* 28; Także też o tych thák łrogich połtráchoch gdy łłychamy/ tedy łie nam trochę wełbie záwierci *RejZwierc* 44 (5); To gdy łię działo/ tedy Tymotheułz zebrał drugie wołko *BudBib* 1.*Mach* 5/37; *CzechEp* 189 (2).

»gdy ... wnet (a. hnet)« (3): *RejWiz* 155v; *RejPos* 202; Tám gdy Senatorowie według zdania každy łwego wotowáli/ wnet Piotr Włołtowicz Grábia z Xianzá/ Senator mądry w rádzie powiedział *StryjKron* 215.

»gdy ... wtenczas« (3): *KrowObr* 136; PLeban powzednia łpowiedz gdi chłopom rozdawał/ W ten czás go wrobl łatáiac ná łysinę ofrał *RejFig* Aa8v; *RejZwierc* 15.

[Przykłady, w których występuje czas terażniejszy lub przyszły, a czas przeszły w drugim ze zdań spojonych spójnikiem „gdy”, zostały wszystkie zacytowane.]

α. Wprowadza zdanie czasowe wskazujące na okoliczności, w jakich realizuje się treść zdania nadrzędnego; cum *Modrz*, *PolAnt*; sicut *PolAnt*, *Vulg*; dum *Mącz*; ut *PolAnt*; quod *Modrz*; quando *JanStat* [w tym: w postpozycji (686), w antepozycji (76), w interpozycji (15)] (777) : *BierEz* S (3);

OpecŻyw 70v (6); *PatKaz I* 1 (2); *PatKaz II* 43v (5); *PatKaz III* 95 (9); Gdy ty znamiona przyą na brzemieną niewiaftę. Vkazuią richłe poro- dzenie. *FalZioł* V 16b; *BielŻywGlab nlb* 10; Naprzod grzech poczęli gdy pana Iesufa wymylili zabic. Rodzili gi gdy na iego świetą naukę zgrzitali. *WróbŻołt* C5v (6); proflę niekarzy mię moy pánie iną kaznią iedno iako matka karze dziecię/ gdy ie od pierfi odeymie *RejPs* 198; *SeklKat* G4 (15); *RejKup* s2v; *HistAl* A2v (2); *KromRozm I* Cv (2); Ktorąto groblą na ktorám mogł być przelpieczon / fborzyłem iá fám iako by rękómá włalnými/ gdym się Chriřtuřa i iego świařořci odpryřiakł *MurzHist* Lv (5); *MurzNT* 18v (5); O tym teř Pan Kryřtus rozumye/ gdy mowi: Chceřzli wniř do řywotá/ choway przykazánaya *KromRozm II* k2v (5); Co oboye Páweł S. tu przez yednoř wyáry/ á yednoř krztu rozumye. ále oni to oboye bárzo zcyeřnyáya/ gdy yednoř wyáry/ yednořtáyną náukę ewányeliey/ á yednoř krztu/ yednořtáyne vřywánye řwyřořci wykłádáya *KromRozm III* E8v (2); *GliczKsiřř* Fv (7); Iáko to okazał gdy lud řwoy z mocy okrutnego Fáráoná wywieř racřyl řuchemi/ nogámi przez morze cřyrwone. *LubPs* P3 (6); iáko wy prořte ludzi zwodzicie/ gdy tę obłudę na Kryřtuřá/ y ná iego Apořtoły/ kłádzieřie. *KrowObr* 86 (12); *RejWiz* 140v; Gdy złořliwy przeklina dyiablá/ przeklina řam duřę řwoię [*Dum maledicit impius diabolum, maledicit ipse animam suam*] *Leop Eccli* 21/30; A ták oddał Bog onę złoř Abimelechowi kthorą wczynił nád oycem řwoim/ gdy zábil řiedmdzieřiat bráćiey řwey [*interficiendo septuaginta fratres suos*] *BibRadz Iudic* 9/56 (6); ále im to oddał plagá wielką/ gdy ich wiele pobił. *BielKron* 52 (42); Aryuř gdy řię przáł Syná Bořego z Bogá Oycá vrodzonego/ powiedaiąc go byř wczynionego z rzecřy niebythych/ przáł řeby był Syn teyře náturey z oycem *GrzegRóżn* M3 (10); *KwiatKsiřř* A; *Mqcz* 288d (2); *OrzQuin* E2v (2); *SarnUzn* C8v (4); *LeovPrzep* [K]; *RejAp* 7 (9); *GórnDworz* T7; *HistRzym* 6 (6); Dawid nářkał będąc thą chorobą grzechu řwego zárářony/ chocia zdrow był na řiele řwoim/ gdy wołáł: Zmiřuy řie nádemną miřy Pánie *RejPos* 81; A wřákoř thu pářz á vř řię/ iz przedřię wczynił y wyznániem vpadku řwoiego/ gdy řię przyřnał ku dłuřowi/ á podeymuie řię go pláćić *RejPos* 248v (56); *BialKat* 3v (14); *Grzegřm* 37 (14); *HistLan* Dv (3); *KuczbKat* 310; bácny á mądry cřłowiek y lwá vkroři rozumem řwoim [...] y řzkápę řzaloną/ to ieřt cřłopá řzalonego nadobnie vkroři powařnym vpominániem řwoim: y niedřwiedziá zá nos powiedieř/ to ieřt cřłopá gniewliwego á iádowitego/ gdy mu z rozumu á s cnothy nadobnych receptow doda. *RejZwierc* 72 (4); *BielSpr* 25v (2); *WujJud* 49 (24); *WujJudConf* 175v (5); *RejPosRozpr* c; *RejPosWstaw* [41⁴]v (5); zlituieř řię nád grzechem řług twych/ á ludu twego Izráelřkiego/ pokazawřy im drogę dobrą (*marg*) Wła. gdy náuczyřz ie drogi dobrej (—) *BudBib* 3.Reg 8/36 (5); *BialKaz* Cv (19); *BudNT* *Luc* 20/37 (2); *CzechRozm* 140 (58); *ModrzBaz* 11v (12); *SkarJedn* 61 (16); *Oczko* 6v; *KochPs* 171; *SkarŻyw* 358 (33); *StryjKron* 6 (3); iáko cřynią Papięřnicy, gdy wodą y inřzymi wymyřłámi řwoiemi gładźić vřřuią grzechy, á nie řámą krwią Chriřtuřową *CzechEp* 115 (57); *NiemObr* 5 (25); *ReszPrz* 14 (6); *ReszList* 184; *WerGoř* 232 (2); *WerKaz* 291; *WisznTr* 7; Teřtáment řtáry wykonał/ gdy řmierćią na krzyřu řkonał. *ArtKanc* E4 (17); *PaprUp* B4 (2); nieobrazę sammienia [ř] y prawdy gdy tak powiem *ActReg* 139; *GostGosp* 16 (2); *Phil* H3; *GórnTroas* 18 (6); *GrabowSet* C3 (3); *OrzJan* 60 (3); *LatHar* 6 (11); *WujNT* 56 (24); *WysKaz* 6 (3); Iákozeřmy temu obowiařzkowi dořyć wczynili/ gdyřmy řiódmeřo roku po koronáciiey nářzey zwyřłym obyczáiem w kořćiele przyřięę wczynili. *SarnStat* 12; *GrabPospR* N3; *KlonKr* A2v (6); *PowodPr* 8 (5); *SkarKaz* 118b (59); *VotSzl* A4; *CiekPotr* 23; *SkarKazSej* 683a (13); *KlonFlis* B3

(2); Czałem też on Mártahuz iáwnie ludźmi szali/ Gdy Turecką kráinę rzemieśnikom chwali *KlonWor* 27 (2).

Połączenia: »(nie inszym sposobem) ... jedno gdy« (2): *GrzegRóżn* C3; A przyšzedł pewnie nie infzem łpofobem/ iedno gdy fie łtał człowiekiem. *CzechRozm* 57v.

»tym obyczajem ... gdy« (2): A tym obyczáiem łobie lud połpolity vbogi łwe práwá łtrácił/ gdy prołty lud począł przełozonym pochlebiác zá człtami łwobodnemi *BielKron* 119; *BielSpr* 17v.

»gdy ... tedy, tedy ... gdy« (12 : 1): *GrzegRóżn* N; Toć tedy zgrzełzył Dawid/ gdy ták mowił *WujJud* 107v; gdy mowi od namnieyřzego do nawiełtřzego: tedy też tego nie o wřzytkich zgołá ludziach łwiátá tego rozumie *CzechRozm* 109 (5); *CzechEp* 315 (3); *WujNT* 417 (2).

»a to gdy« (27): *PatKaz II* 64v; *PatKaz III* 143v; Też reubarbarum goráczolć wátroby rozgania/ á tho gdy z niey kolerę wypádzá która zapalá wátrobę *FalZioł* *8 (5); *BibRadz I* 41 1b marg; *BielKron* 59v; *BiałKaz* E3; Otołz tám o tych Prorok mowi/ z tego ich łtrofuiác y przekłęctwem groząc: co też y Ezáiałz dziálał: [...] á to gdy ták przećiwko nim mowił: Biáda tym *CzechRozm* 66 (12); *CzechEp* 170 (5).

»przez to gdy, gdy ... przez to« (1 : 1): gdy go [*delfina*] máluýą prętkość przez to známionuyá *Mącz* 81a; nas Troycá ł. przeiednáłá łobie/ przez to/ gdy ono łamo łłowo cíálem vczyniłá *CzechEp* 312.

»tym samym gdy« (1): Bo tym łamym gdy to niebacźnie ćwierdzą/ łrodze łię łamiź potępiáią *SkarJedn* 13.

»a zwałszcza gdy« (1): Syná Boże^{go}/ y krew iego bluzniá/ ktorych tełz wy náłłáduiećie á zwałszcza gdy fie ná koźdą niedzielę w Procesyáeh kropićie *KrowObr* 72.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (4) : *GrzegŚm* 48; Przeto w piłmie gdy ták mowi: Náwrocćie fie ku mnie/ á iá fie náwrocę do was/ przypomina nam dobrowolność náłzę. *WujJud* 95 (2); Znowu noc czarna dzień biały obwiérá/ Do łłodkięgo łnu gdy wrotá otwiérá. *GosłCast* 68.

c. *Zdanie czasowo-następcze: zanim [w tym: w postpozycji (56), w interpozycji (2)] (58)* : Aż przemináł czás niebliłki/ Gdy Náktánus Krol Egiptłki: O Ezopie fie dowiedział *BierEz* F3; Y iam in łłowka nie rzekłá Gdy mi miłolcz nie przypiekłá *RejJóz* E2v; Chryłtus łwoim obyczáiem w łtárym zakonie przez ony káplány v Moyzełzá w figurze gdy łię ielzce nie národził/ ofiárowány był *SkarŻyw* 156b.

Połączenia: »aż(e) gdy« (52): *OpecŻyw* 35v; Ty wřzytki rzeczy zmiełzay łpołem/ á warz aż gdy iuź będzie rumiano *FalZioł* V 98 (4); *GlabGad* L5; *RejPs* 129; *RejKup* dd7v; Oddam wdzyęcźne łluby łwe imyenyowi yego/ [...] Do tąd áź gdy myę weźmye do krolełtwá łwego. *LubPs* O6 (2); *RejWiz* 178; *RejZwierz* 58v; *BibRadz I* 218c (2); Odpoczywáli Turcy kilko dni/ áź gdy záłię wieźe drzewiane przythoczyli pod miałto *BielKron* 251 (6); *LeovPrzep* E4v; *RejAp* 166; żadnym obyźáiem themu vczynić nic nie mogłá/ áź gdy przyšzedł czás *RejPos* 323 (6); *HistLan* B2v; *RejZwierz* 212v (3); *BudNT Luc* 13/35; *CzechRozm* 23 (6); nie vkazał tełtámentu/ ałz gdy łtářzy łyn Konłtanciułz przyiachał *SkarŻyw* 390 (2); *CzechEp* *3 (6); *BielSjem* 8; *GórnRozm* C3v; *WujNT* 716; *SkarKaz* 486b; nigdy łię ono páńłtwo nie rozłzerzyłó po wřzytkim łwiećie/ áź gdy ieden wřzytkim włádnáł *SkarKazSej* 690a.

»ależ (a. aliż) gdy« (2): the pyenyadze dala ye schowacz doroczcie Mathcze thei tho kvyawiney kthorich yey nyevidala alyeż gdi myala Ifcz thu do poznanya *LibMal* 1552/169v; *UstPraw* C4v.

»przed tym gdy« (1): iż ácz máło co przed tym/ gdy [...] Koroná na głowę nález była włożona/ przysięga/ iáko zwyczay iest/ potwierdziliśmy wżytkié Práwá *SarnStat* 941.

d. Zdanie czasowe z odzieniem warunku, wskazuje na zbieżność w czasie sytuacji mogących nastąpić, wielokrotnie się zdarzających, powtarzających się: skoro; ilekroć; quando *Modrz*, *PolAnt*, *Vulg*; *dum Vulg*, *JanStat*; *cum*, *si*, *ubi Mącz* [w tym: w antepozycji (1323), w postpozycji (1081), w interpozycji (276)] (2680) : gdi donich zinich ftron pofel przyyedzie. aby yego nyeprzymowaly. alye domnye odeflaly *MetrKor* 46/47 (27); *March*¹ A4v; Gdy co działałz mądrze działał *BierEz* Nv (14); aby miał wiarę ij duffanié w bodze gdy fie modliłs. *OpecŻyw* 55 (10); *PatKaz I* 16v; *PatKaz III* 127v (2); á gdy w receptach naydziełz piáno o Trłyczy/ małz rozumieć nie o zielu ale o owoczu *FalZioł I* 30d; Plafr barzo dobri: gdi kto będzie ranion ftrzała albo mieczem. *FalZioł V* 106 (153); *FalZiołUng V* 119; Wielekroć gdy fie zkim gadał policzki łobie dawał *BielŻyw* 46 (15); wiele takich ktorzy gdy go [wina] dopadną nie wiedzą kiedy przełtać. *GlabGad* H2 (25); *MiechGlab* 74; *BierRozm* 11; Rozumiey iako małz vmnieyłać fraktę gdy licznik y mianowacz łá w czetnie na ołtatniey linijey *KłosAlg* Fv (4); *March*³ V6; *WróbŻołt* R3 (3); *RejPs* 57 (11); *LibLeg* 11/84v (3); Y mądry gdy dom budue Co rychley końcá pilnuie. *RejRozpr* F4v (7); *ConPiotr* 33; *RejJóz* C5 (14); Item zeznal yłch yemu y Zyanem dawali the dzyewky pyenyedzi gdi ym yedno onye rzekli *LibMal* 1546/114v (2); *SeklKat* F4 (14); *RejRozm* 397; *RejKup* g7 (11); *HistAl* C5v (12); *KromRozm I* C2; *MurzHist* H3v; *MurzNT* 8v (7); *MurzOrt* Bv (4); *KromRozm II* a3v (4); Jest tak, iż za krola starego, gdy znano potrzebę, podatki składane bywały na obronę *Diar* 36 (2); *DiarDop* 99; *BielKom* C2 (7); *GliczKsiąż* B6v (35); *LubPs* C (23); Porządek w Przezyłkách gdy Stroná pozwána do Sądu niełtawa. *GroicPorz C marg* (75); *GroicPorzRej* C3v; *KrowObr* 62v (12); A gdy wżrzyłz nędzniká krzywdá ściłsnionego/ Rátuy go kędy możelz á wyrwi go s tego. *RejWiz* 51 (42); Bo ielłi kiedy rzekł: Płtre będą myto twoie: włlyłtkie owce rodziły płtry płod. A gdy zász powiedział/ Białe włlyłtkie wezmiełz zá myto: włlyłtkie trzody białe roły. *Leop Gen* 31/8; I Mowił Pan do Moizełłá/ rzeknąc: Ten iest połtępek/ gdy trędowáty ma być oczýżczony [quando mundandus est] *Leop Lev* 14/2 (21); *OrzList* b3v (4); *UstPraw* C4v (10); *RejFig* Aa7(9); *RejZwierz* 24 (20); *BibRadz Ex* 1/16 (36); *Goski* *2; Perykles Athenien^{sis}: dzielny miáłtá onego Senator/ gdy do rády w záburzeniu Rzeczypołpolithey chadzał [...] thák łam do łiebie mawiał *OrzRozm* A4 (12); bo ich głofy włlyłzę ielłi będą wołác albo nárzekác/ takież gdy myto łłudze zadzyerżyłz. *BielKron* 44 (45); *GrzegRóżn* B2v (4); *KochSat* A3v; *KwiatKsiąż* Ov; *Mącz* 215d(10); *OrzQuin* K3 (4); A z Woyłkiem na łąd iedzielz gdy fie z kim práwuiełz. *Prot* Dv (5); *SarnUzn* B8 (5); Gdy łye włofy łieká/ zowá to włofnym mołem *SienLek* 48 (175); *LeovPrzep* H4 (2); *RejAp* 79v (9); A gdy tákim s pocżciwemi białemigłowámi i edzyec przydzie/ wżywáiá łłow niewłtydliwych *Górndworz* N2 (24); *HistRzym* 65v; ty łłowá tych wiernych łudzi łá thu nam na pocżáthku włpomienione/ ábychmy fie pilnie wczyli tego/ gdy nas iákie pociechy potkáia w iákich łmętkoch náleznych *RejPos* 220v (127); *RejPosWiecz*² 94v (2); *RejPosWiecz*³ 98v; *BialKat* 91 (18); *BielSat* D (8); *KwiatOpis* C3v; *GrzegŚm* 27 (3); *HistLan* F (4); *KuczbKat* 310 (2); gdy małz kogo vderzyć/ y iuz kiy podniełielz/ rozmyłłze fie máło/ ielłibyłz theż częgo w łobie nie náłazł/ o czoby

ci też łufznie można vderzyć. *RejZwierc* 77; Gdy sie dwa zwądzą łwieccy tyránnowie/ Ná łtronie łiedzą/ á drugim po głowie. *RejZwierc* 228 (120); *BielSpr* 4v (21); *KochMon* 26 (2); *WujJud* A4v (7); *WujJudConf* 64v (3); *RejPosWstaw* [21²]v; *BudBib* b2v (9); *HistHel* [A2] (2); *MycPrz* I Bv (3); *WierKróc* A4 (3); *BiałKaz* D2v (2); Gdy będziesz wezwan [*Cum vocatus fueris*] od kogo ná łwádzbę/ nie ładz łię ná pierwszym mieyłcu *BudNT Luc* 14/8 (5); *CzechRozm* 12v (18); *PaprpPan* B3v (5); *KarnNap* Ev; *ModrzBaz* 8 (25); *ModrzBazStryj* ¶2v (2); *SkarJedn* 260 (4); Vłzom tenże pożytek z tych wód dác łye może/ gdy w nich ropá/ ołstrupienie/ zálezenie/ albo głuchość z pełności iáka łye nayduie *Oczko* 14v (3); *KochPs* 159 (2); Bo gdy mimo łzubenice idziem/ łekamy łię: tołz ćierpi Dyabeł/ gdy ten miecz vyrzy/ ktorým łilá iego łtárta łeft. *SkarŻyw* 92; Gdy go kto chwálił/ nie tyło te^{go} nieprzิปułzczał/ ále łię tełz o to gniewał *SkarŻyw* 119 (53); *MWilkHist* Dv; *StryjKron* A6 (3); *CzechEp* 19 (16); *NiemObr* 10 (7); GDy co nie grzeci vłyłzy moy Stálzek/ To mi wnet káże przypilác do frálzek. *KochFr* 29 (2); *KlonŻal* Bv; *ReszPrz* 4 (4); *ReszHoz* 124 (2); *ReszList* 171 (2); *WerGość* 223 (2); *WerKaz* 291; *BielSjem* 10 (6); *KochPieś* 39(2); *PudłFr* 53 (3); *ArtKanc* J20 (3); *BielRozm* 16 (4); á załz ták gołpodarż ładzi/ gdy łię co w domu iego miedzy czeládziá łtanie? ábo Óciec załz ták ładzi/ gdy iedę łyn ná drugiego łkárzy? *GórnRozm* F3y(13); *Paprup* Fv (2); *ActReg* 157; *GostGosp* 1 (21); *Phil* Q (2); *GórnTroas* 62; *GrabowSet* E3 (5); *KochFrag* 39; *OrzJan* 56 (2); *LatHar* +3 (2); *KołakSzczęśł* C2v (4); *RybGęśli* C2 (3); A ták brácia moi/ gdy łię łchodźicie ku iedzeniu/ oczekawaycie iedni drugich. *WujNT* 1.Cor 11/33 (24); *WysKaz* 28; *JanNKarKoch* E2v; *SarnStat* 98 (27); *SiebRozmyśł* K; *WitośłLut* A5; *GrabPospR* K3v (2); Trzścinę im ná ieźiorách odchodząc palili/ W ktorą ptacy/ gdy iáka pogonia łię kryli. *KmitaSpit* C3v (2); *PowodPr* 25 (2); Mieymy miłosierdzie/ nád łławą bliźnich náłzych/ gdy iákie złe mnińania o nich powłtáią. *SkarKaz* 278b; Gdy nas potwarzáią/ gdy nas przeklináią/ gdy kłámtwá na nas kłáda/ dla Chryłtułá y prawdy/ y łprawiedliwości iego: rádowác łię nam Pan káże. *SkarKaz* 639a (35); *CiekPotr* 34 (2); *CzahTr* I2(2); *GostCast* 32 (2); *PaxLiz* E2; *SkarKazSej* 663b (13); *KlonFlis* E4v; *KlonWor* **2v (9); *PudłDydo* B2v; *SzarzRyt* A2.

Połączenia: »gdy ... alic« (2): gdy przydzie iákie lekkie zátrwozenie/ álic biegiáią/ łzukáią/ niewiedzą gdzie łie podzieć. *RejZwierc* 185v (2).

»często ... gdy, częstokróć gdy« (1 : 1): Abowiem częłto to więc miedzy łobą mawiamy/ gdy miedzy łoltronnemi á okolicznemi narody Czo nietrefnego łlychamy *RejZwierc* 267; Sam Krol pod piory miełzka w zamku żorawiami/ Tych dołtáią częłtokróć/ gdy łię biią z niemi. *KmitaSpit* C3v.

»jedno gdy, gdy jedno« (2 : 1): Nigdy włtydlowiełzy niemamy być, iedno gdy łie Czo łolkich rzeczy dotycze. *BielŻyw* 88; Żyłámi nie pułzcżay iedno gdy Miełfiác łeft w tych známińnach. *Goski* *; Ale mowię o tey zwyczáyney niewoli/ ktorey pánowie nád poddánemi/ okrom włzelákiego ich wylłepku vżywáią: odeymuiąc im ziemię y máiętność gdy łię iedno łpodoba *ModrzBaz* 48v.

»na każdy rok (a. czas) gdy, każdym razem gdy« (3 : 1): każdym ony^m raze^m / gdy weń pęgami bili/ s ciale^m s niego bicze wyrwali *OpecŻyw* 126v; *GroicPorz* b4v; *BiałKat* 358v; A łukienkę małą czynilá mu mátká iego/ y przynolilá mu ná każdy rok/ gdy ieźdzálá z mężem łwym ofiárowác ofiáry vroczyłtey. *BudBib* 1.Reg 2/19.

»gdy ... natenczas, natenczas gdy« (2 : 1): Bo gdy wyęc ná mye przypadną yákie łprzeciwnosci/ Ná ten czás práwye rozumyem twe łpráwiedliwosci *LubPs* bb2; A nie iest ani może być żadny iny obyczay pożywania ciála Pána Kryřtułowe⁸⁰/ y picia krwi iego: y ná ten czás gdy łpołecznie vzywamy łwiątości ciála y krwi Pána Kryřtułowey. *RejPosWiecz*² 93; *CzahTr* I3.

»gdy ... natychmiast« (7): *FalZioł* IV 56a; Byli też tám ná tym polu ptacy bárzo cíłzy lataiacy/ á gdy ich kto chciał tknąć/ nátychmiałt pohodził [!] s nich ogień *HistAl* K7 (3); *MurzNT Matth* 13/21; Tákżec y ci łą co na opoczyłtych mieyścách łą pořiani: ktorzy gdy [cum] vłłyřzą łłowo/ nátychmiałt [statim] ie z rádością przyimuią *WujNT Mar* 4/16 (2).

»nawięcej gdy« (5): woniay częłtho, A nawięczey gdy małz z kim mowić. *FalZioł* V 73 (5).

»gdy nigdy, nigdy ... gdy« (5 : 2): mądri gdigo łromoczą nigdi nie gniewa łie, a gdyż go chwałą niepodna- łza łie. *BielŻyw* 82 (2); *RejPs* 173; Pokutym nygdy niezmielkał Gdy my ktorą za grzechy dal. *RejKup* g5; *Diar* 36; *GliczKsiąż* G3v; *LubPs* bb.

»gdy ... tedy, tedy gdy« (268 : 4): *ListRzeż* w. 18; *MetrKor* 59/75v; *BierEz* C2; Niełmętzmy łie tedy gdy łmętki cirpiemy *OpecŻyw* 32v; *PatKaz I* 17 (2); *PatKaz III* 137v; Dayże pić rodzączey z winem/ iestli łie nie rozgorzała, bo gdy łie zapali tedy z wodą ciepłą *FalZioł* V 33 (82); *GlabGad* B2v (21); *MiechGlab* 24 (3); *KłosAlg* F; *LibLeg* 6/118 (2); *RejJóz* C6 (2); *SeklKat* S2v; *RejRozm* 400; *RejKup* Cc; *GliczKsiąż* G3v; *LubPs* ccv (2); *GroicPorz* c3v (4); *RejWiz* 150 (2); *Leop Iac* 3/3 (2); *UstPraw* A (16); *RejFig* Bbv; *RejZwierz* 116v; Gdy rułzyłz woynę przeciw nieprzyaiciołom/ tedy łie káżdey rzeczy niełłufzney łtrzedz małz. *BibRadz Deut* 23/9 (15); *Goski* A8 (3); *BielKron* 14 (5); *GrzegRóżn* N3; *Mqcz* 195b; *SienLek* 57 (11); *GórnDworz* N5; *RejPos* 62v (13); *RejPosWiecz*² 94v; *KuczbKat* 65 (2); Iż gdy iuż zá złości á zá niełpráwiedliwosci będe miał wołą odmienić páńłtwo álbo krolełtwo iákie/ a podać ie na łup/ [...] tedy napirwey wymę z niego mocnego/ mądrego/ porádnego/ prawdziwego *RejZwierc* 40v (24); *BielSpr* 20v (5); *WujJud* 92v (2); *BudBib Iob* 7/4 (2); *CzechRozm* 5 (4); *KarnNap* C3 (3); *ModrzBaz* 1 (4); *CzechEp* 334 (2); *ReszPrz* 51 (2); *ReszHoz* 133; Przeto żoná/ gdy łię przytráfi [...] iáki fráłunek/ tedy ma mężá poćielzác *WerKaz* 289; *GórnRozm* B2v (2); *ActReg* 44; *GostGosp* 52; *WujNT* 56 (3); *SarnStat* 126 (9).

»gdy ... to(ć)« (22): *RejRozpr* A3; *RejWiz* 40v (2); Gdy Bárwierz do niey przyłzedł/ to z izby co wyniołł/ Potym iuż czwartym rázem báńki do niey przyniołł *RejFig* Ee2; *GrzegRóżn* N3; *SarnUzn* F; *RejPos* 139 (6); *BielSat* C4 (2); Bo gdy do niego przydzyelz álbo przyiedzielz toć łie iuż będzie wierciał/ łkakał/ biegał/ na czeladz na żonę będzie wołal *RejZwierc* 89v (5); *MycPrz* I B2; *GórnRozm* C2; *ActReg* 157.

»gdy ... wnet (a. hnet), wnet (a. hnet) ... gdy« (34 : 3): *FalZioł* IV 3c; *BielŻyw* 87; *GlabGad* D7 (2); *RejRozpr* F; *MurzNT* 10v; *GliczKsiąż* B5; Hnet then dobrotliwy Pan gdy vpádłe baczy/ Do hoyney łálki łwoyey przyzywác ich raczy *LubPs* ff (2); *KrowObr* 116v; *RejWiz* 96v (2); *RejFig* Ccv; Abowiem długo dobre záwždy łie pámięta/ A gdy złe włpominamy/ wnet łie łerce łęka. *RejZwierz* 2; *SienLek* 124v; *GórnDworz* N4v (3); *RejPos* 252; *RejZwierc* 28v (7); *BudNT Matth* 13/21; *SkarJedn* 85; *SkarŻyw* 459; *ReszHoz* 129; *GórnRozm* D3 (2); *SarnStat* 294; *GostCast* 42; Gdy becżki piwá doydę/ wnetki ią wydoię *PaxLiz* G4v; *SkarKazSej* 684a; *KlonWor* 2.

»gdy ... wtenczas, wtenczas ... gdy, wtenczas gdy« (4 : 1 : 1): co w ten czas bywa gdy powodna ftroná żałobę przed ładem kładzie *Mącz* 452c; *OrzQuin* Z4v; *SarnUzn* B8; *RejPos* 348v; *BiałKat* 313v; Niecnotá Wąż iádowity/ [...] A gdy łotrowie wefeli/ W ten czas tám narychley łtrzeli. *RejZwierc* 231.

»gdy ... zawždy (a. zawsze), zawždy (a. zawsze) gdy, zawždy ... gdy« (23 : 9 : 3): Ale Lekarz gdy łzedł do niey/ Závždy nieco wzięł z domu iey. *BierEz* I3v (2); *OpecŻyw* 25; WYborny czas krwie pufzczania bywa zawždy: gdy ieft miefiąc w znamieniu godne^m. *FalZioł* V 59v (2); *BielŻyw* 23; *MiechGlab* 22; A zawždy mię wielki łtrách ogárnie gdy łie na ich złóciwy á ten vporny żiwot rozmyłlam *RejPs* 179 (2); *LibLeg* 11/173; *RejRozpr* K3; *RejJóz* F6; *HistAl* E8v; *MurzNT* 33; Rzymyánye závłfe gdy yáką łpráwę myeli myec na Ratułfu/zwykli byli zaráz łyny łwe s łobą brác *GliczKsiąż* K5v (3); *LubPs* P3v (5); *RejWiz* 148v (2); *RejZwierz* 34v (2); *BielKron* 96 (2); *RejPos* 185 (3); *KuczKat* 220; *RejZwierc* 56; *SkarŻyw* 46; *CzechEp* 137; *KochFr* 115; *WisznTr* 16; Vrzędnik ma zawždy ludzie liczyć/ albo namiełtnik vrzędnikow/ gdy na robotę wychodzą *GostGosp* 10; *LatHar* 118; *SkarKazSej* 678a.

»zwłascza gdy« (26): *FalZioł* IV 28c (2); *BielŻyw Glab nlb* 12; *SeklKat* N4v; pożyteczná rzecz aby takowé okazowanié oczýszeniá trądu dułznego bywało/ zwłáfzcza gdy kto ciała i krfie pańkiéi pożywac ma *MurzNT* 33v; *GliczKsiąż* P8v; *LubPs* T2 marg; *GroicPorz* f (2); *BibRadz* I 133c marg; oni miáry nie mieli chwale łwey w piłaniu/ zwłáfzcza gdy co ieden z ich narodu vkazał ołobliwego *BielKron* 54v; *Prot* D3v; *SienLek* 22 (3); *RejPos* 5 (4); A także y człowiek/ á zwłáfzczá gdy co ná łię czuie/ pewnie nie tylko łrogóciá karánia ále y łrogóciá nápomínania ábo łrogą połtáwá łnádnie być vłtráfzon może. *RejZwierc* 78v (2); *BudBib* b4v; *CzechRozm* 133; chociaż był Filozof/ przedsię na piłmo ł. zawždy łię ogládał: á zwłáfzczá gdy z Zydem Tryfonem rozmawia. *CzechEp* 131; *SarnStat* 420; *PaxLiz* D2v.

Spójnik „gdy” poprzedzony innym składnikami wypowiedzenia (108) : Gnoy gdy z vłzu ciecze wyczyłcia gi [wierzbowá wódká] *FalZioł* II 13a (4); *BierRozm* 27; *MetrKor* 59/278; *WróbŻółt* Sv; Abowiem y náliłfy gdy záwoła prędek ieft pan ku wyłluchaniu *RejPs* 49v; *RejKup* Mv; *HistAl* K4v; *KromRozm II* ov; *Diar* 36; *GliczKsiąż* H5 (3); *LubPs* O3v; Kráwcowi gdy łukno vkrádną przeciw komu Pan ma czynic. *GroicPorz* ee2v (2); *RejWiz* 21 (3); Bogátheho gdy podeyda/ wiele ma nágrodzićielow łzkody *Leop Eccli* 13/26; *RejZwierz* 42 (2); *BibRadz* I 291a marg; *BielKron* 44v (2); *Mącz* 160d (2); Przy porodzeniu gdy pláwy niechcá iść/ zetrzy kość z głowy kápłuniey *SienLek* 109 (14); *RejPos* 120 (4); Ktory łie w tey niecnocie gdy iuż raz záplecie/ Iż łie imie dobroći niewdzięcznołciá pláćić/ Tákowyc łie iuż nigdy niechce z ludźmi zbráćić. *HistLan* F3v (2); *RejZwierc* 31 (4); *BielSpr* 55 (2); *MycPrz* I A4v; *BudNT przedm* a3; *ModrzBaz* [38]v; *SkarŻyw* 589; *CzechEp* 341; *ReszPrz* 30; *BielRozm* 10; do łądu gdy ieden ábo dwa z ruśnicámi prziyda/ łátwie im ruśnice Stárołtá bierze *GórnRozm* I2v; *ActReg* 136 (2); *GostGosp* 30 (6); *KołakSzczęł* C2; *RybGęłli* D; *SkarKaz* 516b; *CiekPotr* 61; *GoslCast* 31 (3); Okręt gdy tonie/ do obrony wlyłey/ zápomniawłzy łwoich łłomokow/ rzucić łię máia. *SkarKazSej* 667a marg (2); *KlonFlis* F3v.

Połączenia: »gdy ... nigdy« (1): Ktorego Demofthená gdy czytam/ náczytác łye go nigdy niemoge *OrzRozm* Q3.

»gdy ... tedy« (21): sktorych robakow gdy wczyniŕz proch á włożyŕz go w kaganiecz gorący/ tedy wzrzyŕz około onego kagańcza wielkoŕc wężow. *FalZioł* I 126d (5); *GlabGad* K7; *LubPs* K3 (2); *Leop Lev* 2/1; *UstPraw* E2v; *RejPos* 313v (2); Y koniowi ná zawodzie gdy mu wolno wędzidlá puŕzczá/ a iŕz fie wyŕsili/ tedy czásem ledwe kłufem do krefu przybieży. *RejZwierc* 54 (4); *WujJud* 166v; *BudBib Lev* 2/1 (3); *CzechRozm* 200.

»gdy ... wnet (a. hnet)« (3): Máły robaczek [...] ktorego gdy lew zye hnet zdechnie. *Mącz* 189b; *RejZwierc* 217v (2).

»gdy ... zawždy« (2): W ktorych domoch gdy przebywam záloŕny w fwey dufŕy Záwždy nędzne ferce moye mnye dobrá myŕl fuŕŕy. *LubPs* cc2v (2).

α. *Bez zdania nadrzędneho w tytułach, spisach treści itd.* (103) : Naprzeciwko wŕchnieniu ięzika dla liŕney gorácoŕci wnátrŕz I teŕz gdy ięyk [!]/ poczernieie a zapali fie w wŕciech. *FalZioł* II 16d (9); Gdy komu mátkę zábijá. [...] Máć zábita ma byŕ fynowi płaconá *UstPraw* D3v (24); Rozdział Dwudziesty wtory. O Gárdle/ o ŕliniogorzu/ y gdy co w gárdle wwiąŕnie *SienLek* 80v (13); *RejZwierc* 171; *GrabowSet* R2; *SarnStat* 237 (17).

Spójnik „gdy” poprzedzony innym składnikiem wypowiedzenia (33) : Dziaŕŕa gdy komu gnijá. *FalZioł* †8v (12); Syn gdy doraŕta. *RejWiz* 57 marg (6); *UstPraw* H4; Bdłámi gdy ŕye ŕkázi *SienLek* Sv (16); *RejAp* lv (2); Czŕci odŕádzony gdy do powinnych przyiedzie. *Górnrzm* I3 marg.

β. *W objaŕnianiu nazw, terminów; ubi Murm* (255) : Cephalea ubi totum caput. Gdy wŕŕytká głowa boli *Murm* 76 (2); mania iefŕ niemocz gdy fie przednia częŕć mozgu w czele nakazi *GlabGad* D8 (2); *GroicPorz* k3v (10); *KrowObr* 43; *BibRadz* I 478d; nieczyŕtoŕć duŕzna/ rozumiey gdy fie kto pomazał báŕwochwalŕstwem/ męŕzoboyŕstwem/ cudzoŕoŕstwem *BielKron* 36v; *Antias* [...] Wrzody w Gárdle gdy yęzyczek ŕpádnie á człowiek nie moŕe dobrze poŕykáć. *Mącz* 11b; *Aposiopesis* [...] Zámilczenie gdy z gniewu/ álbo z yakiego poruŕzenia wŕziŕtkich ŕłow nie wymawia. *Mącz* 12d (193); *Oligárchiá* zowá/ gdy kilka pewnych á czelnieyŕzych oney Ziemie oŕob Páńŕstwo rządzá *ModrzBaz* 3v (3); *ReszPrz* 99; *Górnrzm* H4; *Centesima* – Lichwa gdina miefiácz pozłosemie [!] odeŕta płaczimi *Calep* 180b (6); *Sufurratio* to iefŕ/zauŕznictwo/ gdy kto potáiemnie ŕzczypie kogo na ŕlawie iego *Phil* Q2 (3); *SarnStat* 600; *PowodPr* 75 (2); *SkarKazSej* 661b; *Abigeatum* zowiá/ gdy kto tym ŕpoŕobem/ Báwi ŕię páŕstewnikiem cudzym/ ábo zálobem *KlonWor* 19 (2).

Połączenie: »to jest gdy« (25): *Lekarŕstwo* na paraliz/ To iefŕ gdi kogo powietrze zabije w poŕowicę/ albo rękę/ albo w nogę *FalZioł* V 77 (9); *GlabGad* G4; *GliczKsiáŕ* Qv (2); zowá Láćinnicy *crimen lęŕae Maieŕtatis* to iefŕ gdy ŕye kto co tákiego dopuŕci/ coby byŕo przeciw Krolowi *GroicPorz* ii (2); *BielKron* 97; *Mącz* 12d (5); *SienLek* 150v (2); Bo nigdy nie bywáŕo obrzydliwŕzego v ŕwiętego máyeŕtatu tego iedno báŕwochwalŕstwo. To iefŕ/ gdy iákiemu inŕzemu ŕtworzeniu byŕá iáka chwałá dawaná *RejAp* 180; *RejPosWiecz*² 94v; *Phil* S2.

γ. *W porównaniach: zdanie podrzędne staje się drugim członem porównania; sicut PolAnt, Vulg; quemadmodum cum Vulg quemadmodum PolAnt; ut cum Modrz; [w tym: w postpozycji (98), w antepozycji (11), w interpozycji (1)]* (110) : *BierEz* K2v; *FalZioł* V 31 (2); *GlabGad* B5v; *WróbZóŕt* ii 2v; zebránie ludu iego zákwitnie wmieŕcach iego/ iáko gdy piękna łáká kwieciem bywa okráŕfona. *RejPs* 105v (3); Wierę teŕz niezły zoctem chrzan A ŕnadz ŕnim wefelŕŕy będziefŕ Niŕz gdy z pieprzem

z wyofki fiędziełz *RejRozpr* H2v; *RejKup* Bv; *HistAl* B; Ty wżyfłtki iako i ototy v/ w/ k/ wiele kroć całe łowo wąża/ iako gdy mowięm łwoim/ zmoim/ v mnie w domu krzeczy *MurzOrt* B2v (6); Y ocucił fie w ten czās możny Pan nad Pány/ Práwye yáko gdy wítánye ze łnu człek piyány *LubPs* S2; *GroicPorz* a3; Wítawłzy wloką fie też tám s łtráchem zágładáiac/ Prołto gdy ná groch dybie we dnie z lálá záiác. *RejWiz* 26v; Bo pátrż ná ludzkie łtany ná iákiesy łą kryłie/ Rownie gdy iáko iábłko tacza fie po miłie *RejWiz* 52v (3); Ten też Zydy piłác náuczył od prawey łtrony do lewey/ bo pirowey piłáli od obu końcu/ iáko gdy orżá rolą. *BielKron* 96v (3); *GrzegRóżn* H4 (2); *Mqcz* 328c (2); *SienLek* 110v; *RejAp* 175v; *GórnDworz* H6 (3); á to fie wżyfłtko otrżáłnie s łciebie/ iáko gdy wiátr otrżáłnie liłcie z drzewká onego *RejPos* 39v; Hetman włpaniły więcey łercá doda/ Mężną ochotą/ niż gdy fie łam potka. *RejZwierc* [213] (8); *BielSpr* 55; *WujJud* 44v; *WujJudConf* 253v; *BudBib* 1.Reg 26/20 (4); *MycPrz* II B; *ModrzBaz* 63 (3); *SkarJedn* 227 (2); Krew po drogách żywa płynie/ Iáko gdy déłzcz wielki linie *KochPs* 119 (3); cnotá w nich á pobożność/ iáko gdy drzewa korzenie poderzną/ włchłá. *SkarŻyw* A2 (7); *KochTr* 22; *StryjKron* 527; *KochSz* Bv (2); *BielSjem* 12; *GrabowSet* C4v; *OstrEpit* A4; *KolakCath* Cv; *WujNT* 44 (6); *SarnStat* 121; *PowodPr* 80; *SkarKaz* 384a (5); *GosłCast* 60; *PaxLiz* Bv; *SkarKazSej* 659a; *KlonFlis* F4; Co kto rzekł: zówłże mowił/ Ták iefł, on zchorzály : Iáko gdy kto ma pámięć y rozum nie cáły. *KlonWor* 70.

Połączenie: »(jako) gdy ... tak« (12): Iáko gdy ocet zębom/ dym oczom łzkodliwy/ Ták też wiele zálzkodzi/ gdy połel leniwy. *BielKom* B7v; *GliczKsięż* F6; Iáko gdy obfity dełłez ná runo vpádnye/ Ták też twoye krołstwo rozhojny fie łnadnye *LubPs* Q4 (2); Iákoby gdy ktho ptaká z ręku vpufci/ ták vpufciłz przyiácielá ktorego pothym nie włowifz [*Et sicut avem de manu tua dimittens, sic dimisisti proximum*']. *BibRadz Eccli* 27/20; *ZawJeft* 44; Gdy wiátr dęby wywráca/ ábo wáli łkály/ Ták oné główne miáłtá od mocy pádály. *GórnTroas* 20; *GrabowSet* Fv (2); *SkarKaz* 515b (2); *GosłCast* 42.

Spójnik „gdy” poprzedzony innym składnikiem wypowiedzenia (1) : A ci w błócie wrzełzczeli prze łwoy vpad łłáby/ Iáko z myłzámí mowne gdy przegrály záby. *KmitaSpit* C2v.

B. *Wprowadza zdanie warunkowe i czasowo-warunkowe; si Modrz, JanStat, PolAnt; dum, quando Modrz, JanStat; cum, ubi Mqcz [w tym: w antepozycji (2676), w postpozycji (2147), w interpozycji (546)] (5369)* : *MetrKor* 34/134v (4); *March*¹ A4v (2); Ale łerce iefł łekliwe. A przetoż gdy pły vsłýżę/ Rad y nierad biegác mułżę. *BierEz* L; Wżyfłtkoć łatwie obiecować/ Słowá mowić łzy wylewác: Włżák gdy przydzie ku zgonney toni: Nawiełtłza fie miłość zmieni. *BierEz* P2v (22); *OpecŻyw* 70; *ForCnR* D (2); *PatKaz I* 4 (5); uylzczye przyaczyele moy gdy uczynyczye czo przykazuyá uam *PatKaz III* 128v (3); Brzoskinie odmiękczáią żywot gdy łą dozrzále á fiweże [!] *FalZioł I* 110c; A gdy fie według tey nauki łprawować będziefł. Nie mały pożytek y pociechę z ta- kowych lekarłstw odzierzyłz. *FalZioł V* 44v (95); *FalZiołUng* V 119; *BielŻyw* 88 (3); *BielŻywGlab nlb* 9 (3); taki bowa [!] [...] łmiały gdy fie go ktho boj, ale gdzie baczy załtanowienie richley wcieka *GlabGad* N2v (70); *MiechGlab* *5v (3); *LibLeg* 7/33v (17); *March*³ V5 (2); *WróbŻołt* 103/28 (7); *RejŁas* w. 74; *RejPs* 36v (45); łłáby polak ná trawie Gdy niemáłz połciá wpotráwie *RejRozpr* I4v (21); *SeklWyzn* d2v (4); Smaczney kęs źiefł łmacznięć włniełz Gdy kłopotow z głowy zbędziefł *RejJóz* Dv (40); *ZapWar* 1545 nr 2646; Bog [...] miłwie nas gdy my miłuiem łwego bliznego *SeklKat* N2 (31); *RejRozm* 399; gdy nauką Nieumis/ nie mułzys łztuką. *RejKup* 12v; bieda ćłeku grzełłnemu Kdy nieduffa panu łwemu *RejKup* p3 (43); *HistAl* D8 (4);

HistAlHUNG A3 (2); Wyęcey mřfa pomaga/ gdy przez kápłaná yednemu bywa przywłalfczoná/ niźli kyedy bez przywłalfczánya zá wřlytki wobyec bywa myaná. *KromRozm I* 12 (3); *MurzHist* Nv (4); *MurzNT* 21 (4); *MurzNTSekl nlb*; *MurzOrt* B2 (4); *KromRozm II* c3; Yálnye to kaźdy obaczy/ gdy nye będye vćinał flow/ ále całą rzecz [...] przedřye weźmye. *KromRozm III* I5v (3); A ja tego wszędy dowiodę, gdy WKM będziesz raczył, iż Książd Biskup złupił kościoły z chwały Pana Boga *Diar* 59 (19); *DiarDop* 107 (3); Sroká gdy głodna łzczębyece *BielKom* Av (18); gdy łie wyuczy rzemiełłá/ wřłędzye mieyřce będye myał *GliczKsiąż* G6v; yełli łtráćilz cyáło/ duřłá zořtanye przedřię wcále/ ále gdy duřłę by vpuscił záraz y cyáło y duřłá vpádną. *GliczKsiąż* P3v (40); *LubPs* E3v (68); *GroicPorz* k4v (46); *GroicPorzRej* C3v; *KrowObr* B2 (14); żadny narod nie ieřt przykłonnieyřzy [...] ku kaźdemu ćwiczeniu/ iáko Polak: gdy do czegoźkolwyek pilności á chući dołóżyć będye chciał. *RejWiz* A4v (194); gdy na złę przydyą rżády á przełóżeńřtwá/ będye łkác lud. *Leop Prov* 29/2 (16); *OrzList* bv (5); *UstPraw* Bv (26); *RejFig* Cc8v (3); *RejZwierz* 3v (52); *BibRadz Lev* 12/2 (15); *BibRadzBaz* ktv; *Goski* *2 (2); *OrzRozm* B3v (15); niemożem być bez wielkiey łzkody w ludziech/ gdy w kłobie fortuná łtanie/ a iełli z kłoby wynidzie/ będye znáłzym złym *BielKron* 257 (46); *GrzegRóżn* B3 (3); *KwiatKsiąż* A (11); *Mącz* 183d (9); *MączKoch* nlb 12; *OrzQuin* Hv (4); *Prot* D3 (4); *SarnUzn* B3 (3); Wino mętnę/ á takieź piwo/ albo miód/ niedobre/ á gdy ktemu przykre. *SienLek* 8v (74); *RejAp* AA4v (38); *GórnDworz* F6 (31); *GrzepGeom* N4; Ale gdy łie vpokorzyřz przydyę ku tobie/ á przywrocę ćie ku pirwey chwale. *HistRzym* 128 (4); [sumninie] iáko śnieg nam wybielić obiecác raczył/ gdy łie będyemy z mocną wiárą řwoiá vćiekác do niego/ á iż mu záchowamy Krzeřćiáńłkie powinności řwoie. *RejPos* 258 (268); *RejPosWiecz*² 91v (2); *RejPosWiecz*³ 98v (2); *BiałKat* 88v (15); *BielSat* N (6); *GrzegŚm* 25 (5); *HistLan* E (2); *KuczbKat* 195 (4); Iuź nie trzebá woymká áni drabow nábywác/ záwźdy woymko gotowe gdy będye z miłości á nie s przymuřzenia tego potrzebá. *RejZwierc* 46; Bo dawno Mędrzy ták o thym nápiřáli: *Quia frustra sunt arma foris, ubi non sunt confilia domi*, to ieřt ná łtronie zwádá/ gdy nie będye domá rádá. *RejZwierc* 162v (223); *BielSpr* b3 (54); *KochMon* 22; *WujJud* 86v (12); *WujJudConf* 37 (14); *RejPosWstaw* [41⁴]v (6); *BudBib* 4.Reg 23/8 (46); *HistHel* ktv (2); *MycPrz* I B (11); *Strum* B5; *WierKróc* A2 (5); *BiałKaz* B2v; *BudNT* przedm c5v (8); *StryjWjaz* A2w (2); *CzechRozm* 29 (66); *PaprPan* B4 (39); Przekupniowie muřzą zboże táníey przedáwác gdy go będye dořyc/ niźby przedáwali gdy by go niewiele było. *ModrzBaz* 33v; nietylko poddáni ich łkłádáią řię ná żołnierze: ále y łámi/ gdy potrzebá przypádnie/ [si necesse sit] muřzą ná woynę iećhác. *ModrzBaz* 139 (64); Byřćie wřzytki vćzone ludzie ze wřzytkiey Greçyey [...] zwiedli: wřtydzić łie záwźdj nas muřzą/ á do řwe⁸⁰ řię nieřtátku rzucą/ gdy im Piřmo S. gdy im S. Zbory vkażem/ gdy im Doktory ichże łtáre przed oczy połóżem *SkarJedn* 365 (31); Wymowki nie mářz/ gdy przyacił proři. *KochOdpr* A4 (3); *Oczko* lv (3); *KochPs* 15 (11); Bo trudno zwalczyć nieprzyaciłá/ gdy z Bogá niemamy przyaciłá. *SkarŻyw* 501 (129); *ZapKościer* 1579/1 (3); *KochTr* 24; *StryjKron* 76 (4); *CzechEp* 49 (32); *CzechEpPORz* **v (2); *NiemObr* 44 (3); Człowiek/ gdy mu řię wedle myřli wodźi/ Mnima/ że prořto nie po źiemie chodźi *KochFr* 37 (6); *KlonŻal* A2v; *KochPhaen* 23 (2); *KochMRot* A2 (5); *ReszPrz* 17 (5); *ReszHoz* 119 (3); *ReszList* 168; *WerGoř* 235 (5); *WerKaz* 299 (4); *WisznTr* 9 (5); *BielSen* 12 (2); Dobrze wřzyřcy obaczą/ iż lepiřzy rżád będye/ Gdy żoná ná mężowym mieyřcu w Rádzie řiędźie. *BielSjem* 4 (22); Łácno ćieřzyc choręgo gdyřmy zdrowi łámi *KochPieř* 39 (9); *PudłFr*

27 (17); gdy nam [świat] więcej folguie/ doły grzebie, a nas pfluie *ArtKanc* S16v (12); *BielRozm* 7 (2); Y tak Więc mowią ci woźnowie/ gdy prawi zeznam łprawiedliwie/ tylmi grofz dádzą/ á gdy nie prawdę zeznam/ dádzą mi kopę. *GórnRozm* F (37); *KmitaPsal* A5v (2); *PaprUp* B (4); *ZawJeft* 29 (4); *ActReg* 4 (20); *GostGosp* 14 (48); *Phil* L (18); *GórnTroas* 32 (18); *GrabowSet* B4v (27); *KochFrag* 39 (3); *OrzJan* 59 (4); *OstrEpit* A2v; *WyprPl* C2 (3); Gdy fię co zátái/ ábo chytrze załłoną iáką pokryie/ dułzę zábije. a iefli fię łzczerze oznaymi/ przez pokutę zniłzczeie. *LatHar* 137 (4); *KołakSzczęł* B3 (7); *RybGęłli* C3v (10); włzákże y haeretyk nie zle czyni bádáiác fię y dołwiádczáiac [...] gdy to ieno czyni tym vmyłłem/ áby nálażł prawdę *WujNT* 470 (31); gdy iednę [cnotę] prawdziwie otrzyma/ y drugá zaráz poćiągnie/ gdyż iedná z drugiey płynie *WysKaz* 4 (13); *JanNKar* E4 (2); *JanNKarKoch* G2 (2); *JanNKarOrz* F3v; zápláciwłzy winę trzy grzywny/ ma dáć bydło ná rękoiemłtwo/ gdy to fię piérwéy dowiedzié/ iż niechćiał go dáć na rękoiemłtwo. *SarnStat* 513 (314); *SiebRozmył* [A3]v (3); *GrabPospR* K2 (3); *KlonKr* A2v (5); *KmitaSpit* A3; *PowodPr* 2 (16); Y próżno mowifz: corko nie czyni tego/ gdy corká rzecz [!] może: á wy páni mátko czemu to czynicie. *SkarKaz* 420b (99); *VotSzl* A2v (3); kiedy iá nalepiey zásieią, Y gdy nalepłze žniwo będzie; wiele wroci Kiedy czwartá część wroci zášiewku ktorego. *CiekPotr* 42 (13); *CzahTr* A4v (16); *GosłCast* 34 (13); *PaxLiz* Dv (5); Gdy fię z okrętem zle dżieie/ gdy dżiur iego nie zátykamy/ gdy wody z niego nie wylewamy/ gdy fię o zátzymanie iego nie łtáramy/ gdy dla bełpieczności iego włzytkim co w domu iefł nie pogardzamy: zátonie y z nim my łámi poginiemy. *SkarKazSej* 667a (66); Može nie wiedziéć Polak co to morze Gdy pilnie orze. *KlonFlis* Cv (23); *SkorWinsz* A3; Vczyni fię Złotnikiem/ iefli chce Złotniká Ółzukác: ábo Kráwcem/ gdy zdradza kráwczyká: Szewczykiem fię názywa/ gdy tráfi ná łzewcá *KlonWor* 26 (35); *PudłDydo* [B5]; *RybWit* B3v; *ZbylPrzyg* A4 (3); *SzarzRyt* A3 (9).

Połączenia: »gdy ... ažci (a. ali(ć), a. aliści)« (15): *RejWiz* 3v (2); Iefzcze tho łnadź łzkodliwłzy niłzi on pies czo fię idác do ciebie łási á marda ogonem/ á gdy fię nie obaczyłz álic on zá nogę cáp. *RejZwierc* 83; gdy fię ono morze rozigra á záburzy/ áliłci iednego flagá wbije pod łáwę/ drugiego oknem wyrzuci *RejZwierc* 103v (3); *CzechRozm* 55v (3); *PaprPan* Bb; Bo gdy fię też w tym z łtrony rzeczy potocznych žiemłkich [...] nie połtrzeže/ ážci też y w Bołkich [...] będzie mułłá łzwánkowác *CzechEp* 163 (3); A gdy [...] nic nie czynię y próżnuieł/ áli fię Dyabeł do mnie wemknie *ReszPrz* 51; *BielSjem* 35; *SarnStat* 592.

»aż gdy« (11): *HistAl* M4; *RejZwierc* 110; Bo Iáłtržáb dármo nikogo nie łciłnie/ Až gdy potrzebá tož więc Wronká piłnie. *RejZwierc* 210v; *CzechRozm* 209v; *PaprPan* Ffv; *SkarJedn* 382; *KochPieł* 2; *GostGosp* 5; *RybGęłli* Dv; Iako ptáłtwá gołpodárłtwo łzkodliwego/ dotyla zbywamy płáłzánieł/ łtráłzydlámi/ łidłámi/ y zbieránieł z gniazdá/ áž gdy to nie pomože/ y łáme gniazdá ich rozmiátamy. *PowodPr* 27; Nie dofyc fię dżieie łpiáwiedliwołci/ gdy w wieży y więžieniu rozboyniká łkarzák/ áž gdy trupá iego ábo głowę wywiefzák *SkarKaz* 3b.

»gdy ... (tu) dopirko (a. dopiero), tu dopir(k)o gdy« (8 : 5): A tu dopirko gdy ták dufác będziełz/ á połožyłz włzythkę nádzieię łwoię w Pánu łwoim/ weźmiełz ná fię mocná tarcž *RejPos* 71v (11); *SkarŽyw* A5v; GDy Król łłufłnie obrány y vkoronowány/ łłufłnie ná throne zásiędzié/ dopiéro fię iego łczęłliwé pánowánié łftánié *SarnStat* 21.

»gdy...i« (1): bo gdi yą dadzą Turkom a Turczy chcą wniewy vczynicz zamky y boye fy abi niefgynela Moldawfka zyemya y polfka *LibLeg* 11/58v.

»je(d)no gdy, jedno ... gdy« (49 : 1): *RejPs* 137; *HistAl* I; inaczej [o konstytucji] wiedzieć nie mogą, jeno gdy będzie na piśmie do wszzech powiatow rozesłana i obwołana. *Diar* 58; *LubPs* B4v; *RejWiz* 140v; *BibRadz* I 3a marg; nie może Bog gorzey fkarác zymie albo krolestwá ktorego/ iedno gdy im mądre fprawce odeymie. *BielKron* 117 (2); *GrzegRóżn* C3; *KwiatKsiąż* L3; *RejAp* 8 (2); *RejPos* C4v (12); *RejZwierc* 35v (5); *WujJud* 85 (3); *WujJudConf* 213v; *MycPrz* I C3; *ModrzBaz* 14v (4); *SkarŻyw* 291 (2); *CzechEp* 111 (2); *ReszPrz* Av (2); *ArtKanc* O4v; *WujNT Ioann* 15/13 (2); A v nas w Polfczce/ nieogładáią fie nie ná to co źle/ co niepobożnie/ [...] iedno to wfyfko dobrze/ gdy kogo fámego nie dotyka. *PowodPr* 65; *SkarKaz* 456b.

»gdy jedno, tylko« (20 : 2): Kto iefł nizkiego fuchego wzroftu gdy tilko iefł profty, takowy polpolicie bywa dowcipny na wfyfko *GlabGad* M4v (4); *MiechGlab* 77; Gdy iedno będzie náchylone vcho twoie ku nędznem prozbam moiem/ ftanie mi to zá náobronnieyflá twierc *RejPs* 43v (3); *RejKup* d2 (2); *KromRozm I* C2v (2); *GliczKsiąż* K4v; *LubPs* Y5 marg; *RejAp* 198v; Tákžec teź nád káżdym wiernym/ gdy iedno on vyrzy požádlive ferce iego/ ktorego on wfycey niźli wielkości flów pátrzy/ iefzcze wfycey miłofierdzya fwego vkaże *RejPos* 46 (3); *CzechRozm* 148; *PowodPr* 46 (3).

»a nawięcej gdy« (22): Teź Rzeżucha požywana częfto/ cieľfná žądzą pobudza/ á nawięczye gdy fniewy vczynifł fłatę z lifciem palternakowym. *FalZioł* I 90a (13); Zafię podbrodek tępy á miáľfi dawa znać dobrego proftego/ pobożnego/ a nawięcey gdy będzie wefrzod podbrodka iakoby broźda nieiaka *GlabGad* O7 (2); *RejKup* c8v; *RejZwierc* 52.

»gdy ... tedy, tedy ... gdy, tedy gdy« (450 : 6 : 2): *MetrKor* 34/134 (14); *BierPs* F3v; *PatKaz I* 2 (2); A gdy iá [kapustę] barzo przewarzyfł/ tedy zafię żoładek zatwardza j obciáza. *FalZioł* I 34b (49); *BielŻyw* 139; *BielŻywGlab* n1b 12; *GlabGad* A3 (23); *MiechGlab* *5v (4); *KłosAlg* Fv (8); gdi beda wiedzieez Turczy tedi bedzie cziefzko panv náfchemv *LibLeg* 11/59; *RejPs* 170; *ComCrac* 12v; *RejRozpr* H4; *SeklKat* P4 (6); *HistAl* G2 (2); *KromRozm I* H; *Diar* 41 (3); *GliczKsiąż* K6v; *LubPs* E4 marg (2); *GroicPorz* o2v (6); *KrowObr* 25 (4); *RejWiz* 154v (10); *Leop Hebr* 10/28; *UstPraw* A2 (47); *RejZwierc* 17v (3); Ty rzeki fą fczere flówá Boże ktore gdy z nimi zmiefzány bywa piołyn to iefth/ fáľfywa náuka tedy fię ftawaią śmiertelne *BibRadz* II 138a marg (7); *GrzegRóżn* D; *KwiatKsiąż* C2v (3); Tunc ad eam accede eum potes, Tedy Chodź ku niewy gdyć fie może ftác. *Mącz* 468c (6); *SienLek* 45v (12); *RejAp* AA2v (6); *GórnDworz* H8; gdy dwu równych iednáko vymiefł/ ták wiele iednéy iáko y drugiey/ tedy offtátki co po wfyćiu obu zoftána/ będą teź równé. *GrzepGeom* G3 (2); *RejPos* 171v (17); *BialKat* 253v; *RejZwierc* 19 (20); *BielSpr* 22 (3); *WujJud* A4; *WujJudConf* 251v; A gdy poydziefł z námi/ tedy ftego dóbrá/ ktorým nas Iehowá vraczy /dobrze vczynimy tobie. *BudBib Num* 10/32 (22); *WierKróc* A3 (3); *BudNT Ioann* 8/18 (3); *CzechRozm* 13 (24); *PaprPan* T4; *KarnNap* C; *ModrzBaz* 3 (10); *SkarJedn* 383; Ieflim zdrowy/ ftworzyćielowi dziękuie: ieflim chor/ y wtym chwałę wolá iego. Bo gdy chory ieftem/ tedym duźfzy *SkarŻyw* 196; *CzechEp* 87 (9); *ReszPrz* 48; *WerGość* 243; *WerKaz* 291 (2); *ArtKanc* S4; *GórnRozm* A3 (7); *ActReg* 157; *GostGosp* 34 (7); *OrzJan* 68 (2); *WujNT* 108 (7); *JanNKar* H4; *JanNKarGórn* H (2); gdy królowie fie ženią tedy poddáni z fobą ponawiaią przyiaźń. *SarnStat* 599 (66); *PowodPr* 37 (2); *CzahTr* 13v (2); *SkarKaz* 707a.

»gdy ... to(ż)« (32): *RejRozpr* F3; gdy wolna głowá trzeźwo fie wkładzye/ To iuz dużá z rozumem w fwey táiemney rádzye. *RejWiz* 120v (6); ZOłnierze z domu iádác/ pięknie pokrzykáią/ A gdy w polu pomokną/ to y Bogu láią. *RejZwierz* 103 (3); *GórnDworz* L5v; *RejPos* 141v; *RejZwierz* 101 (3); *ZapKóscier* 1588/77; Ale gdy potrzebá gwałtowna przyćisnie: toż ná Bogá wípomináią *CzechEp* 87 (3); *KochPieś* 2; *BielRozm* 22 (2); *GórnRozm* D4 (2); *GostGosp* 5; *GrabowSet* E3 (2); *RybGęśli* Dv; *JanNKarGórn* Hv; *SarnStat* 988; *GoslCast* 46; Gdy dzieśięcin nie dáć/ á nie kościołom Bożym nie wroćić/ á poddáne y vbogie vćífkác: to tám zgodá *SkarKazSej* 615b.

»a to gdy, to jest gdy« (17 : 2): Ma mocz czyścienia flegmy to iest gdi ie zinszemi rzeczami złączifz *FalZioł* I 125d (8); Dobrze fie mnożyć może krew dobra ze złego pokarmu, á to gdy fie on dobrze ftrawi. *GlabGad* F5v (7); *GroicPorz* f2v; *BielSpr* 22; żaden przyść nie mógł do Bogá/ iedno przez Moyżefzá [...] á to/ gdy do náuki iego przyštał *CzechRozm* 23v (2).

»gdy ... wnet (a. hnet), wnet ... gdy, wnet gdy« (52 : 4 : 1): *OpecŻyw* 168v; *FalZioł* V 58v; Lakomy gdy zilku niema wnet ízkodę cirpi *BielŻyw* 53 (2); *RejKup* f4; dobrego rozumu człowyeek wnet to obaczy/ gdy cnotę która przy chwale Bożey ftoi v liebye vważy. *GliczKsiąż* E7v; *LubPs* K2 (3); *RejWiz* 3v (14); gdy ręká rękę/ ípołecznie vmywa/ Wnet iedná iáko druga/ zázwždy biála bywa. *RejZwierz* 115 (4); te [rzeczy] ktore fie zdádzą być máley ceny/ gdy ich kto dobrze vżywa/ hnet vydá zá przednie chwálne. *GórnDworz* H3v (2); *RejPos* 124 (2); *RejZwierz* 86 (5); *BielSpr* 51; *RejPosWstaw* 42; *WierKróc* B2v; *BudNT Luc* 12/54; wnet/ gdy im nogi ich Chryštus vkrzepczy/ y rękę/ áby nieupádli do końca/ podkláda/ po czárćie depcă/ á głowę iego kručzą. *SkarŻyw* 136; *CzechEp* 110; *NiemObr* 11; *ReszHoz* 122; *WerGośc* 228; Bo wnet chłopi ízáleią gdy fobie podpiją *BielSjem* 23 (2); *PudlFr* 5 (2); *Paprup* A3v; *ZawJeft* 29; *GrabowSet* R; *RybGęśli* D; *CzahTr* B2; *GoslCast* 70; *SkarKazSej* 705a; *KlonWor* 19.

»wtenczas (a. natenczas) ... gdy, gdy ... wtenczas (a. natenczas), wtenczas gdy« (13 : 8 : 3): wthen czás díscipuł pozna że nyeco poftępkow vczynił w nauce/ gdy czyfcye obyczáynem będzie *GliczKsiąż* L7v (2); Ná then czás fie ku mnye zeydá ípráwyedliwi/ Gdy vřzrá iż mye Pan dziwnye z láłki żywi *LubPs* ee4 (2); Niepořtuźeńftwo Pozwánego nie thylko fye w then czás rozumne/ kiedy pozwány do Práwá nieftánie/ ále y w then czás gdy ftánáwřzy nieopowiáda fye/ áni ná żálobę odpowiáda. *GroicPorz* q (2); *OrzList* gv; *BibRadz* II 64d marg; á gdy ták Krol przeciwwko mnie wláściwie pořtápi/ w ten czás iá winien będę przed Krolem ftánác *OrzRozm* S2v; *OrzQuin* C4 (2); *RejPos* 194; *RejZwierz* 223; *WujJud* 189; *SkarJedn* 51; *ArtKanc* O4v; *GórnRozm* H4v; *GostGosp* 108; *Phil* L; *GrabowSet* D3v; *SarnStat* 311 (3); *CzahTr* C.

»(a) zwlászczá gdy, gdy zwlászczá« (110 : 3): *BierEz* R4v; *MetrKor* 57/119 (2); wodne oliwki Zoładek odzieráią dla gich kwáfnoci, á zwlászczá gdy w oczcie pomokną. *FalZioł* III 22a (20); chleb [...] íam pożywany nie zdrowy iest zwlászczá gdy fie im kto obetka *GlabGad* G6 (3); *RejPs* 36v; *RejRozpr* Dv (3); *SeklWyzn* c2v; *RejJóz* E6v (2); *RejKup* dd7v; *BielKom* E; wřfelki człowyeek z ofobliwey chuci á vmyřlu wláfnego myáłby fie kwápic [...] yáko ku tákyemu ftanu/ ktory wláfnye káždemu człowyeekowi przyřtoi y przynáleży/ gdy zwlářczá práwye fie ku Bogu íchyla y ku nyemu fie obráca *GliczKsiąż* O4v (3); *LubPs* R6v marg (3); *GroicPorz* dv (6); *RejWiz* 58 (6); *UstPraw* B4 (2); *BielKron* 199; *KwiatKsiąż* L4; *SienLek* 14v (3); *RejPos* 139v (7); *RejPos* *Wiecz*² 93; *HistLan* D4v

(2); *RejZwierc* 53; *BielSpr* 30v (3); Gdiż co włytkiego swiátá Kościół poštánowi/ to bez pochyby od Duchá swiętego poźzło: zwłazczá gdy fie z Páná CHriřtuřowym poštánowieniem y Apořtolřkim podániem zgadza. *WujJud* 156 (2); *WujJudConf* 17 (2); *RejPosRozpr* b3; *MycPrz* II B4v; *WierKróc* B; *CzechRozm* 185v; *SkarJedn* 341 (2); *SkarŻyw* A4 (5); Bá y wácká niezáluię Zwłazczá gdy rzecz dobrá czuię. *MWilKHist* Cv; *CzechEp* 9 (4); *KochSob* 61; *GórnRozm* C3; *ActReg* 150; *GostGosp* 48 (2); *Phil* S; *KolakSzczęřl* C2v; *WujNT* 248 (2); *SarnStat* 322 (6); *SkarKaz*)(4 (4).

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (225) : *BierRaj* 21v; *BierEz* Q; *OpecŻyw* 187; *PatKaz III* 130; pęcherze gdy ku czarnořci fie fłkániaią/ zniamię iefł nie dobre *FalZioł* V 41v (5); *GlabGad* N8v (3); *KłosAlg* A3v; *RejPs* 160v; *RejJóz* C4 (3); Włytkiego złęgo żbędziemy Themu gdy dufacz będziemy *RejKup* t2 (3); *Diar* 22 (4); *GliczKsiąż* I4 (2); *LubPs* B4v (3); *GroicPorz* v3 (2); *RejWiz* 58 (2); *Leop* *A3v (2); *OrzList* b4v (2); *UstPraw* C4v (3); *RejZwierz* 115 (2); *BibRadz* Dan 11/4 (2); *OrzRozm* N3 (2); *BielKron* 24 (2); *Mącz* 57b (2); co gdy Król vczyni/ dofyć fye Exekucyéy řtánie: ále iefłi tego nie będzię/ Exekucya w Polřce nigdy nie dóydzie. *OrzQuin* F2 (2); *SienLek* 21v (3); *LeovPrzep* a3v; *RejAp* CCv (3); *RejPos* 79v (9); *RejPosWiecz*² 92; *RejPosWiecz*³ 99; *BiałKat* 368v; *BielSat* N2v; *GrzegŚm* 33; Miedzy pochlebce gdy wpádnie chłop głupi/ Iáko na lefie thák go káždy łupi. *RejZwierc* 216v (9); *RejZwiercPodw* 183v; *BielSpr* 18; *RejPosRozpr* [c4] (2); *BudBib* I 189d marg (3); *BiałKaz* C2; *CzechRozm* 33v (9); *PaprPan* E2 (3); *ModrzBaz* 20 (5); *SkarJedn* 340 (3); *Oczko* 9v (2); *KochPs* 6; *SkarŻyw* 348; *CzechEp* 48 (8); *NiemObr* 30 (2); *KochMRot* B2; *ReszPrz* 55; Pijáni gdy co złęgo vczynili/ kazał dwoiáką winą káráć *WerGořc* 265; *WerKaz* 305; *KochPieř* 33; *PudłFr* 52 (3); *ArtKanc* J17v (3); *GórnRozm* B4v (4); *GostGosp* 62 (4); *Phil* B (2); *GórnTroas* 25 (3); *GrabowSet* Dv (2); *KochFrag* 24; *RybGęřli* D3; *JanNKarKoch* G2; Który řwiádeczny liřłt gdy ták vkáże pozwany na roku/ [...] iuż nie vpádnie w téy diláciiéy *SarnStat* 768 (10); *PowodPr* 64; *CiekPotr* 28; *CzahTr* B3v (7); *GostCast* 44; *SkarKazSej* 659a (2); *KlonFlis* G2v; Nie będzie mi žal w řpolney gdy miłóřci zginę. *PudłDydo* Bv.

Połączenia: »gdy ... ažci« (1): Co gdy fie řpráwi/ áż ři fie fundáment zdrowy pokaże. *CzechEp* 235.

»gdy ... tedy« (44): To řzczęćcié milé gdy nám powolęó bywa Człowiek tedy mnogolćz prijacieli miéwá *ForCnR* E3v; *FalZioł* IV 24c (3); *BielŻyw* 39; *LibMal* 1546/122; *LubPs* F2 (2); *GroicPorz* eev (2); *UstPraw* B2 (2); *KwiatKsiąż* A2 (2); *RejAp* 76v (2); *RejPos* 79 (2); *RejZwierc* 74v; *CzechRozm* 28v (11); *KarnNap* ktv; *Modrz* 3 (2); *SkarŻyw* 115; *CzechEp* 68 (4); *CzechEpPORz* **2; *NiemObr* 88; Dawnořc czynieniá o bydło, rok. Ale gwałtownie albo złodzieyřkié gdy wezmá, tedy do dwu lat *Pręřcriptia*. *SarnStat* 676 (4).

»gdy ... wnet« (3): *RejWiz* 80; To gdy rozwázáć będyeřł/ á pytáć fie o tym będyeřł/ wnet on nie omieřzka przybliżyć fie kthobie *RejPos* 112v; *KochFr* 129.

a. *Zdanie warunkowe z odcieniem modalnym optatywnym w receptach i zaleceniach lekarskich [w tym w antepozycji (520), w postpozycji (433), w inlerpozycji (69)] (1022)* : gdy vřta płoczeřł wodá: w ktorey warziřł fzcżaw/ zębowá boleřłt vřmierza. *FalZioł* I 4d; Iákieř w moźdźerzu řthłuczony gdy będzie na gołe ciało przyložon: zrani ono mieřcze á prawie řwoiá goráczolćiá przepali řkorę *FalZioł* I 56a; Wodka [...] na to mięřo złę ktore fie w ranach mnoży/ bowiem wygriza ie gdy będzie macżano tą wodką przez trzeci dzień raz ieden. *FalZioł* II 20d (654); A tak bol vřkramia gdy iá zęby wymywiáią

albo na nich trzymają. *GlabGad* I4v; *BielKron* 97v; Sok thez Koryándrowy krew ftánowi/ gdy go w nozdrze pułzcza. *SienLek* 74 (117).

Połączenia: »gdy ... a« (1): gdy ie vwarzisz: a flukwłzy [!] czyłtzie zmiełzafz śmąką fenugreci [...] przyczyniwłzy knim trochę kaczey tłułtołczy [...] zmiełzawłzi dobrze w moźdzerzu: a tą małtz rołpądz a y othwiera wrzedzienice *FalZioł* I 3a.

»nawięcej gdy« (2): bolełci vłmierza/ á na więczyz gdy kwiatki rumienkowe w oliwie vwarzisz á tą oliwą namażelz *FalZioł* I 26b (2).

»gdy ...tedy, tedy ... gdy, tedy gdy« (131 : 2 : 1): tedy gdy tego będziefz przykładał na łtrupy/ włzy/ na rany opuchłe: ielł pomocz. *FalZioł* I 6c; A gdy to nałienie vwarzisz/ zmałtiką w winie/ á potym tego poziwałz wpiciu/ tedy bronie wraczania y brzydzenia/ y łzczkawkę vłpakaia łprzicziny zimney. *FalZioł* I 8a (131); Iákikolwiek łwierzb tedy łtráciłz/ gdy nówierciawłzy korzenia łzczawiu kobylęgo/ z łiárką/ krołty tym pomázelz *SienLek* 134v (3).

»a to gdy, (a) to jest gdy« (46 : 15): Chmiel [...] zapalenie krwi chłodzi/ á to ielł gdi namoczyłz chmiel w łerwatcze na nocz [...] átej łerwatki łie napijay ciepłó. *FalZioł* I 72c; Zatwierdzony żywot otwarza/ tho ielłth gdy vwarzisz Kurzą nogę/ z lactuką s łliwkami/ z rozynkami w wodzie prołtey, á ocukrowawłzy napijay łie tego *FalZioł* I 100a (60); ále iż iey kichánim łathwie pozbędzie/ może kichanie pieprzem/ czemierzycą/ bobrowym łtroiem/ á to gdy niektorego s tych prochu/ w nozdrze wciągnie/ albo łobie piorkiem/ da w nos wdmuchnąć. *SienLek* 97v.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (48) : POzimkhową wodkłę gdy ktho pije/ oczy leczy z gorączych wilkołci y wzrok iałny dawa *FalZioł* II 9c (30); Sok rućiány/ albo tárte náłienie ich/ gdy w nozdrze łypią tym co w Bożey kaźni pádáią/ łacwie ie opułci. *SienLek* 59v (12).

Połączenie: »gdy ... tedy« (6): a czału porodzenia: gdy gi do vda przywiąze/ tedy nieprzełpiecznołei oddala *FalZioł* IV 48d (6).

C. *Wprowadza zdanie przyczynowe, często z odzieniem warunku; quoniam JanStat, PolAnt, Vulg; postquam Vulg JanStat; enim, quia PolAnt, Vulg; ut Modrz, PolAnt; cum, quando Mącz; dum Modrz [w tym: w postpozycji (1378), w antepozycji (976), w interpozycji (164)] (2518) : MetrKor 31/621 (2); March¹ Wiet Av; Gdym ci tak bárdzo niemilá/ Nie będeć więcey wádzilá. BierEz B4v (61); OpecŻyw 20v (22); OpecŻywList Cv; ForCnR B2; PatKaz I 10v (2); PatKaz II 38 (2); gdy byla byala rummyona na plczy łluffaly yey wloły czarne PatKaz III 119v (3); HistJóz D; marmorowy rodzaie y barwy: barzo trudno wyliczić albo wypowiedzieć gdy gich ielłth barzo wiele FalZioł IV 56c (5); BielŻyw 82 (4); A takze łim względem picie ielł potrzebnieył(ze) niłzi karmia, gdy człówiek dłuzej może bez niej z(et)rwać niłz bez picia. GlabGad F5v (8); MiechGlab *5v (5); BierRozm 9 (2); KłosAlg A2 (3); KlerWes A2; LibLeg 8/26 (9); WróbŻółt M8 (7); Iuż łobie kaźdy nie tak dobrze tuszy, Gdył nie łólgowála tak szlachetnej duszy RejŁas w. 16 (3); RejPs 136v (16); ComCrac 11 (2); RejRozpr G3v (2); ConPiotr 33v (2); Ale gdy od łvdzi łá vłtawione/ tak že tełz od łvdzi może być przemienione SeklWyzn e3v (3); LibMal 1546/112v (4); gdy łie tak łtałó Nie mogą oczy zataić aby nie płakały RejJóz G5v; Panu Bogu bądż chwała łanie oycze miły Gdy cie łdrowo widzimy w łey nielłzczęłney chwili RejJóz N3 (21); SeklKat Nv (8); RejRozm 400; ZapWar 1548 nr 2667; RejKup c3v (43); A oni rzekli day łam*

niefmiertelność [...] Alexander odpowiedział/ gdym ią ieft łmiertelny niefmierthelności nie moge dąć. *HistAl* I (7); *KromRozm I* Bv (3); *MurzHist* L3 (9); *MurzNT* 13v (2); *MurzOrt* Bv; *KromRozm II* k2 (5); *KromRozm III* E8 (7); *Diar* 26 (4); *DiarDop* 104 (2); Przijmę na fię poftawę łtáteczną/ Gdy ią baczę we włzem pożyteczną. *BielKom* E (13); Vczony chocyaby też y wtę łzkodę wpadł/ imyenia albo zdrowya gdi on nye rękómá albo nogómá robi ále głową/ nye łtráci. *GliczKsiąż* H4 (52); A ácz gnyew twoy miły Pánye yeft ták popędliwy/ Włfákoż yednák nye długo trwa gdyś yeft miłóściwy *LubPs* H (31); *GroicPorz* A3v (13); *KrowObr* 61 (11); *RejWiz* A7v (50); *Leop Gen* 16/6 (25); *OrzList* e3v (4); *RejFig* Aa6v (4); iuż y vmrzeć iákoś będzie miło / Gdy moje pánowanie v was wdzięczne było. *RejZwierz* 14 (18); niektorzy przednieyfzy z Azyey/ gdy mu byli przyiacielmi/ poftawfzy do niego prořili go áby nie wychodził na rynek. *BibRadz Act* 19/31 (57); *OrzRozm* D4 (9); głuchemu prozno co powiádać gdy nieřlyfzy. *BielKron* 246; Ktorego czáfu tám przyřzli/ albo ieřli thám z dawná byli/ trudno wiedzieć gdy o thym piřmá nie mářz *BielKron* 337v (295); *BielKronCies* Mmmm3; *GrzegRóżn* B2v (9); Cum hoc non possum illud minus possum, Gdy tego nie mogę vczinić/ daleko mniefy ono vczinię. *Mącz* 71c (7); *OrzQuin* Qv (6); Inffuły mi fię chćiało y pirwřzego Roku. Lecz gdy mi po drábinách włtępowáć kazano/ Izem też niemogł włtáwáć ná Iutrznjá ták ráno. Bog was řegnay Křza miła *Prot* Bv (2); *SarnUzn* C7v (2); *SienLek* 145 (2); *LeopPrzep* E4 (2); *RejAp* AA4v (23); *GórnDworz* B8v (15); *HistRzym* 88 (3); Włzechmocny Pan [...] ácz mu było nie trzebá ni ocz pytáć/ gdy on ieft nieřkończona mądrořć/ á wřzythko wie [...] pytáć ich wnet raczy *RejPos* 225v (124); *RejPosWiecz*³ 97v; *BiałKat* 268v (12); *BielSat* E (5); *Grzegřm* 33 (8); *HistLan* C3v (4); *RejZwierc* 10v (33); iákoby Bogu řłużył/ kto wiernoř záchowuie pánu řwemu [...] gdy wřelkie przełóżeńřtwo od Bogá ieft. *BielSpr* 11v (6); Lecz w kořcielnym řpiewániu/ iáko řadnego bářámuctwá niemářz/ ták ieft powařnoř wielka: która y nabořenřtwo włudźiech niepomáłu wzbudza: gdy y notá czářom bárzo przyřtoi. *WujJud* 186 (8); *WujJudConf* 154 (5); *RejPosRozpr* c (4); *RejPosWstaw* 44 (3); *BudBib Ier* 40/5 (19); *HistHel* B3; *MycPrz* I B4 (5); *WierKróc* Bv (2); *BiałKaz* Ev (6); *BudNT Matth* 18/25 (8); *StryjKron* C3; Ale to prozno máćie ná řłowo Boże wkládać/ gdy ono tego nie vczy, *CzechRozm* 55v (34); *PaprPan* Hh4; *KarnNap* E2 (2); Ták fię zda/ iákoby nam odeymowáli moc wywiedowáć fię ábo dopytywáć wyřtępkow ořob ná vrzędźiech będących/ gdy nam kařá/ ábychmy y złego ábo okrutne⁹⁰ przełóžonego pořłufni byli *ModrzBaz* 49v (22); *SkarJedn* 109 (33); *Oczko* 10v (9); *KochPs* 26 (2); Wielkánoc dziř v mnie/ gdyř ty mnie náwiedził. *Skarřyw* 249 (105); Niechay ná ćie pomniemy/ Przynamnię y kařni: gdy w łářce niechcemy, *KochTr* 19; *MWilcHist* [H4] (4); *StryjKron* A3v (34); řeby to bylo dla Chriřtuřá/ temu 17 temu řadną miářą wierzyc nie mogę: gdy rzecz temu przeciwná widzę. *CzechEp* 336; bárzo nie rad piřę/ o řpráwách przyřzłe⁹⁰ Antychriřtá [bo, iákoby rzeķł, głupia to o przyřzłym ná potym piřáć, gdy iuż dawno w Rzymie pánuie] *CzechEp* [401] (31); *CzechEpPorz* *3 (2); *KochJez* A3v; *NiemObr* 43 (30); *ReszPrz* 11; *WerKaz* 288; *Bielřjem* 7 (3); *KochPieř* 38; Vczyć řye też nam było: lecz gdyřmy niechćieli/ O głodźie będąiem domá/ by cyřfry/ řiedźieli. *PudłFr* 7 (5); *ArtKanc* D2v (5); *BielRozm* II (2); *GórnRozm* Dv (4); *KmitaPsal ktv*; *PaprUp* C3v (2); *ZawJeřt* 18 (2); aby się bylo Busko wten dom obroćieło, wielkiby byl ratunek y prętku ku Tatarom gdyř Źwiadomeř wřn iakoto dom rodowity, y iako ochotni Pacholcy, się wnim rodžá *ActReg* 131 (11); *GostGosp* 30 (2); *Phil* C (6); *GórnTroas* 32 (2); řráfunki wřelkie Obroć ná dobre/ y poćiechy wielkie.

Lácnóć to przydzie/ gdyś Pan wżechmogący *GrabowSet* D2v (17); *OrzJan* 22 (11); Wefel fię żeś w tey niłkości/ Przelzła łtworzone godności/ [...] Wefel fię gdyś czći dostála/ Ześ mátką Bogu zołtála *LatHar* 495 (5); *KolakCath* Cv; Lecz gdy przeciw temu byli Zydowie/ musiałem áppellować do Celárzá *WujNT Act* 28/19 (27); *WysKaz* 32; *SarnStat* 42 (21); *SiebRozmyśl* G2; *ZapMaz II G* 97/89v (2); *GrabPospR* L3; *KlonKr* D4; *PowodPr* 5 (30); mężoboycá łpokoynie w domu fiedzieć może/ do kilánaście lat: y ten co brátá y ten co oycá zabił. Gdy łzláchćicá nie poimác áż prawem przekonánego/ ktore drugdy w 50. lat nie dochodzi *SkarKaz* 315b (19); *VotSzl* A2 (2); *CiekPotr* 4 (4); *GoslCast* 34 (4); A ták fie w tę rzecz wdác/ bez Páná Oycá woley/ Niechcę: gdych mu powienien włyfłtko czynić kwoli. *PaxLiz* D4 (6); *SkarKazSej* 683a (12); *KlonFlis* F2 (3); *KlonWor* 10 (7); *PudłDydo* A4v (2); Máłoć po tym że mamy dziedzićá/ Gdy nie widziem nigdy iego licá. *RybWit* Cv; *SzarzRyt* A2v; *SzarzRyt/Szarz nlb* 2v.

Połączenia: »abowim gdy« (1): Nye z dobrem práwi zdrowiemby tho [zbyt wczesna nauka] było káždego dzyecyeyeyá/ ábowim gdy do náuki potrzebá wyelkyey prace y pilności/ y owłsem nyemáłego czáfu. *GliczKsiąż* I6v.

»gdy ... dlatego, dlatego (a. tegodla) gdy, dlatego ... gdy« (12 : 2 : 1): *March*¹ *Wiet* Av; Tegodlá gdym ci iá vmył nogi wáfle/ miłtrzem ij panem wáfłym będatz/ ij wy ieden drugiego mácie vmywatz nogi *OpecŻyw* 92v (2); Dla tego fye to dzyeye brácia namileyłfy/ gdy fye nye przywrcáyá ludzye do gruntu prawdy/ ani głowy łfukáyá/ ani miłtrzá nyebyelkyego náuki chowáyá *KromRozm III* L8; *BibRadz Gen* 20 arg; GDy z odchodzenia poddánych dobrá panow łwych częłtokroć bywaiá pułtołzone y kážoné [...] Dlatego zdáło fie nam y náłzym przełozonym temu [...] zábieżeć *SarnStat* 658 (10).

»ponieważ gdy« (1): teras yełth myr z ye⁸⁰ k.m. a przetho kiedj tobie bedzie potrzeb poniewasz gdj myr yełth. the nadzieye mam o nim in. panye Ze tobie połli tve przepwłczacz bedá *LibLeg* 11/10.

»gdy ... (a) przeto(ż), przeto ... gdy« (21 : 2): *GlabGad* B6v (5); *MiechGlab* 42; Gdy woza [*Feton*] rzádzć nie umiał: Konie słoneczne rozpuścił, Przetoż i sam zginąć musił. *BierRozm* 25; *Conuerfus* łum in erumna mea: dum configitur łpina. A przetom fie nawroćił baczącz nędzę łwoię/ gdy mnie gryżie z grzechow łamnienie moię. *WróbŻołt* 31/4; *BielKom* B; *GliczKsiąż* Q3v; *GroicPorz* kv (2); *BibRadz 2.Esdr* 9/30; *BielKron* 141 (2); *GrzegRóżn* Fv; *BiałKat* 271; *HistLan* Bv (2); *CzechRozm* 161v; Ale gdym wyżrzał/ iżby księgi musiály być nie rowno wiefłze etc. Przetom fię wolał w biegu łwym nieco ná czás záltáwić. *CzechEp* [411]; *SarnStat* 218; *KlonWor* 30.

»gdy ... tedy« (100): *MetrKor* 31/620v; *PatKaz II* 69; *GlabGad* H2 (2); *MiechGlab* 33; gdj starołta *Camienieczkii* tego odemnie niewłdziecznie przyal atak my cziny tedj yusz snym chce miecz pokoi *LibLeg* 10/152v (3); *WróbŻołt* I7v; *RejPs* 106v; *ComCrac* 11; *SeklWyzn* b3v; *RejKup* Zv; *KromRozm III* M; *LibMal* 1553/177 (2); *Diar* 27; *GliczKsiąż* E4; *RejWiz* 47; *RejFig* Ee3v; Gdy fię częłte walki włczynály w náłzey kráinie/ Thedy Symon łyn Mátáthyałzow/ ktory połzedł z potomłtwá łáryb y bráciá iego podáli fię w niebełpieczeńłtwá [*Quoniam frequenter facta sunt proelia in regione Simon [...] et fratres eius dederunt seipsos periculo*] *BibRadz 1.Mach* 14/28 (8); *OrzRozm* T4; *BielKron* 73 (5); *GrzegRóżn* Ev (3); *KwiatKsiąż* C2 (3); *Luxuria cum omni aetati turpis tum senectuti foedissima est, Nieczifłość* gdy włzelkiey łetności nieprziltoyi tedy zwálzicza w łtárości.

Mącz 71d; *RejAp* 102 (2); *HistRzym* 128v; *RejPos* 59v (9); *BiałKat* b2v; *GrzegŚm* 8; Bo ponieważ to łowo/ y iednąko/ y prawdziwie/ ták Oycu iáko Synowi przydawáne bywa: [...] gdy też zásię tym łowem/ y Angioły/ y dufze ludzi pobożnych zową/ tedy trzebá thego przyłtrzegác/ áby Chrześcijanie rozmáitým wykládem tego łowá/ w iáki błád vwiedźieni niebyli. *KuczKat* 65 (4); *RejZwierc* B (4); *BielSpr* 38 (2); *BudBib* c (5); *BiałKaz* B2; *BudNT przedm* b8; *CzechRozm* 21 (6); *KarnNap* Ev; *ModrzBaz* 135v (2); *Oczko* 9; *SkarŻyw* 29; *CzechEp* 89 (6); *GórnRozm* F3; *OrzJan* 15; *WujNT ktv*; *SarnStat* 171 (6); *PowodPr* 7 (2).

»(a) zwłaszcza gdy« (58): *MiechGlab ktv*; *RejŁas w.* 75; racz zalie też miłósciwie przyimowac wlaskę a wopiekę swoię nas fieroty swoie: zwłálczá gdy nieieft nikt inłfy: zwierchnieyłfy nad nami *RejPs* 63 (5); *RejJóz* B5 (2); *RejKup* n5v (3); *BielKom* C6v (2); *GroicPorz* h2 (2); *KrowObr* 30v (2); *RejWiz* 189 (4); *RejZwierc* A5; mułieli przyiác ártykuły ktore ná nie włożono/ zwłálczáá gdy czuli Celárzá bliłko w Bámberku. *BielKron* 230 (8); *SienLek* 56; *RejPos* 59v (7); *RejZwierc* [207] (2); *WujJud* 45v (6); *SkarJedn* 212 (3); *SkarŻyw* 31 (3); *StryjKron* 637; *ArtKanc* Q9; *ActReg* 53; *SarnStat* 842; *GosłCast* 16.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (91): *BierEz* M4; *BielŻyw* 47; *RejPs* 97; *LibLeg* 11/132v (3); *RejKup* o6v; *HistAl* I2; *KromRozm III* M8; Zás łynowye tego káplaná yeden Hophnius á drugi Finees gdy byli bárzo zuchwáli y rołputni/ koždy im łayał/ złorzeczył/ y przeklinał *GliczKsiąż* F7; *Leop Ex* 36/3 (3); *RejZwierc* 9; *BibRadz 3.Reg* 18/39 (7); *OrzRozm* G2 (5); Egipowie gdy mu niechcieli płácić trybutu wstáwionego/ krol Ierolimłski iechał łwá mocá do Egiptu *BielKron* 178v (15); *GórnDworz* Bv (6); *RejPos* 34 (3); *BiałKat* 46 (2); poráził thym obyczáiem Hásdrubalá ludem przednieyłzym/ iego włyłtek lud gdy niemogł ták prędko obrozenia vczymć iáko on. *BielSpr* 40; *BudNT Luc* 7/42 (2); *ModrzBaz* 130v; *SkarJedn* 130 (7); *SkarŻyw* 86 (5); Z ktorey dzielności gdy go Hetmánowie y Rotmiłtrzowie zálecali/ był przyięt od Krolá w pirwłzá łáłkę. *StryjKron* 737 (6); *ArtKanc* Q8v; *GórnRozm* F4v; *KołakCath* Bv; *SkarKaz* 2b (2); *SkarKazSej* 681b (2); Sławná łpráwá záilfe záwłze męzá tego/ Połpolite gdy dobro ieft w łtáraniu iego. *SapEpit* A4v; *KlonWor* 8.

Połączenie: »gdy ... tedy« (8): *GlabGad* F6; *LibMal* 1545/ 103v (2); *BibRadz 1.Reg* 18/15; Quod cum omni- bus cofitendum est, tum nobis praecipue, K czemu gdy łie włyłtcy mułzá znác/ tedy też y my. *Mącz* 71c; *BudBib Ez* 18/18 (2); *CzechEp* 325.

a. *Zdanie podrzędne uzasadnia wniosek zawarty w zdaniu nadrzędnym przez ukazanie rezultatu [w tym: w postpozycji (60), w interpozycji (1)] (61)*: Wy łie go máło boicie/ gdy takie mowy broicie. *BierEz* G3 (3); mizerni zydownie mogli iawnie vznatz/ iłż był bog wierny/ gdy grzechy odpulfćzał. *OpecŻyw* 43v (6); *PatKaz III* 112; Ano to łnac niełpora robotá Gdy dziuráwe wonem płócie wrotá *RejRozpr* K3; *RejJóz* B2; *KrowObr* 15 (2); A pewnie gdy ták idzyełz s trwoźliwą połtáwá/ łście też ták mułi być/ łz z niecudná łpráwá. *RejWiz* 159; *BibRadz 1.Reg* 22/13; *OrzRozm* C2 (2); Bálábán [...] máiác zá to/ áby łie Skánderebeg bał gdy ták gory oliada/ vderzył nań *BielKron* 255v (6); *GrzegRóżn* B4; *Mącz* 266a; *RejAp* 122v; niechcze żadney opieki áni żadney pieczy mieć o tobie/ gdy powieda łz rołplotę płoty a rozwałę mury około niey. *RejPos* 61 (9); Nie może łye to ináčzey okázác/ iedno s tego dowodu: że Chryłtus ieft práwy Bóg: gdy práwy łędziá łwiátá ieft. *BiałKat* 178v (2); *RejZwierc* 10v; *BiałKaz* G4; *CzechRozm* 182 (2); *SkarJedn* 226; O Rzymłkim Biłkupie trzymał/ łłz ieft łędziá

wfzytkich ná świećie Bífkupow/ gdy fię w fwyh krzywdách do niego/ iáko do ftárszego wćiekał. *SkarŻyw* 93 (5); *StryjKron* A6 (2); toć muśiáło to boftwo nie być zátáione/ gdy ie wypátrowáli/ y gdy fię go rękómá dotykáli *CzechEp* 144 (6); *NiemObr* 97 (2); *PowodPr* 55; *SkarKazSej* 662b (2).

b. *Przy zdaniu nadrzędnym pytajnym wprowadza argument uwydatniający retoryczność pytania, uzasadniający postawę mówiącego; skoro, wobec tego że; cum (ergo) PolAnt, Vulg; et PolAnt; dum Modrz [w tym: w postpozycji (344), w antepozycji (90), w interpozycji (7)] (441) : PowUrb +; Czemu fię ze mnie násmiewálf/ Gdy też táki obyczáy małz. BierEz P3 (6); OpecŻyw 56 (8); PatKaz III 112 (4); GlabGad N4; WróbŻolt L6v; á kto ftobą wyrownác może gdyś ty wflytko ftworzył *RejPs* 131v (3); *RejJóz* C6 (3); *SeklKat* S4v; *RejKup* m8 (12); *KromRozm I* M2 (4); *MurzHist* M4 (3); Dla czegoż/ á ktorym fpofohem dał był żydom ftáry zakon/ gdy inego czekác myeli? *KromRozm II* i3v (3); *Diar* 29 (2); *DiarDop* 101; *BielKom* F2v (2); *GliczKsiqz* B7v (6); *LubPs* N3 (2); *KrowObr* B2v (6); Bo coć po wielkich miáfach gdy ná máley dofyć/ Albo gdy czałzá pełna/ przecz małz w cebrze nośić. *RejWiz* 18; Coż wolifz/ zoftác wołem/ gdy możelf być fwięty. *RejWiz* 194v (17); *OrzList* b3 (2); Bo gdy możelf Máyem być/ przecz fię Márcem czynifz *RejZwierz* 133 (8); *BibRadz Iudith* 8/10 (7); *OrzRozm I* (4); Pánie ázaż gdy ieden zgrzełzy álbo dwá/ wfzyfcy máią być karáni? *BielKron* 41 (11); *GrzegRóżn* Bv (3); *OrzQuin* V3v; *Prot* C2v (2); *RejAp* 6v (10); Gdy fwięći bładzili/ coż rzeką profstacy. *RejPos* 120v marg; A coż rozumiec możelf/ gdy to fpráwić ták raczył temu błotu á temu prochowi fwemu/ to ieft/ temu nędznemu człowiekowi fwemu/ dla docześnego żywotá iego/ iáko záfię też on tám muśiał fobie fpráwić á dziwnie vbogácíc [...] rozmáite páłace á przybythki fwoie. *RejPos* [292]v (36); iákóž Pan Bóg mówić mógl/ gdy ciála y vft niema? *BialKat* 11 (4); *GrzegŚm* 64; *KuczbKat* 275; Tákżeć też człowiek mądry [...] gdy fię rozmyfli iż pod tą fżpetną máłzkárá pod ftráchem nie máłz fię czego bać [...] á czemułz fię thego lękáć ma co obrázić nie może *RejZwierc* 166v (28); *WujJud* 239 (6); *BudBib Iudic* 11/26 (5); *BialKaz* Cv (4); *BudNT 1.Cor* 3/4 (2); Czemu Márya zá mąz fzlá gdy bes męžá vrodzić miála fyná? *CzechRozm* 164 marg (27); *ModrzBaz* 55 (3); *SkarJedn* 161 (4); *Oczko* 21; á co mi po práwie pierworodnym/ gdy iá teraz głodem vmieram? *SkarŻyw* 346; Czegołzmi zayrzeć máią/ gdy to nie moię ieft. *SkarŻyw* 567 (13); á co mnie y I. M. do tego: gdy to rzeczy pośpolitey nie fzkodzi *CzechEp* 61 (20); *NiemObr* 106 (6); *PudlFr* 9 (3); *GórnRozm* D3 (5); *GrabowSet* B4v (5); *OrzJan* 14 (3); *WyprPl* C2; á coż teraz/ gdy ták krotko y niedokońcá pilnie fię gotuię/ o tobie y o fobie rozumiec mam? *LatHar* 216; *WujNT 2.Cor* 1/17; *JanNKarOrz* F3v; *SiebRozmyśl* H4v; Gdy tedy teraz w krześciánftwá wielkiey częśći/ a tym więcey w Polfzce/ náyduie fię nowych fekt wielką rozliczność [...] Gdy záfię drudzy/ poľánce Bože káplany [...] prześláduią [...] Gdy nákoniec przekłéta fektá [...] Aryanow/ ná fáme^{go} fyná Božego dziedźictwo y Máieftat fię tárgnęła: iákož P. Bog tey pożyczány [...] látorošli wykorzenić nie ma *PowodPr* 30 (6); *SkarKaz* 348a (8); *CiekPotr* 80; czemuż iey ferdecznie miłowác/ y onę w cáłości zátrzymáwác/ y dla zdrowia iey wfzytkiego tráćić/ gdy tego ieft po trzebá/ nie maćie? *SkarKazSej* 667a (6); *SapEpit* A4v; Ale iákož nie ftękáć gdy co kogo boli? *PudlDydo* A3 (3).*

Połączenia: »(a, ale) coż gdy, (a, ale) coż potym gdy« (70 : 17): *BierEz* M2v; *RejRozpr* K2; Wfzyzczy widza wfzytkiem fmięlfzno/ iedno on íam nie baczy A czofz gdy tak rozmaicie/ pan Bog fwe karać raczy *RejJóz* C5v (3); *RejKup* B (2); Mowya to co fię im zda bez wftydu żadnego/ A coż gdy nikt

nye fłucha wfeteczeńftwá tego. *LubPs* O4v (3); Wiem dobrze otym/ iż Kryftulá Syná Bożego vfty wyznawácie/ ále cołz potym/ gdy fię go fprawámi wálzými przyćie. *KrowObr* 193; *RejWiz* 61 (7); *LeszczRzecz* A3v; *RejZwierz* A6 (2); *BibRadz Is* 48/1 (2); *RejAp* 18v (4); *RejPos* 3 (18); *HistLan* F2v (2); *RejZwierz* 63 (17); *BudBib* 1.Reg 23/3; *BudNT przedm* c5; *CzechRozm* 25v (4); *SkarŻyw* 165; *CzechEp* 10 (6); *CzechEp* **2v; *ArtKanc* P18v; Chętnym ieft; coź/ gdy z chęćią fię nie może Zrownác/ mdła moiá władza *GrabowSet* F4v (2); *KlonFlis* C.

»tedy gdy, tedy ... gdy« (1 : 1): Przecz że tedy gdi tego vmyfłu w dzyecyach młodych nyemálf/ myałby ktho one prozno vczyć *GliczKsiąż* I5v; Yákoź tedy to małżeńftwo ma być dobre/ gdy tám małżonek wyćey ná pyenyádze pyeczą ma niż ná żonę. *GliczKsiąż* Q.

»(a) zwłaszcza gdy« (7): *GlabGad* A2v; á czemułz to o Jezufie Chrifftufie [...] śmiełz twierdzić? á tymi fłowy Prorockimi te^{go} dowodzić? A zwálzćzá gdy te^{go} z piłmá pokázác nie możełz *CzechRozm* 58 (3); *ModrzBaz* 127; á czemu fię wyznác tey prawdy niegodzi: zwálzćzá gdy tego potrzebá przeciw kácerftwu ktore było ná on czás? *SkarJedn* 277 (2).

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (5) : A ten gdy iuz tak przyłzedł fzczeńcim ná me skrzydło A załz bych fię miał froyć iako profte byđło *RejJóz* L5; *RejWiz* 139; *ModrzBaz* 99v; zktych przyćicia gdy fię dziś welełá święći Aniołowie Boży/ á iáko ia fmutna mam być? *SkarŻyw* 126; *SkarKaz* 382b.

D. *Wprowadza zdanie przyzwolone: choć, mimo że; cum Vulg, PolAnt; ut PolAnt [w tym: w antepozycji (80), w postpozycji (48), w interpozycji (26)] (154)* : Xánt gdy długo ná nie pátrzał/ Nikaki im nie zrozumiał *BierEz* E3 (5); *OpecŻyw* 108; *PatKaz I* 16v; *PatKaz III* 134 (2); *FalZioł* IV 40c; *BielŻyw* 70 (2); *BielŻywGlab* n1b 10; *BierRozm* 18; *KlerWes* A; Liekarz obiecuye tżłowiekowi zdrowie gdy niema mocy *March*³ T8v; *WróbŻołt* 91/12; A gdy fię zátoczy ktory/ nie vpádnie *RejPs* 55v; *RejRozpr* D2v; *SeklWyzn* d2 (2); *RejJóz* Q4 (3); *SeklKat* V (4); *RejKup* f3 (3); *HistAl* H6v (2); *MurzNT* 76 (3); nyemálf gorłfego nád te/ ktorzy gdy ledwe obyecáđłá zákusili/ fáłfływe o łobie mnimánie w vmyenyu wzyęli. *GliczKsiąż* L6 (2); *LubPs* Nv (3); *SeklPieś* I5v; *KrowObr* 49 (2); Bo co Ofieł rozumie gdy nań fzárłat włożá/ Niechże mu iedno Figi s plewámi położá *RejWiz* 47v (4); *Leop Sap* 19/2 (4); *RejZwierz* 27; *BibRadz I* 5d marg (6); fiołtrę włáfná zá żonę wzyáł/ gdy fię thym każdy zakon brzydzi. *BielKron* 114 (6); *GrzegRóżn* E2v; fprołna rzecz iełth/ chceć mieć dáremną a proźną/ gdy iey kto nie záłłużył fławę *GórnDworz* I6v; *HistRzym* 107v; Byłći teź bogáty Iop/ á wźdy gdy go pokułzác raczył Pan w dziwnych frogołciach iego/ [...] gdy go ná to wiođłá żoná y ini przyiaciele iego/ áby złorzeczył Pánu fwemu: o nigdy fię nie dał wwieść pokułam fwiátá thego z mocney wiáry fwoiey *RejPos* 264v (3); *GrzegŚm* 51; *KuczbKat* 370; *RejZwierz* [238]; *WujJud* 197 (2); *BudBib* Ez 14/21 (4); *BudNT* m4 marg; *CzechRozm* 140v (2); *PaprPan* Hh3; *ModrzBaz* 81v [2 r.]; *SkarJedn* 270; Tego gdy miłuię czyłtá/ gdy fię go dotykam/ dziewicá iełtem: gdy go zá mężá mam/ przy pánieńftwie zołtáię. *SkarŻyw* 68 (3); *StryjKron* 308 (5); gdyłmy byli nieprzyacióły/ poiednáni iełtełmy Bogu przez śmierć fyná iego *CzechEp* 246 (2); *CzechEpPORz* **3; *ArtKanc* N9v; *ZawJeft* 15 (2); *GórnTroas* 75; *GrabowSet* Ov (2); Gdy chorego odbieży Doktor bez nádzieie/ On łam w zdrowiu niewátpi poki puls decb leie. *RybGęśli* B; A gdy ták wiele cudow czynił przed nimi/ nie vwierzyli weń *WujNT* *Ioann* 12/37 (5); *SkarKaz* 83b (5); *SkarKazSej* 687b.

Połączenia: »gdy ... jeszcze« (4); *OpecŻyw* 35; A gdy mię wyflucha wołaiące⁸⁰ kłobie/ iefzcie nie wierzę by wyfluchał głos moy. *Leop Iob* 9/16; *RejZwierz* 3; *BibRadz Ier* 11/15.

»gdy ... przedsię« (17): A gdy ná inffe przypadnie nieffczelcie ci przed fię będą trwac wnadziegi fwoiey/ á zawnzdy będą nályceni: chocia ynffy będą wielkiem głodem pracowac. *RejPs* 55v (2); *RejRozpr* F2; *RejJóz* H5; *GroicPorz* ov; *RejWiz* 121; *Leop Deut* 5/24; *BielKron* 139; *GrzegRóżn* C3v; *RejPos* 81 (2); Nie tak iáko dziś v wiela ich bywa/ ktorzi gdy helmu nigdy w żadney potrzebie ná głowie fwey niemieli/ przedsię go ná herbiech námálowawfzi nošic fię niewftydzá. *ModrzBaz* 119; *SkarŻyw* 567; *StryjKron* 220; *CzechEp* 192; *WysKaz* 35; Gdy Sędziego náganiá, przedsię iné fprawy fádzic ma [Sędziego choć rufzá, przećie inné fprawy fádzic ma *JanStat* 650]. *SarnStat* 796.

»gdy ... (a) wszak(o)že« (4): Ia będąc w fmuttku wielkim gdy mię przelladowano, biczowano y plwano, wfzakozem na to nieutyskował *WróbŻolt* E6v; *KrowObr* 156v; *BielKron* 265v; gdy iednákcie było ich [apostolów] obieranie: wfzakže iednemu dano ieft áby wyfłzym był nád drugimi. *SkarKaz* 606b.

»gdy ... wždy« (2): *BierEz* B2v; Ale fluzebnicy gdy pienádze wzęli [za milczenie]/ wždy zamilczetz niemogli tzo fie bylo ftalo *OpecŻywList* C2.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (7) : Tákciec ieft wfłowanie mądrofci/ ktorej fie pochodnia zápalona przyrownawa od ktorej gdy wiela pochodni biorá ogieñ/ nie mniej oná fwieći *HistAl* I4v; *Leop Esth* 9/10; *HistRzym* 116; *RejZwierz* 99v; *SkarŻyw* 68 (2); Zá ktorym gdy fie Sláchtá Kijowfka y Połocka przyczyniáá/ [...] Niechćiał tego Ifasław żadnym fpofohem ná próšbę ich vczynic *StryjKron* 180.

E. Wprowadza zdanie przeciwstawne formalnie podrzędne: a tymczasem, podczas gdy; cum *Mącz; ut PolAnt* [w tym: w postpozycji (103), w antepozycji (40), w interpozycji (12)] (155) : Gdy fie zá fwieyte mniemáią/W ciężkich grzechoch fami trwáią. *BierEz* L (5); *OpecŻyw* 95v (3); *OpecŻywList* C2v; *ForCnR* A4v; *PatKaz II* 25 (2); *PatKaz III* 147; *FalZioł* IV 14a (2); *RejPs* 38v; Bog gdy na iednim karze drugim nagradza *RejJóz* I4v *marg* (2); Potym boska moc záćmiłá Gryfy/ iż gdy mmimáli ná wyfokofc lećieć na niskofc ziemie sfępowáli. *HistAl* M5 (2); *KromRozm I* C2; *MurzHist* E4 (3); *MurzNT* 56 (2); *BielKom* B2; *GliczKsiąż* A4v (3); *LubPs* N2 (2); gdy mále złodzieyki wodzá albo wiefzłzá/ fami zá wiefłze złodzieie bywáią miani *GroicPorz* kk3; *RejWiz* 1v (5); *Leop Is* 28/15 (3); *RejZwierz* 120 (2); *BibRadz* 1.Cor 4/12 (2); *BielKron* 15 (8); cum in Affricam navigaturus esset [...] tę sławę pułzczał yákoby fie rzkomo do Rzymu chćiał wróćic gdy fie do Afriki pušćic miał. *Mącz* 394c (4); *SarnUzn* F4v; *RejAp* 59; *RejPos* 55; Gdy fpokoynego miedzy fię fádzáią/ Niefpokoynego ze drzwi wypycháią. Gdy fpokoynego zacni náwiedzáią/ Wożny z opráwcá warcholá fzukáią. *RejZwierz* 227v (5); *BielSpr* 44v; *BudBib Ez* 21/34 (2); *WierKróc* A3v; *BudNT Act* 3/13; *CzechRozm* 1v (6); Bo gdy mu się przed tem fczęšliwie w bitwách przećiw Turkom powodziło/ potym zá złamanie Przymierza karanie odniosł. *ModrzBaz* 21v (5); *SkarJedn* 205; ktory fám tylko zemná/ gdy oni dwa milczeli/ ták mowił *SkarŻyw* 566 (9); *StryjKron* 225 (2); *CzechEp* 38; *NiemObr* 95 (2); Ale gdy Borzuy liche pyełzki dłáził/ Ná cóš wiefłzego chytry Fiedur ważył. *KochSz* B; *ReszPrz* 106; *PudłFr* 5; *Phil* F3; *GrabowSet* N2 (3); *RybGęšli* B; Wfzytkim haeretykom ktorzy pišmo S. przyimuiá ták fię widzi/ že pišmá náfláduiá/ gdy fwych ráczey błędow náfláduiá *WujNT ktv* (5); Iáko młodych ludzi

vanae spes de aureis montibus decipiunt: gdy fie im y ołowiánych podobno niedośćanie ku wykupieniu siebie. *SarnStat* 1273 (6); *KmitaSpit* B3v; *PowodPr* 35 (2); *SkarKaz* 517b; *CiekPotr* 45; *GosłCast* 25; *SkarKazSej* 694b; *KlonWor* 1v; Pytałz przecz ták nadobny kwiáteczek/ ku wiośnie Gdy drugie kwiátki rolną/ z nowu niewyrośnie? *SzarcRyt* D2 (2).

Połączenia: »gdy ... ale« (4); Gdy mam pierze tákó śliczne/ Ná łobie bárwy rozliczne: Ale głos mam wielmi frobi *BierEz* N4v; *MiechGlab* *4v; *GliczKsiąż* F5; gdy ćierpiał iáko człek: ále wzbudził się od śmierci iáko Bog. *SkarŻyw* 357.

»gdy ... ali(ć), oto« (2 : 1): *BudBib Iob* 7/13; Gdy rzeczećie że pokoy: áli woynę maćie. *BielRozm* 10; Gdyfmy rozumieli/ że nie okrutnieyźszego Nie miály oczy widzieć nád śmierć prześlawného Hektorá/ oto wźrzą coś iefcze frozźszego. *GórnTroas* 53.

»gdy ... (a) jednak« (6): gdy mowi pímo o Oycu/ Sámemu mądremu Bogu cześć y chwałá przez Iezulá Kryšťulá/ á iednák tákó ani od chwały/ ani od mądrości nie wyláczón iefť Kryšťus *GrzegRóżn* D3 (2); *RejPos* 89v; *StryjKron* 572; *WujNT Iac* 3/4; gdy wymięniáią wźyťtkie pozyťki co było/ y co czálem nie było/ iednák tákó nigdziey dześięćiny nie naydzieľz *PowodPr* 23.

»gdy ... tedy« (8): *LibLeg* 7/8v; gdy ow w wielkim fťanie myľlác w łeb fie fľkrobye/ Tedy ten nie nie myľlác zawźdy wefoł łobie. *RejFig* Aa; *BielKron* 345v; *SarnUzn* Gv; *RejAp* 136 (2); A gdy fie ow ponury wierci/ do piwnice wcieka/ tedy ow wľpaniły iáko paw łobie chodzi *RejZwierc* 86v; *CzechRozm* 42v.

»gdy ... wszakże« (2): Abowiem gdy go tam wźyťscy na porząd/ wźelakiem wśilowaniem pociefzyc chciéli [...] On [...] wźakże iľz był iulfz na to wźyťtko odmowy wczynił/ niemiło mu to było *MurzHist* R2; *CzechRozm* 1v.

»gdy ... wtenczas« (1): Owa gdy bogacź w niewoli nápoły/ W ten czás wboľźszy roľpuľczá łokoły. *RejZwierc* 226v.

Spójnik „gdy” poprzedzony innymi składnikami wypowiedzenia (6) : *ModrzBaz* 53v; *SkarŻyw* 601; *StryjKron* 385; *NiemObr* 11; Czego gdy wczynić nie mogli/ on zoľobná káżdą fťrzaľę wymuiác/ łatwie wźyťtki poľamał. *Phil* B2.

Połączenie: »gdy ... wtenczas« (1): Bogacź fráľunki gdy [...] miewa/ Pomierny fťanik w ten czás záwźdy ľpiewa. *RejZwierc* 227.

**** Bez wystarczającego kontekstu (156)** : Natura non errante, gdy nye chyby natura *BartBydg* 96v; Cum cuncta bello arderent, Gdy ze wźład woyná náliegałá. *Mącz* 15b; Domu collapsa, gdy wpádnie dom. *Mącz* 94c (155).

2. Wprowadza zdanie podmiotowe; quod Mącz; ubi JanStat (289) : nie wádzi/ Gdy ludzi y Bogá zdrádzi. *BierEz* I2v; [*Lawendowa wódká*] omdlewania broni / Ale lepiey gdy iá w winie pije niżli tak łamę. *FalZioł* II 7c (20); Czo znamionuie gdy fie fñi o ogniu. *GlabGad* L6v; *WróbŻoľt* E2 (2); Iuź dobrze chwałá Bogu/ gdy was zdrowe widzę *RejJóz* B3v; *HistAl* H2v; *GliczKsiąż* M7 (2); W tych przyczynách y inne ľye ľľufzne zámykáią/ prze ktore pozwany fťanáć niemoże/ iáko iefťh wylanie wod/ gdy przebyć niemoże/ albo gdy koniá fťraći *GroicPorz* q3v (4); Doľyc iefť pocźciwemu gdy o łobie rádzi *RejWiz* 90v (3); *RejZwierc* A4 (5); Nie nie pomoże człowiekowi gdy przeľthawa z Bogiem. *BibRadz Iob* 34/9 (2); *KochSat* A4v; *KwiatKsiąż* Bv (5); Id erit signi me initium facere

quod non prosequar longius, Ten będzie znak mego przedzięznego czynienia gdy tey rzeczy daley nie poprowadzę *Mącz* 392a; *SienLek* 21v (5); Inadźby lepiej na każdy dzień tu podłożyć pod miecz głowę swoję za żywothá fwego/ niżli gdy ią przydzye podłożyć pod ten frogi miecz *RejAp* 162 (5); *GórnDworz* R6v; *RejPos* 149 (4); *BiałKat* 171; A żadna ich ina rzecz nie przywiodła k temu/ Ze tak ná wżem fłużyły pilnie oycu fwemu/ Iedno gdy fie o oney fkrzyni dowiedziály *HistLan* C2; *RejZwierc* 194v; *WujJudConf* 241 (2); *RejPosWstaw* [414]; *CzechRozm* 3v; *SkarŻyw* A3v (4); *MWilKHist* K2v; *NiemObr* 134; to wiem pewnie/ że nie iest frototá/ Gdy dawa iábłká/ ten/ co nie ma złotá *PudłFr* 15; *ArtKanc* N15; *GórnTroas* 42; *WujNT* 470; *SarnStat* 44 (4); *PowodPr* 68; *SkarKaz* 42b (4); *CzahTr* L4 (6); Lecz ftoi zá chorobę/ gdy kto zámiłuię *GosłCast* 51; *SkarKazSej* 676a.

Połączenia: »co(ż) ... gdy« (3): Co Grekom ku niemáley przedzkodzie było: gdy Cefarze rozni y świeccy pánowie Greccy y Lacińcy miedzy sobą byli *SkarJedn* 374; A cóż zá dziw gdy fię ludzkim kłamliwym vftom vwieść damy *SkarŻyw* 213; *CzechEp* 95.

»onoć ... gdy« (2): Y onoc nye było bez fprawy duchá S. gdy ná yedno krotkye kazánye Pyotrowo/ trzy/ ná drugye dwa tyłyące ludzi fye náwroćiło *KromRozm II* g4v; *RejPos* 135v.

»owo ... gdy« (3): Wim że owo bywa flotko: Gdy głową fwietego Iana Daż czalowacz za barana. *RejKup* k3; *KlonFlis* F; Azaż owo nie ciężka/ Gdyć vboftwo bierze Lotr y ośzuft *KlonWor* 74.

»to(ć) ... gdy, gdy ... to« (160 : 11): Thefch tho yefth wyelky pozythek kończyelny, gdy Byfkwpy fzą krolom zaśluzony a wradze fzyedzą. *MetrKor* 31/620v; *PatKaz I* 8v; *PatKaz II* 31v; *FalZioł V* 31v (2); *BielŻyw* 3; Gdy fie o wodzie fni to iest znamie flegmy w ćiele panuiącey *GlabGad* L6 (4); *BierRozm* 11; *WróbŻołt* Q3; *RejPs* 51v (5); *RejRozpr* C3 (4); Też to dzys za zart v kudzy [lege: ludzi] Gdy kto Czo na kim wyludzy *RejJóz* E7 (5); *RejKup* g6 (4); *MurzHist* K4 (2); *Diar* 85; *BielKom* D2 (3); *GliczKsiąż* C7 (2); *LubPs* bb4v marg; lámemu to złoczyńcy bywa zdrowiey/ gdy przes to cześne karanie/ wiecznego vchodźi. *GroicPorz* d (7); *KrowObr* 19; *RejWiz* 5v (10); Lecz to mnieyfa gdy fie kt o/ fwymi przodki fzyrzy/ Nalepfa to gdy fie kto fwą cnotą opierzy. *RejZwierc* 85v (6); *BibRadz* *3v (5); *BielKron* 79v (5); *KwiatKsiąż* L3 (2); *Prot* B4v; *SarnUzn* H4 (2); Swiniam to ośobliwie od zarazy pomaga/ gdy im mięfá końkięgo náwárzyfz *SienLek* 192 (7); *RejAp* 8v (4); *GórnDworz* Q2 (4); Bo záłořnac to iest rzecz/ gdy miły á wdzyęcny ociec ábo mátká vmrze á zeydzye s fwiátá tego ośirociálym dzyatkom fwoim. *RejPos* Ooo2 (14); *GrzegŚm* 4 (2); Nadobny pořag tho y bialey głowie/ Gdy ćicha w fprawách/ ćicha y w rozmowie. *RejZwierc* 215v (7); *BielSpr* 31v (2); *MycPrz* II B4v; *CzechRozm* 47v (4); *ModrzBaz* 82v (2); *SkarJedn* 31 (4); *SkarŻyw* 140; *CzechEp* 163 (3); Izaż tho nie iáwne obładzenie/ gdy oto wymyřly ludzkie wiářą názywáią *NiemObr* 131 (12); *KochFr* 126; Bo to Márłowy vpominek práwy/ Gdy kto przynieřie iáki koncérz krwáwy: Albo teź fźáblę ofřrą iáko brzytwę: Albo gdy powieć/ kto/ iáko zwiódl bitwę. *PudłFr* 14 (2); *GórnRozm* A3v (2); *GostGosp* 12 (2); *Phil* B2 (2); *GórnTroas* 63; *KochFrag* 42; *WyprPl* B; *SiebRozmyřl* G; *PowodPr* 12 (5); *SkarKaz* 41b (2); *GosłCast* 27 (2); *PaxLiz* C3; *SkarKazSej* 671b (2).

a. W zdaniu głównym zapowiednik „co” lub „nic” z przydawką w stopniu wyższym: niź (15) :

»co ... gdy« (9): *RejJóz* G3v; Bo co iest pięknieyřzego gdy żoná poczćiwa/ Cnotliwemu mężowi zawźdy wierna bywa. *RejWiz* 42v; což może być kiedy fmiętnieyřzego/ Jedno gdy kto obráżon/ na ćći fťanu fwego. *RejZwierc* 44v; *KwiatKsiąż* B4v; *RejPos* 326v; *RejZwierc* 214v (3); Bo á co (dla Bogá

profzę) człowiekowi od człowieka okrutniejszego się zstać może/ iedno gdy rzeczy iego odeymuie/ w niewolę iy bierze *ModrzBaz* 127.

»nie ... gdy« (6): *FalZioł* V 35v; niemalf nie szpatniejszy gdy sie łłowa z wczynkiem nie zgadzaią *BielŻywGlab nlb* 14; *RejPs* 183; człowiekowi [...] nie piękniey nie przystoi/ iedno gdy falfz á omylnosc nie bywa znaleziona w wciech iego. *RejPos* 251 v; *ModrzBaz* 96; *SkarKaz* 8b.

3. *Wprowadza zdanie dopełnieniowe oraz przydawkowe dopełniające* (330) : *FalZioł* V 30v; Pierwz [święto] zową Kniran to iest, offiary wielkonoczney, na pamiatkę gdy Abraham [...] chciál offiarowác y zabić fina łwego Iśaaka *MiechGlab* 21; *RejPs* 64; *RejRozpr* Dv; I pomnicie gdym wam mowił będzie wam zal tego *RejJóz* O7v (2); Movi ze wydzial gdi zona thego tho wilyaga vkradzyoną myśłá y konew Czenowa do kropki kladła *LibMal* 1547/128; sliśchal gdi Jan drvmlik Michala szewcza pithal czobi trzymal o Chrifstufzye *LibMal* 1554/189v (11); *RejKup* q4; *ZapWar* 1550 nr 2674; *KromRozm II* o4; *LubPs* C4; *GroicPorz* 13v; *RejWiz* 153; *RejFig* Cc8; *RejZwierz* 109v (2); przypatrzałem się gdy były wytargane łkrzydła iey *BibRadz Dan* 7/4 (3); wezwał też k łobie Heliałz wżego ludu áby pilnie patrzyli/ gdy wczysciwłzy mieyfce/ wzył dwánafeie kámieni według dwunafcie narodow Izraelfkich *BielKron* 84v; Woyciech Galfzołł Woiewoda łPołocki/ máiac onich łprawe gdy zagony łrupuáciłi/ połłal łpiegá do ich woyłká w nocy *BielKron* 429 (6); *KwiatKsiąż* F; Obiurgari moleste ferunt, Zá złe przimuyá/ gdy bywáyá káráni *Mqcz* 229c (5); Sćierpiał Zydow Pan Kryłstus/ Gdy mu mowili: *Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu. Ale onego im nieścierpiał: Demonium habes.* *OrzQuin* D3; *Prot* D; *RejAp* 56 (2); Pámiełalf narodzye moy gdym ia tobie wywodzil wody s łuchych łkał ku potrzebam twoim. *RejPos* 172 (5); *RejZwierz* 151 (5); *BudBib* 4.*Esdr* 11/25 (3); *HistHel* D3v; *MycPrz* I C3; Mułic sie pohámowác zuchwaleć nie báltzny/ Batzac gdy iuz wylłepny nie wydzie bes kaźni. *WierKróc* B2v; *BudNT Iac* 1/2 (2); *CzechRozm* 105v; *PaprPan* Bv; *ModrzBaz* 62v (4); *SkarJedn* A5 (4); Czym łye mlody człowiek lepszy? gdy łtrzeze łłów twoich *KochPs* 179; *SkarŻyw* 252 (3); *ReszPrz* 34; Czulem (będac dáleko) gdy łfogi trzałk w domu/ Burzliwa łmierć broiła/ nápełniáiac gromu. Czulem gdy w márná trunnę poprzatnęła cíáło/ [...] Czulem/ że iuz ná łtronie kołę oćierála *WisznTr* 10 (3); *ZapKoscier* 1535/59v; *BielSjem* 21 (3); Ach niełtetyłz/ widzialem gdyś go oplápiála [!]/ Ach/ by nie wlytd powiedzieć/ widzialem gdyś dáła. *PudłFr* 32 (4); *GórnRozm* F2v; *PaprUp* E3; *ZawJeft* 29; *GórnTroas* 19; *GrabowSet* F3v; *LatHar* 709; *RybGęśli* C4; Y przyłłapił ieden z Doktorow co łlyłzał gdy się gadáli *WujNT Mar* 12/28 (2); *PowodPr* 29 (2); Y w zakonie miano zá przekłęłwa/ gdy kogo bez plákánia grzebiono. *SkarKaz* 385b (2); *PaxLiz* E3v; *KlonWor* 74.

Połączenia: »ono ... gdy« (1): á coź rzeká ná ono gdy Bog obiecuiác Abrahámowi ziemię Kánáneylká/ [...] nie dáł y náłtopie nogi *CzechRozm* 132.

»to ... gdy« (195): Bo złi w tym kochánie máia/ Gdy złe zá dobre wracáia. *BierEz* K4v; *ForCnR* A3; *PatKaz II* 36v; *PatKaz III* 88v (2); *FalZioł* V 32v (4); *LibLeg* 10/120v (2); Abowiem y máły wroblik ráduie sie themu gdy naydzie łobie przyjemne miełce pokoiowi łwemu *RejPs* 125; *RejJóz* A3v (3); *LibMal* 1547/126v (5); *SeklKat* C (5); *RejKup* g8 (3); *MurzHist* A4v (2); *Diar* 91; Włzak to dobrze wlyłcy wiemy/ Iż rychłó s łwiátá poydzyemy/ A to iedno w zyłku mamy/ Gdy tu dobry był vznamy. *BielKom* F8v (2); *GliczKsiąż* C2 (4); *LubPs* I (2); *GroicPorz* A3v (4); *RejWiz* I6v (3); *Leop Job* 19/3; *RejZwierz* 18v (4); *BibRadz* I 8a (3); *OrzRozm* 13v; Był przeciwiem vltáwam Grzegorzá s.

ták iż z gniewem tego vżywał gdy kto iego cnothwe á miłościwe vczynki wšpominał *BielKron* 164 (2); *KwiatKsiąż* N3; Bá yákobych ná to pátrzáła gdy zádłużywšy fie/ wymknie fie z tąd *Mącz* 494b; *OrzQuin* H2 (2); Potym znác przyaciela gdyć nie pochlebuie *Prot* Av; *SarnUzn* B8v; *SienLek* 26v (2); *RejAp* 68; *GórnDworz* M4v (2); *RejPos* 59v (10); *RejPosWiecz*³ 98v; *BielSat* N3; *HistLan* B3v; Dwá fie zwádziwšy zá rofkofz to máia/ Gdy miáltá palá zamki przewrácia. *RejZwierc* 228 (8); Piŕze ieden Węgrzyn: iż był przytym gdy ieden Turczyn iezdny/ konia pušcił w Zboŕe ná polu *BielSpr* 54 (3); Przeto gánić niepotrzebá/ ze miéła w poŕty nie vżywáia/ iáko y tego chwálić fie niegodzi/ gdy fie inemi pokármy názyt zákłádáia. *WujJud* 190 (2); *RejPosWstaw* [21²]; *BudBib* I 246d marg; *MycPrz* I A4v; tedy fie z drugimi z tego wefelił/ gdy od inšzych bity był. *CzechRozm* 236 (23); *ModrzBaz* 24 (4); *SkarJedn* 346; W śmiéch to łobie obracáli/ Gdy ŕmutni Bogá wzywáli *KochPs* 19 (2); *SkarŹyw* 80 (8); Czým by to tedy ział X. K. z niego/ á ná nas to włóżył/ nie ma: procz tego/ gdy to z ŕtrony iego mowi [...] iż Papięŕ przyznawa zwierzchność ŕwiecká Cefárowi *CzechEp* [382] (8); *CzechEpPorz* *3v; *NiemObr* 110 (13); *ReszHoz* 120 (2); *WerKaz* 296; *ZapKościer* 1585/60; *KochPieš* 23; *PudlFr* 4 (2); *ArtKanc* K2 (3); *GórnRozm* I2 (2); *ActReg* 102; *GostGosp* 20 (2); *Phil* B3 (2); *GórnTroas* 33; *KořakSzczęš* A3; Wielká tedy ŕlepotá iefł/ gánić to/ y báłwochwálŕtwem názywác/ gdy cześć wyrządza my rzeczom ábo mieyřcom pewnym *WujNT* 424 (4); *JanNKarGórn* H; *SiebRozmyš* K4v; *PowodPr* 49 (2); *SkarKaz* 80a (9); Albo tym mařz podŕwignác nędŕe iego? gdy co Weźmieřz od niego? S. Ták iefł, tym go mogę dŕwignác *CiekPotr* 26; *SkarKazSej* 668a (4).

»stád ... gdy« (28): *LibLeg* 7/31 v; *GroicPorz* 14; S tąd ci ŕye mnoŕá burzki y rozruchy: ná koniec y vpadki Praw y řwobod/ gdy řprawiedliwego řzáfunku *honorum atq^{ue} praemiorum* miedzy ludŕmi [...] niemařz *OrzRozm* O3v; řtád tę śmiałość wzięł/ gdy fie dowiedzyał iż mu Thurcy ciągná ná pomoc *BielKron* 235v; *RejAp* 30; *GórnDworz* N6; *RejPos* 310v; iefzczę fie z tąd ná řercu ráduie/ gdy kogo dobroćia řwá y ćierpliwoćia prawdŕiwá zwycięŕy y pohořduie. *CzechRozm* 243v (5); *ModrzBaz* 25v (2); *CzechEp* 29 (4) *NiemObr* 164 (3); *KochFr* 107; *GostGospGroch kt*; Sthądŕeć więć przychodzi rozerwánie ludzkich vmyřłow/ gdy poŕzytek z vcźciwoćia walkę wiedzie *Phil* H4 (3); *SarnStat* 558 (2).

4. Wprowadza zdanie przydawkowe z wyłáczeniem przydawkowo-dopełniających (526) : gołębicy oddála: Dodzieyřtwo w řwey przygodzie/ Gdy tonęła w oney wodzie. *BierEz* L; Ięzyku poy chwálebny boy/ wálkę krořa motznęgo / gdy przez drzewo řmiertz zwycięŕyl zbawiciel řwiata tego *OpecŹyw* 161 (2); *ForCnR* Ev; Dawid oplákawał wyřtepek řwoi gdy był wziął ŕonę Vryařzowi *RejPs* 76; *RejJóz* L2; *MurzNT* 3v; *MurzNTSekl* A4; ktorych przykłádów ácz bych chcyał poruřřyc/ ná tem myeyřcu zányechác muřřę/ bo ná inřym mam wořá/ gdy o mařzeńřtwya piřác będę *GliczKsiąż* B7 (3); Wyřławyenyę wybáwienia gdy Pan wiodł řydy przez morze cŕyrwone y przez řordan. *LubPs* P3v marg (3); *GroicPorz* dd4v (2); *RejWiz* 6v (4); *UstPraw* C4; *RejZwierz* 3v; Zal iego o krzywdę Boŕá/ y widzenie gdy mu fie Pan vkazał. *BibRadz* 3.Reg 19 arg; *BielKron* 126 (2); *GrzegRóżn* B4; *KwiatKsiąż* O2; Sacrificium Ambarvale, Obrędy niektore były/ nařzym krziŕownikom podobne gdy po pólu s chraŕgwiámi fie włoczác řpiewáya *Mącz* 7c; *SienLek* 4; *RejPos* [226]; *RejPosWiecz*³ 99v; *BiałKat* 56; *KuczbKat* 55; *RejZwierc* 126 (2); Aby im teŕŕ rzeki nie ćieŕŕskie były [...] ku przepráwowániu/ [...] po pracey iákiey gdy fie w polu ćwiczyli řzermowác albo ná koniech gonić we zbroi/ řzli pięřy y iezdni

do rzeki Tybru vczyli fie pływać *BielSpr* 5; *WujJud* 36v; *BudBib* 4.Reg 12/9; *BudNT przedm* a3v; Pan Bog [...] wlpomniął ná święty przelży żywot iego/ gdy fluzył kościołowi/ gdy opátrował wdowy/ gdy sierotom vflugował/ y vbogie hoynie karmił *SkarŻyw* 172 (4); *CzechEp* 72; *ArtKanc* Q8v (2); *LatHar* 170 *marg*; *WujNT* 332; Podobni zaślepionym Zydrom/ gdy vrádzili Chryftuá zgładzić *PowodPr* 40 (3); synowie Aaronowi [...] vkázowali [...] cud oycá fwego Aaroná/ gdy lalká iego zákwitnęła *SkarKaz* 417b (2); *SkarKazSej* 698a.

Połączenia: »on ... gdy« (17): *PatKaz* I 7v; zda mi fie że będę chodzil iákoby wonem zgromádeniu gdy fie nádzien fwięthy wrádofci fchadzaią. *RejPs* 63v; *RejWiz* 68; *BibRadz* I 138c; *RejPos* 31 (4); *BudBib Ps* 4/7; *CzechRozm* 238; Ztąd przeto osłem Kumánikim onego zową/ gdy się kto głupi zá mądrego popifuie. *ModrzBaz* 135 (2); oney tylo sławy prágniemy/ ktorey ná dzień ładny słudzy Boży doftapia/ przed Bogiem y Anioły iego: oney fię tylo niesławy boymy/ gdy świat wżyciek/ złości y grzechy náfze natáiemneyfze widzieć będzie. *SkarŻyw* 185; *CzechEp* 64; *NiemObr* 16; *SiebRozmyśl* [A4]; W bitwie oney gdy zá náfzych wiekow Turki ná morzu poráżono/ żadnego heretyká rotmiŃtrzá ani wodzá nie było. *SkarKazSej* 685b.

»ow ... gdy« (3): *GórnDworz* Ov; A niema być ćierpian ow obyczay/ gdy Pánienki w tańcu przykro obrácią [*mos ille puellas in gyros circumagendi*] *ModrzBaz* 36v (2).

»taki ... gdy« (5): Bo fie każdy cznotliwy nad takim młcić chroni Gdy kto leży porázon a iż fie nie broní *RejJóz* L5 (2); *RejZwierc* 115; *NiemObr* 135; niezawiefzuią krzywdy tákiéy, gdy kto *lub praetextu* niedofzcia gránic, drugiemu tákié pole odéymuie. *SarnStat* 474.

»ten ... gdy« (23): *Incuba/ Tho* ieft tha niemocz gdi człowiek przez fen widzi ífby ípał z białą głową *FalZioł* I 98a (3); *LubPs* S5; *RejWiz* 21v; WyiáwŃszy z they przyczyny/ gdy Pan żonę albo dzyewkę zgwałciłby kmiećiowi *UstPraw* Fv; *RejAp* 134v; A iáko temu przyftoi lutnię wziąć w rękę/ gdy o to ieft proŃzony: ták zá owemu bárzo nieprzyftoi/ ktory przyŃzedŃszy gdzie miedzy ludzie [...] hnet wŃzytko pokaże co vmie *GórnDworz* Kv; *RejPos* 347 (2); záŃlugi niewinności fwey y dofyćvczynienia niewinnego ciála fwego niefrácił: thym obyćzaiem [!] gdy męką grzechy náfze zgładzil *BialKat* 173v (7); *HistLan* F4v; *CzechEp* 169; Acz fię temu błędowi wydziwowác nie mogę/ gdy fię ludzie ládá cze⁸⁰ ważą mowić y piác. *NiemObr* 162; *ReszPrz* 67; *ZapKóŃcier* 1588/82v; Tákn winen [!]/ gdy kogo wiedząc niewybáwi/ Iák ow/ co włáfną ręką gárdlá go pozbáwi. *GosłCast* 70.

»gdy to« (1): Widziałem ízatana/ gdyto on iáko łfkawica znieba ípádł [*Videbam Satanam sicut fulgur de caelo cadentem*] *MurzNT Luc* 10/18.

a. Rozwija określenie czasu w zdania nadrzędny (251) :

α. Określenie czasu jest okolicznikiem czasu (157) : *OpecŻywSandR* C; przyczynę tego na ínfzy czas fchowamy gdy o rodzeniu człowieczym będzie piáno. *GlabGad* O (2); *GliczKsiąż* O2v; *BibRadz Lev* 23/8; *BielKron* 464; *SienLek* 191; będzie wielkie zácmienie Słońcá/ roku gdy będą piác od Národzenia Pánikiego 1567. *LeovPrzep* D2v; *RejAp* 165v; Y ítało fie iednego dnia gdy go oná pánná náwiedzála/ on młodzieniec rzekł k niey *HistRzym* 4v (3); *RejPos* 153; *BudBib* 2.Mach 14/38; *SkarŻyw* 202 (3); *CzechEp* 245; *NiemObr* 22; á po iednym dniu gdy powiewał wiátr południowy/ wtorego dnia przyplnęliśmy do Puteolow *WujNT Act* 28/13 (3); *SarnStat* 784; *SkarKaz* 609b.

Połączenia: »on ... gdy« (57): *OpecŻyw* 93v; *BielŻyw* 71; *BierRozm* 25; Tam Więc taki fie vraduie onego czału gdy rzecze pan Iefus, podzcie bogoślawieni *WróbŻółt* R3v(3); *KromRozm III* P7; *LubPs* V4v; *Leop Lev* 25/27 (4); *BibRadz Ios* 6/10 (6); *BielKron* 464; *SienLek* 112; á tak iuż będzie ząwždy áż do onego czału gdy Pan przydzie mścić fie tey nieznośney krzywdy fwoiey. *RejAp* 94v; *RejPos* 22 (8); mowił do Iehowy słowá pieśni tey w on dzień gdy [*in die qua*] go wybáwił Iehowá z garści wfzech nieprzyiaciół *BudBib Ps* 17/1 (7); *CzechRozm* 141v (2); *SkarŻyw* 324; *ZapKościer* 1582/27; *CzechEp* *2 (2); *NiemObr* 43; *Paprup* A3v; *ActReg* 169; *GrochKal* 15; ćierpieć raczył ná krzyżu/ á zwálzczá w onę godzinę gdy dużá twoiá [...] z błogoślawionego ciála twego wyłzá *LatHar* 280 (2); *WujNT Matth* 26/29 (5); *SarnStat* 779; *SkarKaz* 278a (3).

»ten ... gdy« (95): Byłmy byli w ty dnij/ gdy bylij nálfy oyttzowie niebylibyłmy ijm towarzyśmi w prze- laniu krwi proroztkié. *OpecŻyw* 76v (3); *PatKaz III* 99v (2); *FalZioł* V 37 (2); *ZapWar* 1536 nr 2489 (2); *WróbŻółt* ee6; *LibLeg* 11/97; Item Opony ftuká oderznall v koleibky pana Margrabiney theyze Noczi gdi thu Je^{go} m^{ioscz} prufz yadacz bill przyachal *LibMal* 1550/153 (8); *RejKup* 15; *KromRozm I* Mv; A w ten dzyeń gdy fie frogá śmierć ták miedzy nie ząwinie/ Každy z nich z myflámi fwemi nie wiedzyeć kędy zginie. *LubPs* ff2; *SeklPieś* 6v; A tudziełz theyze chwile gdy vmárlá [*In ipso rnomento mortis eius*]/ rzekli do niey *Leop* 1.Reg 4/20 (4); Ewilmerodách Krol Bábilońki tegoż roku gdy począł Krolowác [*in anno regnandi eius*] wyzwolił z więzienia Ioáchiná Krolá Iudfkiego. *BibRadz* 4.Reg 25/27 (9); tey godziny gdy vmárl zgorzał páłac Papiełki *BielKron* 187 (16); *KwiatKsiąż* D3v (2); Eo tempore quo corpus addictum atque operatum Reipubl. esset, Tego czału gdy ná posługách Rzeczypośpolitey był. *Mącz* 264c (2); *LeovPrzep* H3v; *RejAp* 23v (2); *GórnDworz* Q7v; *HistRzym* 82; to co Pan vczynić raczył nádemną/ tedy vczynił zá czałow thych gdy iuż vmyłlił odiać vpadek od ludu fwoiego. *RejPos* 296 (3); *BudBib* 3.Esdr 4/43 (2); *BudNT Luc* 12/1 (2); *CzechRozm* 24 (4); DOpir Polfká ożyłá thu zá czału tego/ Gdy doftáłá zá Krolá Zygmuntá zacnego. *Paprup* Ee2v; *SkarJedn* 132 (3); *SkarŻyw* 90 (6); *StrykKron* 547 (3); *NiemObr* 164; *ArtKanc* H14v (2); *ActReg* 13; *GostGosp* 104; *WujNT Luc* 17/29; *SarnStat* 5 (4); *CzahTr* H2v.

β. *Określenie czasu jest dopełnieniem lub podmiotem* (94) : Ale przyłła godzina ij iuż ielt/ gdy wierni modlce będą chwalitz boga oytta w duchu ij w práwdzie *OpecŻyw* 50 (4); *RejPs* 51v; *LibMal* 1543/76v; *RejFóz* P7v; O nieczelna chwyla byla Gdy mię matka vrodzyla. *RejKup* g2 (2); *RejWiz* 66 (2); A gdy było ráno/ gdy mieli Zwyczaj offiary offiarowác/ álic wody przyplýnęły po drodze Edomfkiey *Leop* 4.Reg 3/20; *BibRadz* I 1b marg (4); czekał czału gdy fie woýlko Tureckie z fwego mieyćá poruły *BielKron* 248 (8); *Mącz* 4c (2); *RejAp* AA6; *GórnDworz* H5v; *HistRzym* 19 (2); *RejPos* 138 (3); *GrzegŚm* 15; *RejZwierc* 263v; *BudBib* Is 9/1; *BudNT Ioann* 5/25 (2); *ModrzBaz* 80v (2); *SkarŻyw* 317; Intromiśia ma fię ftać pres woźnego powiatu tamtego od początku Roku Bożego, gdy pisać będą 1581. *ZapKościer* 1580/13v; *NiemObr* 80; *KochPieś* 16; *ArtKanc* S7v; O dniu fzcześliwy y błogoślawiony/ Gdy tá nowiná ząbrzmi ná wfze ftrony. *GrochKal* 28 (2); *GrabowSet* M3v; *WujNT Matth* 9/15 (10); *SiebRozmyśl* B; *KmitaSpit* C4v; *PowodPr* 49; *SkarKaz* 243a; *KlonFlis* G2; Vpátrzył nań pogodę/ gdy fię modlił Oycu. *KlonWor* 27.

Połączenia: »on ... gdy« (42): Y gdzie on dzień gdym cie na lonie tzaluiątz piaftowala *OpecŻyw* 147v; *BielŻyw* 30; WSpominaymy łobie zálubliwie czały ony gdyłmy fiadáli nád rzekámi

Babilońskiem *RejPs* 204; *BibRadz Iob* 29/2; *RejAp* 164v; *RejPos* 0005v; *RejZwierc* 225; *ModrzBaz* 136v; *SkarJedn* 80; *StryjKron* 16; *KlonŻal* A4; *SkarKaz* 205b.

»takowy ... gdy« (4): przydą dnij na wás takoweé/ gdy rzeką. Blogoflawioné tzo nierodzily *OpecŻyw* 136v.

»ten ... gdy« (15): *OpecŻyw* 50; *WróbŻołt* 61/2 (3); *Leop 2.Tim* 4/3; *KwiatKsiąż* F2; Erit ubi te ulciscar si vivo, Przyidzie ten czas gdy lie nád tobą pomłzczę. *Mącz* 429a (3); *RejPos* 132 (2); *CzechRozm* 184v; *SkarJedn* 227; *SkarŻyw* 120; *ReszPrz* 68; *BielSjem* 32.

b. *Wyszczególnia treść wymienionego w zdaniu nadrzędnym tekstu (20)* : *WróbŻołt* V7 (2); BARzo podobna iest modlitwá w tym Pfalmie ku pirwżey gdy też był Dawid fwięty w drugim niebefpyeczeństwye. *LubPs* O2v (2); o tym iest zmianká w. 4. Mo. w. 11 v. 1. Gdy Bog pułcił ogień kthory popalił nie máłą część obozu. *BibRadz I* 106b *marg*; *BielKron* 217; Wrócánie pełnym Ludziem więcey flūży/ niżli łzczupłym: á iáko ma być/iuz naprzod małz/ gdy leczyć pierśi y ielzcze potym więcey będzie. *SienLek* 38; *WujJud* 161; Małz też ono w Ewánieliey Chrístułowey nie ládá przykład tego/ gdy ono towarzyszył towarzyszá duśi o dług *CzechRozm* 245v (5); *NiemObr* 101; *WysKaz* 28; *SarnStat* 1262; Częgo potwierdził Pan oną przypowieściá/ gdy ten zły naród/ náiwży winnicę w Bogá/ pożytku mu záprzał *PowodPr* 30; *SkarKaz* 80a (2); Byłá figurá tego w dawnym Teftámenie Gdy Jozefá przedano *KlonWor* 29.

c. *Zdanie podrzędne jest tekstem wprowadzającym mowę niezależną lub zreferowanie treści (63)* : *PatKaz III* 126 (2); DAWna á pośpolita iest przipowieć miedzi ludzmi, Gdy mówią. Thak trzymaymy iako názy przodkowie trzymali *BielŻywGlab nlb* 8; *SeklKat* Z3v; *KromRozm II* f2v; *GliczKsiąż* A3 (3); Pośluchaycie flow Duchá S. Gdy powiáda/ iecháli drogá *KrowObr* 83v; Krol zá ich wřtháwicznymi fkárgámi gdy mowili/ iż więceiefmy wzięli niż przywieźli/ dopuścił im zafię odebrać nam ták wiele. *BielKron* 453v; *GrzegRóżn* [K4v]; *RejAp* 25v (2); co lie to w tym słowku wřzytko zámyka/ gdy do niego wołamy/ áby ná nas przyšlo [...] fwięte kroleństwo iego. *RejPos* 134; *BialKat* 143v (2); *WujJudConf* 220v; *BialKaz* B4 (4); *CzechRozm* 40 (10); *ModrzBaz* 87; *SkarJedn* 35 (2); fluchał iednák rády Ietrá swiekrá fwego/ gdy mu porádził/ áby na łády záfadził ine ludzie mądre *SkarŻyw* 484 (2); *StryjKron* 71; drugi raz mu to odeymuie/ ná Bogá oycá to kładác/ wedle Moizelzá gdy rzekł/ iż ná początku łtworzył Bog [...] niebo y ziemię *CzechEp* 182; tedy to káždy poznác może z tych flow Auguřtinowych/ gdy ták piłze. Bog náłz dořkonály iest *CzechEp* 254 (18); *Phil* E3; *LatHar* 731; *PowodPr* 5 (3); *SkarKaz* 39b (2); *SkarKazSej* 669b.

d. *W porównaniach, zdanie podrzędne rozwija treść drugiego członu porównania (69)* : *RejPs* 31v (4); tak to fluchanie poziteczne tim ktorzi nierozumieią/ iako y wroblom gdi na kořciele fwierkaiá. *SeklKat* Y3v; *RejKup* q7v; *HistAl* F7; *BielKom* C; A iák Słońce gdy wřchodzi w iařności swoiey wdzięcznie/ Ták lie im day roziáśnić tu y ná wieki wiecznie. *LubPs* hh2 (4); Dáley fletniczki piłzczá á puzany bęczá/ Pomorty iáko chlōpi gdy lie fwárzá ięczá. *RejWiz* 25v; Iestechmy by Ogárzy gdy ná źwirz wpráwiáią *RejWiz* 65 (15); on lie rozbiezał po gorách/ iákoby owce gdy páłterzá niemáłz [*quasi oves non habentes pastorem*] *Leop 3.Reg* 22/17 (6); *RejFig* Bbv; *BibRadz I* 416b *marg* (3); *BielKron* 32v (3); *Mącz* 170b (2); *GórnDworz* Hh; bárzoć iákoś przykrá fwięta prawdá iego/ że przed nią zátulałz/ iáko wáż gdy go záklináią/ márne wřzy fwoie. *RejPos* 314v (2); *RejZwierc* 215 (2); *BudBib Ex* 24/10 (4);

CzechRozm 69; *SkarŻyw* 113 (3); *StryjKron* 608; *ArtKanc* P18v; *GrochKal* 25; Ich vbior/ z gwiazd blyżczących/ Ze rowne łąkom / gdy kwiāt zdo bi one *GrabowSet* E2v; *KołakCath* B2; *WujNT* 556 (2); *SkarKaz* 611a; on iāk w cērkiel zwity Wąż/ gdy fwym lkokiem łtrzēla żądłem iādowity *GołCast* 60 (4); *KlonFlis* E4 (2); Tam zaś by Tygris/gdy łwe baczy dźcieci Miedzy myśliwcy/ [...] Wpada w pośrodek *SzarzRyt* Cv.

5. *Wprowadza zdanie rozwijające: i wtedy, kiedy to* (2) : niebęde pił łtego owocu winney mācijas/ ałz przydzie krolełtwo Boże/ gdy to będe pił [*cum illud bibam Matth* 26/29] łwami nowe/ w krolełtwie Oycā niego. *KrowObr* 122v; Tegoż też cżāfu ogień wielki pānował w Krākowie/ zwłāfzczā nā *Stradomi*/ gdy zgorzał kościoł Bārnadyńłki y łzpitał *BielKron* 396v.

** *Dubium* (4) : Gdy Leir miał trzy cory/ pytał ich która go nawięcey miłuię? *BielKron* 61v.

II. *Zaimek przysłówkowy* (137) :

1. *Zaimek przysłówkowy pytajny* (82) :

a. *Wprowadza zdanie dopełnieniowe* (81) : w dobrej družynie/ Niewiedzięc gdy cżās przeminie. *BierEz* R3v (2); cżeka aże mu znamię dadzą gdy czo czynić ma *FałZioł* IV 6c; gdy przydzie mieliącz *May*/ thedy bądź pilen gdy pełnia iego będzie *FałZioł* V 93v; *RejŁas* w. 49; łam nieobaczy gdy łuk iego będzie przełomion *RejPs* 55 (5); wiwyedyawłłi łziā łteyze Nyewyāłthy gdi na polye myal Bobrek wyachacz nan strzegł *LibMal* 1543/74; *RejRozpr* K3v; Y łamam nie obaczyła Gdy mię miłółcz zwyciężyła *RejJóz* D2 (2); *RejKup* c3 (2); bo im dano znać, aby potrwali, ażyby je obwieszczono, gdy iść mają *Diar* 54; *LubPs* B6v (2); *RejWiz* 101v (16); Y Załz ty wiełz cżās porodzenia dzikich koz na łkālách/ albo doyżrzales kiedy gdy Łanie rodzą? *Leop Iob* 39/1; *RejFig* Aa2v; *RejZwierz* 105v (7); wczynił łnimi łmowę dąć im znać gdy māiā ā kędy przypuścić ku łzturmu. *BielKron* 248v (2); *Mącz* 188a; *SienLek* 140v; *RejAp* 36v (2); ā niżli łie nādzięwam tedy [łmierć] przydzie: iedno niewiem/ iāko / gdzie ābo gdy. *HistRzym* 94v (3); *RejPos* 190v (6); *RejZwierc* B4 (6); łā iedny trāby kthore znāk dawāiā gdy łie pothykąc/ drugie kiedy przełtąc/ drugie co włtāpic ālbo przyłtāpic *BielSpr* 16; *BudBib Iob* 37/15; *BudNT Mar* 13/4; *CzechRozm* 239v; *WisznTr* 20; *PudłFr* 40; *ArtKanc* S7v; *GostGosp* 114 (2); Lecz pātrz: ānim obaczył/ gdychmy przeiechāli. *WyprPl* A4; *KmitaSpit* A3; *KlonWor* 31 (2).

Połączenie: »to ... gdy, gdy ... to« (3 : 1): A iedno to łam pan Bog wie gdy łie skończyć māiā *RejJóz* Pv (2); A gdy ma przydż cżās zginienia nikt tego nie zgādnie. *LubPs* gg5v; *ArtKanc* S7v.

b. *Wprowadza pytanie niezależne* (1) : Kiedy Woł nakrotłzy. GDY bywa Woł nakrotłzy/ pytāli iednego *RejFig* Cc2.

2. *Uogólniający: kiedykolwiek* (31) : a zālimcie gdy od narodzenia opułcila/ nigdy *OpecŻyw* 33 (3); żādna srogość tak można nie była By gdy Łaskiemu co w czem przekaziła *RejŁas* w. 19; *RejPs* 62 (2); O nie day tego Boże/ by krew brata niego Miała mnie gdy pokropić *RejJóz* A7v (5); *SeklKat* Y2; *LubPs* R4v; Załz on ma gdy wolny cżās/ załz wolnā godzinę *RejWiz* 140v (5); *Leop Ez* 33/8; Do tych cżāłow nigdy łie/ nic nie okazało/ Coby ku ich zacności/ gdy przekāzić miāło. *RejZwierz* 54v (3); *KwiatKsięż* M3v; *RejZwierc* 227v; A tym iężli łię k temu gdy ięszcze vpiję/ Dołtānieżli mię koćie niechay łtrącę łzyię. *CzahTr* Lv.

Połączenia: »leda gdy« (2): O nędznych to Skowronek w tey márney krzewinie/ W którą sie chłop ledá gdy s ífekierą zawnie. *RejWiz* 190; A vkaźże mi kogo coby myślił o tym/ Co sie wždy z námi ma dziać ledá gdy ná Potym. *RejZwierc* 246.

»rzadko gdy« (4): Yednim grzozí [!] drugim ímieffi A rzadko gdi sie czym czieffi *RejRozm* 396; A ták rozum z náturą zawnie woynę wiedzye/ A rzadko gdy íą zgodni ná ktorey byeliedzye. *RejWiz* 118v; Ía rzadko gdy íágnię zyem/ tenći iada Owce. *RejZwierc* 119v; *RejZwierc* 19.

3. Nieokreślony (24) :

a. Dotyczący przeszłości: nigdyś (14) : *ZapWar* 1526 nr 2454; *HistAl* N; A co gdy tobye moye vftá obyecály/ Prośię áby íię s íercem w tym zawnie zgodzály. *LubPs* P3v (2); *KrowObr* 233v; *PAndeor* Perłki Hetman/ gdy ku bitwie íechał/ Ktory żonę Arrią bárzo cnotliwą miał. *RejZwierc* 47; Íákoż my vydziemy/ íeslibyfy tákowego zbáwienia zániedbáli/ ktore gdy przez íámega Pána napirwey opowiedziáne było *BibRadz Hebr* 2/3; *Pirwízy* grzech/ gdy przyízedł ná Adámá przez nieposłufzeństwo/ zá ktorym gniew Páński/ praca/ y śmierć/ á zá gniewem plagi przyíszly *BielKron* 4; *GrzegRóżn* H; *RejPos* 9v (3); Ten [*Achab*] nád ínsze íesli gdy vczynił błazeństwo/ To ósobne po fobyie okazał ízaleństwo. *Zenie* kwoli *HistHel* B; *PudłFr* 13.

b. Dotyczący przyszłości (10) : *RejPs* 166v; Przydzie ten czas íż nam kiedy wždy ítanie zá ízkodę A z tych przygod [szczęście] gdy wywiedzie ná miłą íwobodę *RejJóz* 17v; *LubPs* R5; *Lecz* byś gdy do nas przyízedł tedyć to być może *RejWiz* 45 (2); A íesliże gdy tho Sákrámentárkie bluźniersthwo/ ták Papieżá íáko y Krolá zwoiuiie wPolízcze/ á czegoż czekác ínnego w Polízcze mamy/ íedno rychłego zginienia *OrzList* h2; *RejZwierc* 108v; *Íadney* teras od powiedzy íftey nie dadzą/ áż gdy ná drugim ofádzeniu oycow ná thym *Koncilium*. *BielKron* 235v; *RejPos* 312; *RejPosWiecz*³ 99v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (10) :* íako to każdy ítyfy/ gdy mowi ty íłowa/ tedy/ wíedzmy/ ínfzy ítyfy/ każdy/ gdy rć. *MurzOrt* B2; *BibRadz* II 2b *marg*; *Ubi* [...] *Aliquando* temporis adverbium est. *Potym/ álbogdy*. *Mącz* 476c (8).

Cf GDAŻ, **GDYBY**, **GDYBYĆ**, **GDYBYKOLWIEK**, **GDYĆ**, **GDYĆBY**, **GDYKOLE**, **GDYKOLEBY**, **GDYKOLI**, **GDYKOLWIEK**, **GDYŚ**, **GDYŻ**, **GDYŻBY**, **GDYŻBYĆ**, **GDYŻCI**, **GDYŻCIBY**, **GDYŻKOLI**, **NIEGDY**